

Yohana

Kilε Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu

Kirisa kaa yu ge, Yohana wo

nigama

Jɔgɔ wu jε Yohana wε?

Yohana bε wu bye Yesu wo tudunmɔɔ kε ni shuun wu ni. Zebede ni Salomε yε wo ja wu bye wii. Wu ceborona wu bye Yakuba. Yawutu wu bye wii, fyashaa di jε wu labye. Kalaapiire taanri wemu fanha k'a bi jεhe Yesu yiri xuuni ge, Yohana bε wu bye pee ni. Tuun wemu ni p'a Yesu kori tige ki na ge, wee Yohana we ninumɔ kenε ni w'a wu nu wu kaa le (Yohana 19:27).

Yohana ya ta sɔɔ na wuyε mεγε yiri bada we Kitabu we ni wε. Ga na wuyε pyi na le li kalaapiire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge (Yohana 13:23; 19:26; 20:2; 21:20).

We Jozaama Kitabu we kakana jɔjɔ

Yohana Egilizi w'a wee na wee w'a we Kitabu we ka na wu yaha Efese kulo li ni. W'a Yesu kaa yu wεe mu na wu bi se tɔɔjii nijεhejεε ni Zheruzalem ni kalεjεε ni.

Yohana ya li shε na Yesu wu jε To Kilε wo Ja nigin pe we, wemu Kilε ya tun na pa kojɔ puga funjɔ ni ge. Yesu ya yi yu tɔɔjii nijεhejεε ni we Kitabu we ni na Kilε wu jε wee To. W'a Yesu shεε wεe na na wee wu jε koo le, lee lemu l'a se jii sicuumɔ pu ni ge.

Jozaama Kitabu wu kafila jɔgbɔyɔ

Yohana ya li she na Yesu ya yu wu wo nɔɔɔ wu wo tuun wu keree na: Tuun wu sanha nɔ wɛ (Yohana 1-12); tuun w'a nɔ (Yohana 13-21).

Yohana 1 Yohana Batizelipye wo sɛeri keree ni Yesu kalaapiire nizhiilee pee.

Yohana 2–12 Yesu ya wu sefɛɛɛ ti she wu labye wu ni sipyiire ti niɲɛ ni ni naha sheshɛɛɛ kakanhaɲaa gbarashuun ni.

Yohana 13–17 Yesu ya wu taanɲɛɛge ki she wu kalaapiire ti shizhaa na.

Yohana 18–21 Yesu na xu, na ɲɛ.

Jomɔ pe pu ɲɛ kpɛɛngɛ n i ɲi sicuumɔ ge

¹ Fo taashiinɛ li ni, na ta koɲɔ sanha yaa wɛ, wemu w'a yiri Jomɔ ge, wee ya bye na xɔ. Pee Jomɔ pu ni Kilɛ wu bye shiizhan, pee Jomɔ pu ɲɛ Kilɛ.

² Fo taashiinɛ ni pee Jomɔ pe ni Kilɛ wu bye shiizhan.

³ Pee gbɔɔɔ ni Kilɛ ya yaɲmuyɔ yi bɛeri yaa. Yaaga yaaga k'a yaa ge, kee ka shishiin ya yaa pee kadugo na wɛ.

⁴ Pee ni ɲi sicuumɔ ya daa. Pee ɲi sicuumɔ pu bi kpɛɛngɛ yeegɛ sipyii pu mu.

⁵ Kee kpɛɛngɛ k'a ɲi nibiige ki ni sipyii pu mu, ga nibiige ki sipyii p'i ya ta sɔɔ ki na wɛ.

⁶ A Kilɛ di ná wa tun, wee mɛge ki bye na Yohana.

⁷ Wee ya pa bye sɛeri na kpɛɛngɛ ki kaa yu sipyii pu mu, kɔnhɔ pu bɛeri di dà kee kpɛɛngɛ ki na, wee baraga ni.

⁸ Weeyɛ pyaa bi ta pye kpɛɛngɛ ki wɛ, ga wu kapana ɲuɲɔ k'a pye na kpɛɛngɛ ki kaa yu sipyii pu mu,

⁹ Pee jomɔ p'a bye kpɛɛngɛ can can wogo. Pee ya pa koŋɔ na, na ba ganha na kpɛɛngɛ yeege sipyii pu bɛɛri mu.

¹⁰ Pee bye koŋɔ na, pee shiin gbɔɔrɔ ni koŋɔ ya yàa. Ga koŋɔ sipyii di ya ta sɔɔ pee na wɛ.

¹¹ P'a tigi puyɛ pyaa fiige shɛɛn mu, ga pee di ya ta sɔɔ pu na wɛ.

¹² Ga lee bɛ na, shɛɛn nigin nigin ya sɔɔ pu na, na dà pu na; a Jomɔ p'i fanha kan pee mu na pu pye Kile nagoo.

¹³ Pee ya ta se sipyii segana na wɛ, p'i ya se sipyii wo daan na mu funŋɔ ni wɛ, p'i ya se ná bɛ wo jidaan funŋɔ ni wɛ. Ga Kile yɛ pyaa wo jidaan funŋɔ ni p'a pye wu nagoo.

Jomɔ p'a jɛri sipya

¹⁴ Ayiwa, pee jomɔ pe, p'a jɛri sipya, na ba diin wèe niŋɛ ni, a wèe di pu nɔɔrɔ wu wii, Ja nigin pe wu w'a foro Kile ni ge, na wu ta wee wo. Wee w'a sii fɛɛmɛ ni can wu Kafɔɔ.

¹⁵ Wee kaa Yohana bi yu, na mujuu waa na sipyiiire ti pyi: «Ná wemu kaa nɛ jo, jo w'a ma nɛ kadugo ge, wee bye nɛ nahana; bani yani nɛ wu se ge, wee bye na xɔ. Wee wu jɛ we.»

¹⁶ Wèe bɛɛri ya wù tahaa ta wu fɛɛmɛ nigbɔ pu ni, na duba bɛ ta na fara duba na.

¹⁷ Kile tudunmɔɔ Musa baraga ni Kile ya wu saliya jɔmɛhɛɛ ki kan wèe mu. Ga Yesu Kirisa baraga ni wèe ya fɛɛmɛ ni can cɛ.

¹⁸ Sipya wa shishiin sanha Kile ja bada wɛ. Ja nigin pe wu wu jɛ Kile, na jɛ ní wu To Kile ni shiizhan ge, wee w'a wèe pye wèe ya To Kile wu cɛ.

*Yohana Batizelipye wo Kile jomɔ yeɛ
(Macoo 3:1-12; Marika 1:1-8; Luka 3:1-18)*

¹⁹ Pe p'a pye Yohana Batizelipye wo Kile jomɔ pe, tuun wemu ni Yawutuu nɔnɔfɛɛ p'a pa saraya naha shɔɔnrivɔɔ ni Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kapyebyii pu tun wu mu ge. Tudunmɔɔ p'a yiri Zheruzalemu ni na pa wu yiri na ba wu yege na: «Jɔgɔ mu di jɛ wɛ?»

²⁰ Yohana ya ta li pye nɔmɔhɔrɔ kaa wɛ, na yi tii jo pu mu na: «Nɛ jɛ Shɔvɔɔ wu wɛ.»

²¹ A p'i wu yege na: «Wee tuun wu ni mu di jɛ jɔgɔ wɛ? Kile tudunmɔɔ Eli ge?» A wu jo: «Nɛ jɛ Eli wɛ.» A p'i wu pye sanha na: «P'a Kile tudunmɔ wemu kaa jo ge, mu wu wa ge?» A wu jo: «Ahayi.»

²² Wee tuun wu ni a p'i jo: «Mu d'a sii jɔgɔ wɛ? Ya jo wu mu ge, kɔnhɔ wu bɛ di shɛ yee jo wu tunvɛɛ pu mu. Jɔgɔ ye pyaa mu d'a sii wɛ?»

²³ A Yohana di pu jɔ shɔ ni Kile tudunmɔɔ Ezayi wo jomɔ pa ni na:

«Sipya wa w'a mujuu waa siponɔ ki ni na:

⟨Yi Kafɔɔ wu koo li tii!⟩*

Nɛ wu jɛ wee sipya wɛ.»

²⁴ Piimu p'a bi tun Yohana mu ge, Farizhɛɛn pii bye pee ni.

²⁵ A pee di wu yege sanha na: «Mu bye mu di jɛ Shɔvɔɔ wu wɛ, mu di jɛ Eli wɛ, Kile tudunmɔ wemu kaa p'a jo ge, mu di jɛ wee bɛ wɛ, wee tuun wu ni naha na mu di batizeli pyi wɛ?»

²⁶ A Yohana di pu jɔ shɔ na: «Nɛ wi ge, nɛ sipyii batizeni lohɔ ye ni, ga sipya watii wa wà yee ninɛ ni na xɔ, yee di ya wee cɛ wɛ.»

* **1:23** Ezayi 40:30

27 Wee w'a ma ne kadugo, ne yaa ni wu tanhaya meere be zanha ni we.»

28 Kii keree kii ya pye kulo lemu ni ge, lee mege ne Betani. Lee wa Zhuruden Gba wu Kile-noho ki na. Wee xuu wu ni Yohana bi sipyii pu batizeni.

Kile wo Dubyapige ki ne Yesu

29 Kee cana ki jimuguro ti na, a Yohana di Yesu na wu na ma wu mu, na jo: «Kile wo Dubyapige ke ki da ba konjo ki jurumu wu lo laha wa ge, kee ki wa me.»

30 Na wemu kaa ne jo yee mu ge, jo: «We w'a ma ne kadugo ge, wee bye wa fo taashiine li ni. Wa pye wa na ta ne sanha se we.» Wee wu ne we.

31 Ne kunn bi sanha wu ce we, ga ne pa sipyii pu batizeni loho ni, kano di wu she Izirayeli sipyii pu na.»

32 Yohana ya Yesu kaa jo sipyii pu mu na: «Ne Kile Munaa na l'a tigi na yiri fugba we ni, na ba diin wu na ba gbege shazhira ne we.»

33 Ne ye pyaa bi ta wu ce we, ga Kile wemu w'a ne tun na ne w'a sipyii pu batizeni loho ki ni ge, wee ya jo na: «Ma ba Kile Munaa na l'a tigi na pa diin na wemu na, wee w'a da ba batizeli wu pyi Fefere Munaa ni.»

34 A ne shiin di li na mu, na bye li seri, na pee jom pe yu na Kile Ja wu ne wee na we.»

Yesu kalaapiire nizhilee

35 Kee cana ki jimuguro ti na, Yohana ni wu kalaapiire shuun wa bi yere wa sanha.

36 A wu Yesu na wu na doroo, na ganha na wu wii, na ba jo: «Kile wo Dubyapige ki ke!»

37 Ba Yohana wo kalaapiire shuun w'a wee kafila wu logo we, na daha Yesu feni.

38 A Yesu di ηmahana ηeri, na pee ta p'a taha wu feni, na pee yege na: «Naha yee di zhaa we?» A pee di wu pye: «Rabi, (Lee kōri ηε «Karamogogbō».) mii mu d'a tigi we?»

39 A wu pu ηō shō na: «Yi pa ki wii.» A p'i binne kari ni wu ni, na she wu tatiginε ki ηa. Lee bi caηa ki ta k'a tigi na nō λεεεε ke ni gbaara wu na (16h00), a p'i caηa ki saηa xō wà.

40 Kalaapiire shuun wemu w'a Yohana kafila wu logo na daha Yesu feni ge, wa meγε bye Andire, wee ηε Simō Pyεeri cuun.

41 A Andire di fenhε she wu ηahafōō Simō yiri na she wu pye: «Wèe ya Kirisa wu ηa,» (lee kōri ηε «Kile ya wemu shōonri lō ge.»)

42 Lee kadugo na a Andire di gari ni Simō ni Yesu yiri. A Yesu di Simō wii na wu pye: «Yohana ja Simō wu ηε mu. Meγε katii ki da le nime mu na, kee ηε Sefasi.» (Kee kōri ηε «Faakagerηε.»)

Yesu ya Filipe ni Nataηeli yiri; a p'i daha wu feni

43 Kee caηa ki ηimuguro ti na, a Yesu di jo na wee da zhe Galile fiige ki ni. A wu nigariwo di jiri Filipe na na wu pye: «Taha na feni.»

44 Filipe bi bye Bētisayida kulo li shen wa, lee kulo le ninunō sheen pu bye Andire ni Pyεeri be.

45 Lee kadugo na a Filipe di ba Nataηeli ηa na wu pye: «Kile tudunmōō Musa ya sipya wemu kaa jo Kile wo saliya Kitabu wu ni, a Kile tudunmōō pusamaa be di wu kaa jo pu wo Kitabu pu ni ge, wèe ya wee ηa. Wee ηε Yusufulu ja Yesu na yiri Nazareti kulo li ni.»

⁴⁶ A Nataneli di wu pye: «Dii yasaana di da já voro Nazareti ni wε?» A Filipe di wu jɔ shɔ na: «Pa wu wii.»

⁴⁷ Ba Yesu ya Nataneli nibawo ja tuun wemu ni wε, na jo: «Izirayeli see sipya wa we, nanmahara je wemu zɔ ni wε.»

⁴⁸ A Nataneli di wu yege na: «Mii mu d'a ne ta ce wε?» A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Ne nii bye mu ni na mu yaha nitoodige ki taan, na ta Filipe sanha mu yiri wε.»

⁴⁹ A Nataneli di gaala, na jo: «Wù Karamɔgɔ, Kile Ja mu ya sii, Izirayeli wo saan we!»

⁵⁰ A Yesu di wu pye: «Ne mu pye jo ne nii bye mu ni na mu yaha nitoodige ki taan ge, lee ye l'a mu pye mu ya dà ne na ya? Ma na ba kagbɔhɔɔ kii be ja kiimu k'a ye le na ge!»

⁵¹ A wu jo sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu jo yi na ba fugba wu jɔ ja k'a mugi, na Kile wo melekεε pii jaa pu na duri na diri Sipya Ja wu na.»

2

Cekaanra te t'a pye Kana kulo li ni ge

¹ Lee kadugo na, cana taanri wogo ki na, cekaanra bi bye kulo la ni, lee mege je na Kana. Lee bye Galile fiige ki kulo la. Yesu nu wu bye tee cekaanra ti ni.

² P'a bi Yesu ni wu kalaapiire ti be yiri tee cekaanra ti ni.

³ Ba duven w'a pa guunɔ wε, a Yesu nu wu fulo wu na na wu pye: «Pu duven w'a kuunɔ.»

⁴ Ga, a Yesu di wu nu wu pye: «Nufɔɔ we, ma ganha bu da le yaha li ma conri wε, ne wo tuun w'a sanha nɔ wε.»

⁵ A Yesu nu wu kapyebyii pu pye: «Wu ba yemu beeri jo yi mu, yi lee pye.»

⁶ Yawutuu pu bi peye gbaara wa te na wolo faaya yi ni. Yee wo lɔhɔ pu bi gori na daga na puyɛ jii na be ni pu fɛfɛɛɛɛ kalɛgɛɛ ki ni. Lɔhɔ litirilee xhuu nigin (100) shishiin bi jin pege ka beeri ni.

⁷ A Yesu di kapyebyii pu pye: «Yi ye peye ye ni ni lɔhɔ ni.» A p'i yi ni fo yi jɔyɔ ye na.

⁸ A wu guri pu pye: «Yi ka ko she gan yalige ki jaha shɔɔnrivɔɔ wu mu.» A pee di ka ko kari.

⁹ Lɔhɔ ke k'a jɛri na pye duven wu ge, a yalige ki jaha shɔɔnrivɔɔ wu kee jɛhɛ. Ga wee bi wee duven wu taforogo ce we. Ga kapyebyii piimu p'a bi lɔhɔ ki ko ge, pee kunni bi wu taforogo ce. A yalige ki jaha shɔɔnrivɔɔ wu cenabun poo wu yiri,

¹⁰ na wu pye: «Sipyii beeri ma fenhe duven nidan wu loolo. Pu bu wee nijeheme gba, wemu ya taan xuuni we, p'a na wee loolo. Ga, a mu kunni di dere ma wo duven nidan wu yaha fo nime.»

¹¹ Le l'a pye Yesu jaha sheshɛɛɛ kakanhanɔaa ki beeri nizhiine. Lee ya pye Kana ni, Galile fiige ki ni. Yesu ya wu sefɛɛɛɛ she. Ba kalaapiire t'a lee ja we, na da wu na.

¹² Lee nibyexhoo na, a Yesu ni wu nu, ni wu ceboronamaa, ni wu kalaapiire t'i gari Kaperinomɔ kulo li ni. A p'i cabyaa kii pye wa.

*Yesu ya Kile-peɛɛɛ pugbɔhɔ ki pye fɛfɛɛɛ
(Macoo 21:12-13; Marika 11:15-17; Luka 19:45-46)*

¹³ Ba Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalene l'a tɛɛɛɛ we, a Yesu di gari Zheruzalemu ni,

14 na she sipyii pii ta Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaanɔ ki ni, pu na niyɛ, ni dubyaa, ni gbegbe shazhira pɛɛɛ saraya wolovɛɛ pu mu. Wari faavɛɛ pu bɛ d'a tiin wà pu tabalaa tãan, na saraya wolovɛɛ pu wari wu fari pu mu.

15 Ba w'a she pu ta mu wɛ, na she mɛɛɛɛ pye susɔ, na pee bɛɛri kɔri yeege Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni, ni pu niyɛ ni pu dubyaa ni, na wari faavɛɛ pu wo tabalaa pu jɛri buri, na pu wari wu wo jɛnɛ na.

16 A wu gbegbe shazhɛɛɛ pɛɛvɛɛ pu pye: «Yi te lɔ laha naha! Yi ganha da na To wu puga ki pye jagi tapyege wɛ!»

17 Ba Yesu ya lee pye wɛ, a wu kalaapiire ti funɲɔ di do Kitabu jomɔ pa na na:

«Mu puga ki kaa ya dan nɛ ni tɛhɛnɛ baa,
n'a na funɲɔ shaa ni ki ni xuuni.»*

18 Lee kadugo na a Yawutuu ɲɲɔfɛɛ p'i wu pye: «Naha shɛshɛɛɛ teke mu di da já bye tee di li she na kani wa mu mu li bye na wɛ?»

19 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yi ke Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ke ja, di ki yerenɛ cabyaa taanri funɲɔ ni.»

20 A p'i wu pye: «Go yee kelɛɛ shishɛɛɛ ni gbaara (46) p'a pye na ke Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ke yerenɛ dɛ! Wee tuun wu ni mu di mayɛ wii jɔgɔ mu wu já kee yerenɛvonɔ yerenɛ cabyaa taanri funɲɔ ni wɛ?»

21 Ga Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ kemu kaa Yesu bi yu ge, kee bye wuyɛ pyaa ceepuuro.

22 Ba Yesu ya pa jɛ na foro xu ni wɛ, a wu kalaapiire ti funyɔ di do na w'a yi jo. A p'i dà Kile Kafila wu na, Yesu bi yemu bɛɛri jo ge, na dà yee bɛ na.

* 2:17 Zaburuu 69:9

Yesu ya sipyii fungonyo keree ce

²³ Na Yesu yaha Zheruzalɛmu ni Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalenɛ li tuun wu ni, a sipyijɛhɛmɛɛ di wu ɲaha shɛshɛrɛ kakanhaɲaa ki ɲa na dā wu na.

²⁴ Ga Yesu ya ta wuyɛ yaha pu kenɛ na wɛ, bani w'a bi pu fungonyo keree bɛeri cɛ.

²⁵ Wu mago bye li na nago sipya wa wu na sipya wa keree jo wu mu wɛ, bani wu bi sipyii bɛeri fungonyo keree cɛ.

3

Yesu ni Nikodɛmu keree

¹ Farizhen wa bye wà, wu mɛgɛ bye Nikodɛmu. Yawutuu pu ɲuɲɔfɔɔ wa wu bye wii.

² A wee di ba shɛ Yesu yíri caɲa ka piige ni, na wu pye: «Wù Karamɔgɔ, ɲaha shɛshɛrɛ kakanhaɲaa kii mu ya sii na byi ge, sipya wa shishiin da já da ki pyi ni Kile ɲɛ ni ma ni wɛ. Lee wuu na wèe ya li cɛ, jo Kile w'a mu tun mu wu pa wèe kalaa.»

³ A Yesu di wu pye: «Can can na, n'a da yi jo ma mu, sipya wemu ya sevonɔ se wɛ, weefɔɔ da já jé Kile wo saanra ti ni wɛ.»

⁴ A Nikodɛmu di Yesu pye: «Sipya wemu ya lɛ xɔ ge, dii weefɔɔ di da já sevonɔ se wɛ? Wu kunni wa da já guri jé wu nu funɲɔ ni pu kuri se wɛ?»

⁵ A Yesu di wu pye: «Sipya wemu ya se lɔhɔ ni Fɛfɛrɛ Munaa gbɔɔrɔ ni wɛ, weefɔɔ da já jé Kile wo saanra ti ni wɛ.»

⁶ Bani sipyii ya piimu se ge, pee ɲɛ ceepuuro wuu. Piimu p'a se Kile wo Fɛfɛrɛ Munaa li gbɔɔrɔ ni ge, pee ya ɲaari lee wo ɲaarigana na.

17 Kile ya ta wu Ja wu tun na pa koṅo na, kōnhō wu ba kiiri kōn sipyii na wε, ga w'a wu tun na pa, kōnhō koṅo sipyii di shō wu baraga ni.

18 Sipya wemu bu dà wu na, Kile da ga ba kiiri kōn weefōo na wε. Ga wemu bu bye wu ya dà wu na wε, kiiri ya kōn xō weefōo na. Bani Ja nigin wemu w'a foro Kile ni ge, wu ya dà wee na wε.

19 Wee kiiri wu kakōon le: Kile wo kpεεngε k'a pa koṅo na, ga, a sipyii jurumu w'i pu pye p'a piige pōrōṅo kee kpεεngε ki na.

20 Bani sipya wemu w'a kuumō pyi ge, Kile wo kpεεngε ki ya dan wee ni wε. Wu ya sōo bε wu foro kee kpεεngε ki na wε. Bani weefōo ma fyagi, kōnhō sipyii ganha bu wu kakuuyo cε wε.

21 Ga sipya wemu w'a can wu koo jaari ge, kpεεngε na weefōo ma wu keree pyi, kōnhō sipyii bεeri di ki ja, p'i li cε na wee ya Kile koo li jaari.

Yohana ya yemu jo Yesu shizhaa na ge

22 Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i foro Zheruzalemuni na kari Zhude fiige ki xuu wa betii ni. A wu tuun wa pye wà ni pu ni na sipyiire ti batizeni.

23 Lee bi Yohana bε ta wu na sipyii pii batizeni xuu wa ni wee mεge jε Enō, wee xuu wu jε Salimu kulo li kabanugo. Bani gba lohō nijεhεjε ki bye wee xuu wu ni. Sipyiire ti bi se wu yiri na wu pu batize.

24 Lee ya pye na ta Yohana sanha le kaso wu ni wε.

25 Caṅa ka, nakaara ya jé Yohana wo kalaapiire ta, ni Yawutu wa tε ni, fεfεεε kalεgεε ki shizhaa na Yawutuu pu kabaṅa na.

26 Tee nakaara ti wuu na a Yohana wo kalaapiire t'i shε wu pye: «Wù Karaməgə, ma ni ná wemu wu bye Zhurudən Gba wu kadugo ge, ni mu ya wu kaa jo ge, li wii wee ya sipyii batizeni nimε. Sipyii pu bεeri di se wee yiri.»

27 A Yohana di pu jə shə na: «Kilε ya lemu kan sipya wemu mu wε, ta wu na já lee ta?»

28 Yeeyε pyaa wa li fiin na nε yee pye jo Kilε ya Shəvəə wemu tun ge, wee wa nε wε, ga Kilε ya nε tun na pa wu jaha na yε.»

29 Lee kadugo na a Yohana di talenε la jo na: «Cenabun poo wo wu jε wu cenabun. Cenabun poo wu najii wu kunni niyerege yε ki ma bye wu taan. Wu bu cenabun poo wu mujuu logo, w'a fundanga ta xuuni cenabun poo wu mujuu li wuu na. Kee fundanga ki tuugo ki jε nε wogo ke. Kee fundanga k'a pεle fo na nə ki tehεnε na.

30 Li waha l'i waha, la ya yaa na faraa wee wo pεenε ki na nimε, la di da foro nε wo pεenε ki ni.»

Sipya we w'a yiri fugba wu ni na pa ge

31 A Yohana di jo sanha na: «Wemu w'a foro Kilε ni ge, wee wu jε sipyii pu bεeri jujə ni. Ga wemu w'a foro jinε ni ge, wee jε nəhədaan wo, jinε keree wee ya yu. Wemu w'a pa na yiri fugba wu ni ge, wee wu jε pu bεeri jujəfəə.

32 W'a yemu ja na yemu logo ge, yee w'a yu. Ga wa shishiin ya ta səə wu nijoyo yi na wε, fo shεen nigin nigin yε.

33 Sipya wemu bεeri w'a səə wu nijoyo yi na ge, wee ma li shεε na fiinjε na can jε Kilε ni.

34 Bani Kilε ya wemu tun ge, Kilε jomə wee ya yu. Kilε ya Fεfεεε Munaa taga wee ji.

³⁵ To Kile Ja wu kaa ya dan wu ni, w'a sefeεεε ti le wu kenε ni yaηmuyο bεεri na.

³⁶ Wemu w'a dà Kile Ja wu na ge, ηii sicuumο nixhαbaama wa weefοο mu. Ga wemu ya dà Kile Ja wu na wε, wee da ηii sicuumο pu ta wε. Ga Kile wo loyire li na gori yaha weefοο na.»

4

Yawutuu ya shi wemu kα ge, Yesu ya tigi wee mu

¹ Ayiwa, Farizhεεn p'a pa yi logo na Yesu ya kalaapiire niηehεε taa na toro Yohana tαan, na pu batizeni.

² Ga na ta Yesu ye pyaa bi ta na batizeli wu pyi wε, fo wu kalaapiire.

³ Tuun wemu ni Yesu ya pa pee jomο pu logo ge, a wu foro Zhude fiige ki ni na kari Galile fiige ki ni.

⁴ Wu nigariwo bi yaa na Samari fiige ki ja toro.

⁵ A wu she nα Samari kulo la ni, lee mεge ηε na Sikari. Yakuba bi tεge kemu kan wu ja Yusufu mu fo l'a mα ge, kee kabanugo Sikari bye.

⁶ Keenε ka ki bi bye Yakuba mu wà wee xuu wu ni. Ba Yesu ya kanha ηara li tαan wε, na diin kee keenε ki ηα na. Lee bi caηa ki ta ηiηε niηε ni.

⁷ A Samari shen cee wa di ba wà lαhα takogo ni. A Yesu di wu pye: «Na kan lαhα di gba!»

⁸ Lee bi Yesu kalaapiire ti ta t'a kari kanha ki ni yalige tashαgα ni.

⁹ A wee Samari shen cee wu Yesu pye: «Ee, mu wemu wu ηε Yawutu ge, ηaha na mu d'a sαα na logbaga ηεeri nε mu na ta nε ηε Samari shen wε?» Cee w'a yee jo bani Yawutuu bi ta sαα kaa la shishiin li pu ni Samari shεen pinne wε.

10 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Cee we, Kile ya yaaga kemu kaan ma ni ge, mu da bi kee ce, sipya wemu w'a logbaga ki jɛeri mu mu ge, na wee be ce, muye pyaa ki bi da logbaga jɛeri wu mu. Wu bi da lɔhɔ kan mu mu, kemu k'a jɔi sicuumɔ kaan sipyii beeri mu ge.»

11 A cee wu wu pye: «Karamɔgɔna we, goŋɔ jɛ mu mu wɛ, keenɛ ki d'a cogi, mii mu di da kee jɔi sicuumɔ lɔhɔ ki ta di gan nɛ mu wɛ?

12 Wèe tole Yakuba w'a ke keenɛ ke kan wèe mu. Wuyɛ pyaa, ni wu nagoo, ni wu yapɔɔyɔ yi bi kee lɔhɔ gbuu. Ayiwa, mu wa giin na mu ya ye wèe tole Yakuba na gɛ?»

13 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Wa beeri w'a ke keenɛ ke lɔhɔ gba ge, waga na ba weefɔɔ ta sanha.

14 Ga lɔhɔ ke nɛ gaan ge, wa beeri w'a kee gba ge, waga da ba weefɔɔ ta nige bada wɛ. Bani lɔhɔ ke n'a da gan weefɔɔ mu ge, kee na ba bye lobulowii na buloo na foro wu funŋɔ ni, na jɔi sicuumɔ nixhɔbaama kan wu mu.»

15 A cee wu Yesu pye: «Karamɔgɔna we, kee lɔhɔ ki kan na mu di gba, kɔnhɔ waga ganha bu na ta nige, di ba lɔhɔ shaa naha sanha wɛ.»

16 A Yesu di wu pye: «Shɛ ma poo wu yiri pa naha.»

17 A wu Yesu pye: «Ná wa na mu wɛ.» A Yesu di wu pye: «Can m'a jo na ná jɛ ma mu wɛ.

18 Bani m'a jé xɔ namaa kaguro mu. Ná wemu be w'a jé ma mu nime ge, wee be wa ma poo wɛ. Can m'a jo.»

19 A cee wu wu pye: «Karamɔgɔna we, nɛ mu seeri na mu ta Kile tudunmɔ.

20 Wèe Samari shɛɛn, ke faaboboŋɔ ke na wèe

sefɛlɛɛ ya Kile pɛlɛ. Ga yee Yawutuu di yu na tapɛɛɛɛ katii wa Kile na ni Zheruzalɛmu bɛ wɛ.»

21 A Yesu di wu ɲɔ shɔ na: «Dà na na! Caɲa ka wa ma, y'a da ba To Kile pɛlɛ ke faaboboɲɔ ke na wɛ, kelee Zheruzalɛmu bɛ ni wɛ.

22 Wemu yee Samari shɛɛn ya bɛlɛ ge, yee ya wu cɛ wɛ, ga wemu wɛɛ Yawutuu ya bɛlɛ ge, wɛɛ ya wu cɛ, bani wɛɛ Yawutuu ni Shɔvɔɔ w'à foro.

23 Ga caɲa ka wa ma, kee ya nɔ xɔ. Piimu p'a To Kile pɛlɛ see na ge, pee na ba wu pɛlɛ munaa baraga ni, lee lemu l'a can wu shɛɛ ge. Bani piimu p'a kee pɛɛɛɛ ki tuugo pyi ge, pee To Kile ya zhaa.

24 Kile ɲɛ Munaa. Piimu p'a wu pɛlɛ ge, li waha l'i waha, pee ya yaa na wu pɛlɛ munaa baraga ni, lee lemu l'a can wu shɛɛ ge.»

25 A cee wu wu pye: «Nɛ li cɛ jo Shɔvɔɔ wu na ba ba, (lee kóri ɲɛ «Kile ya wemu shɔɔnri lɔ ge.») Wee ba ba tuun wemu ni, wu na ba keree ki bɛɛri ɲaha jo wɛɛ mu.»

26 A Yesu di cee wu pye: «Nɛ wemu w'a yu ni mu ni ge, nɛ wu ɲɛ wii.»

27 Na Yesu ni cee wu yaha pee jomɔ pu na, a kalaapiire t'i ba na yìri yalige ki tashɔgɔ ni. Ba pee ya pa Yesu ta wu na yu ni cee wu ni wɛ, a l'i pu ɲaha wɔ. Ga wa shishiin ya sɔɔ na wu pye: «Naha kaa m'a yegee cee wu mu wɛ?» kelee «Naha na m'a yu ni wu ni wɛ?»

28 A cee wu kunni di wu lokoyaaga ki yaha keenɛ ki na, na guri kari kanha ki funɲɔ ni, na she sipyii pu pye:

29 «Yi pa ná wa wii, w'a nɛ kapyelɛgɛɛ bɛɛri jo nɛ mu. Kɔnhɔ wee di ɲɛ Shɔvɔɔ we-e dɛ?»

30 A sipyii p'i yìri kanha ki funṅɔ ni na pa Yesu yíri.

31 Lee bi kalaapiire ti ta t'a Yesu jɛɛri na: «Wù Karamɔgɔ, jɔ mayɛ na, m'a ganha li ba.»

32 Ga, a wu pu jɔ shɔ na: «Yalige ka wa nɛ mu na li, yee di wa kee cɛ wɛ.»

33 A kalaapiire t'i ganha na tiyɛ yegee na: «Ba kɔnhɔ wa w'a pa yalige ka kan wu mu wɛ?»

34 A Yesu di pu pye: «We w'a nɛ tun ge, nɛ na wee jɔdaan pyi; kapyɛɲɛɛ kii w'a kan nɛ mu ge, na kee bɛ jɔ fa, lee jɛ jɔ yalige yaaga nɛ mu.»

35 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Ta yee kunni ma yu we tuun we ni, na yeye shishɛɛɛ wu jɛ wèè ni yalɔɔɔ ti tɛ ni wɛ? Ga n'a da yi jo yi mu, «Yi kɛɛyɛ yi wii xuuni!» Shinma w'a lɛ, wu kɔnduun w'a nɔ xɔ.

36 Wemu w'a shinma wu kɔɔn ge, wee ya wu saraa taa na xɔ; w'a shinma pya wu pinne yaha jɔi sicuumɔ nixhɔbaama pu wuu na. Lee pyegana li na, shinma nuguvɔɔ we ni wu kɔnvɔɔ we, pu shuun wu bɛɛri na fundanga ta shiizhan.

37 Bani talenɛ lemu l'a yu na: «Wa na ba yemɛ nugi, watii na ba wee shinma wu kɔn ge,» lee jɛ can.

38 Yee ya tɛgɛ kemu nugi wɛ, nɛ yee tun yee pu shɛ kee shinma kɔn. Piitiilee p'a kee pye, a yee di kuduun ta pee wo kapyɛɲɛɛ ki ni.»

39 A Samari shɛɛn niɲɛhɛmɛɛ di dà Yesu na le kulo le ni cee wu wo kafila wu wuu na. Bani cee w'a pu pye: «W'a nɛ kapyɛlɛgɛɛ bɛɛri jo nɛ mu.»

40 Lee wuu na a Samari shɛɛn p'i yìri kanha ki funṅɔ ni na shɛ Yesu yíri. Ba p'a nɔ wà wɛ, na Yesu

ɲɛri na wu tiin pu yíri. A wu sɔɔ na cabyaa shuun pye pu yíri.

⁴¹ Yesu ya cabyaa shuun wemu pye lee kulo li ni ge, a sipyɪɲɛɦɛɦɛɛ piitiilee di dà wu na sanha wu kafila wu wuu na.

⁴² A pee di cee wu pye: «Wèe ya ta dà wu na mu wo jomɔ pu yɛ wuu na-ɛ dɛ. Ga wèeyɛ pyaa ya wu jomɔ pu logo, a wèe di li cɛ can na na wee wu ɲɛ koɲɔ ki Shɔvɔɔ wuyɛ pyaa.»

Yesu ya Galile fiige ki sipyigbɔ wa wo ja cuuɲɔ

⁴³ Ba kee cabyaa shuun w'a toro wɛ, a Yesu ni wu kalaapiire t'i foro Sikari kolo li ni na kari Galile fiige ki ni.

⁴⁴ Yesu yɛ pyaa bi jo na: «Kilɛ tudunmɔ wa shishiin ya pɛɲɲɛ taa wu to kulo ni wɛ.»

⁴⁵ Ga, ba p'a nɔ Galile fiige ki ni wɛ, a Galile shɛɛn di pu ɲuɲɔ círi ni fundanga ni. Bani Yesu bi keree kiimu bɛɛri pye Zheruzalɛmu ni Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalenɛ li ni ge, Galile shɛɛn pu bi kee bɛɛri ɲa, bani puyɛ pyaa bɛ bi shɛ lee kalenɛ li ni.

⁴⁶ Wee tuun wu ni a Yesu di guri pa sanha Kana kulo li ni, Galile fiige ki ni. Wee xuu wu ni w'a bi lɔhɔ ki ɲɛri na pye duvɛn. Lee bi fiige ki sipyigbɔ wa ta Kapɛrinɔmɔ kulo li ni; wee ja bi cuuɲɔ wɛ.

⁴⁷ Ba wee ná w'a logo na Yesu ya yìri Zhude ni na pa Galile ni wɛ, a wu gari wu yíri, na shɛ wu ɲɛri na wu pa Kapɛrinɔmɔ ni, na wee ja w'a taxuyo shaa, wu shɛ wu cuuɲɔ.

⁴⁸ A Yesu di wee ná wu pye: «Ta le yahagana le na yee wa da yiye yaha gɛ? Yee ya ɲaha shɛshɛɛɛ kakanhaɲaa ni kagbɔhɔɔ ɲa wɛ, yee da ga dà bada wɛ.»

⁴⁹ Ga, a wee ná wu Yesu pye: «Karamɔgɔna we, ɲɔ mayɛ na m'a ba nimɛ, kɔnhɔ wù ja wu ganha bu xhu wɛ.»

⁵⁰ Wee tuun wu ni a Yesu di wu pye: «Kuri m'a gaanɔ ma ja w'a cuunɔ.» A wee ná wu dà Yesu kafila wu na, na guri kari.

⁵¹ Ba w'a kuri na gaanɔ wɛ, a wu kapyebyii p'i shɛ wu ɲunɔ círi koo li na, na wu pye: «Ma ja w'a cuunɔ.»

⁵² A wu pu yege na tuun wekɛ ni wu d'a cuunɔ wɛ? A p'i jo na tapaa ceefuuro t'a wu yaha na cana ki yaha k'a fiin (13h00).

⁵³ Taapile ni a pya wu to wu li cɛ na wee tuun wu ninumɔ ni Yesu ya wee pye: «Ma ja w'a cuunɔ.» A wee ná wu ni wu puga shɛɛn bɛɛri di dà Yesu na.

⁵⁴ Ayiwa, ba Yesu ya foro Zhude fiige ki ni na kuri Galile fiige ki ni wɛ, le l'a pye wu nahá sheshɛɛɛ kakanhana shuun wuu.

5

Yesu ya faan wa cuunɔ

¹ Ayiwa, lee kadugo na kalegbɔɔ la bye Yawutuu pu mu Zheruzalɛmu ni. A Yesu bɛ di shɛ lee ni.

² Zheruzalɛmu kulo li ni, kɔɲɔɔ lemu ni dubyaa pu ma jin ge, lɔhɔ ka bye wà wege ka ni lee kabanugo. P'a bi kee wege ki mɛgɛ yiri Yawutuu jomɔ pu ni na Betisayida. Gbalaa kaguro wu bi yerenɛ kee wege ki kabanugo.

³ Yama fɛɛ niɲɛhɛmɛɛ pu bi sinnɛ pee gbalaa pu nɔhɔ ni. Fyɛnmɛɛ, ni tɔɔgɛgɛyɛ fɛɛ, ni faannaa, [pee bɛɛri bi ma lɔhɔ ki sigɛɛ, ki ba ɲɛhɛ.

⁴ Bani Kafɔɔ wo mɛlɛkɛ wa wu ma digi lɔhɔ ki ni tuun wa ni, na ki ɲɛhɛ. Ba wee ya lɔhɔ ki ɲɛhɛ xɔ wɛ,

yama fɔɔ wemu bu fɛnhɛ tigi kee ni, yama tuugo kemu bɛɛri ki jɛ weefɔɔ na ge, pee na xhɔ.]

⁵ Ná wa bye wà wee bi yee kɛɛɛ taanri ni gbarataanri (38) ta na yá.

⁶ Ba Yesu ya wee ná wu ja w'a sinnɛ wɛ, na li cɛ na w'a mɔ wu yama pu na. A wu wu yege na: «Mu funɲɔ ki wa m'a juunɔ ge?»

⁷ A wu Yesu jɔ shɔ na: «Karamɔgɔna we, lɔhɔ ki ba jɛhɛ, sipya wa nɛ mu wemu na nɛ lɔ di dirige ki ni wɛ. Nɛ bu jo di yìri nayɛ mu, yani nɛ wu nɔ ge, watii na fyaala tigi nɛ jaha na.»

⁸ A Yesu di wee ná wu pye: «Yìri m'a ma yasinnege ki lɔ, ma da jaari.»

⁹ Taapile ni a wu juunɔ, a wu yìri na wu yasinnege ki lɔ, na ganha na jaari.

Lee ya pye Yawutuu cadɛɛngɛ ka na.

¹⁰ Ba Yawutuu jɲɲɔfɛɛ p'a wee ná wu ja w'a cuunɔ wɛ, a p'i wu pye: «Nijaa jɛ cadɛɛngɛ dɛ! Na saha ni saliya wu ni, mu ya yaa mu wu ma yasinnege ki lɔ m'a jaari nijaa wɛ.»

¹¹ A ná wu Yawutuu pu pye: «Wemu w'a nɛ cuunɔ ge, wee w'a jo na: «Ma yasinnege ki lɔ, ma da jaari.»»

¹² A p'i wu yege na: «Jɔgɔ yɛ pyaa ki d'a mu pye mu wu ma yasinnege ki lɔ, ma da jaari wɛ?»

¹³ Ga sipya nigin wemu w'a bi ná wu cuunɔ ge, wu bi wee cɛ nige wɛ; bani sipyiire ti bi jɛhɛ. Lee bi Yesu ta w'a foro xɔ sipyiire ti niɲɛ ni.

¹⁴ Lee kadugo na a Yesu di ba saha ni ná wu ni Kilɛ-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki funɲɔ ni na wu pye: «Wii, m'a cuunɔ nime, ma ganha bu da da jurumu pyi nige wɛ, kɔnhɔ kaa la betii ganha ba ma ta lemu ya kolo

le be na ge we.»

15 A wee ná wu she yi jo Yawutuu nuɔɔfeɛ pu mu, na Yesu w'a wee cuuɔ.

16 A Yawutuu p'i daha Yesu nɔhɔ ni na gana, na ɲaha na w'a ná wu cuuɔ cadɛɛnge ki na we.

17 A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Ne To wu w'a kapyenɛɛ pyi tuun beɛri ni, lee wuu na ne be ya yaa na kapyenɛɛ pyi.»

18 Ba Yesu ya pee jomɔ pu jo we, a la di fara Yawutuu nuɔɔfeɛ pu loyire li na. A p'i ganha na wu shaa di gbo na bani wu jate ya ta nɔ cadɛɛnge ki na we; na nɔhɔ na Kile pyi na wee To, na wuyɛ taanna ni Kile ni lee jogana le funɔ ni.

Kile ya kiirikɔɔn li sefeɛɛ kan Yesu mu

19 A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, Ja w'a da ga já yafin pye wu ye ni, na ta wu ya li ɲa To wu mu we. Le To w'a byi ge, lee tuugo Ja wu be ya byi.

20 Ja wu kaa ya taan To wu ni, lee wuu na w'a keree kiimu beɛri pyi ge, w'a kee beɛri she Ja wu na. Wu na ba keree kii be she wu na sanha kiimu k'a ye kii be na ge, kɔnhɔ kee di bye yee mu kakanhanɔaa.

21 To w'a xuu ɲeni na ɲiifɛɛɛ kaan pu mu kanganana lemu na ge, lee na Ja wu la ɲe wu ɲi sicuumɔ kan piimu mu ge, pee mu w'a da pu kan.

22 To wu da kiiri kɔn sipya wa shishiin na we, ga w'a kiirikɔɔn li sefeɛɛɛ ti beɛri kan wu Ja wu mu,

23 kɔnhɔ sipyii beɛri di da Ja wu peɛ, ba p'a To wu peɛ peɛgana lemu na we. Sipya wemu ya sɔɔ na Ja wu peɛ we, To we w'a wu tun ge, wee w'a she peɛɛɛ na.»

24 A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu bu ne jomɔ pu logo, na dà ne tunvɔɔ wu be na, wee na ɲii sicuumɔ nixhɔbaama ta. Kiiri da ba gɔn nige weefɔɔ na we, weefɔɔ ya foro xu ni na jé ɲii sicuumɔ ni.»

25 A Yesu di jo sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, cana ka na ba nɔ, kee ya nɔ xɔ be yeɛ nime; xuu na ba Kile Ja wu mujuu logo, piimu beɛri ba li logo na sɔɔ wu na, pee beɛri na ba ɲii sicuumɔ ta.

26 Bani ba To Kile ɲe ɲii sicuumɔ fɔɔ we, mu w'a sefeɛɛ kan Ja wu be mu wu pye ɲii sicuumɔ fɔɔ.

27 W'a fanha kan wu Ja wu mu w'a kiiri wu kɔɔn, bani wee wu ɲe Sipya Ja we.

28 Lee ganha bu da yi fo we, bani tuun wa w'a ma xuu beɛri na ba wu mujuu logo na ɲe

29 na foro faya ni. Piimu p'a kasaanaa pye ge, pee na ba ɲe kɔnhɔ p'i jé ɲii sicuumɔ nixhɔbaama pu ni. Ga jurumupyii pu kunni na ba ɲe kɔnhɔ p'i jé kiiri ni.

Yesu ya jo na wee jomɔ pu ɲe can

30 «N'a da já kaa la shishiin pye naye ni we. Ye Kile ya jo ne mu ge, yee ni ne kiiri wu kɔɔn na sahanji. Ne wo kiiri w'a tii, bani ne wu kɔɔn na be ni naye pyaa ɲidaan ni we. Ga, ne wu kɔɔn na be ni na tunvɔɔ wu ɲidaan ni.

31 «Li da bi da kanna neye pyaa k'a naye pyaa wo seɛri keree yu, ne jomɔ pu da bi bye can we.

32 Ga watii wu ɲe ne seɛri. Ne li ce jo yemu w'a yu ne shizhaa na ge, jo yee be ɲe can.

33 Ayiwa, yee ya pii tun Yohana Batizelipye mu. W'a seɛri keree kiimu jo yee mu ne shizhaa na ge, kee ɲe can.

34 Nε yee yu, kɔnhɔ sipyii di da sɛeri keree yu na shizhaa na yε nigin wε dε! Ga nε yi yu, kɔnhɔ yee di juwuuro ta.

35 Yohana bye ba sokinna kpεεngε jε wε, na kpεεngε yeege yee niηε ni, a yee di sɔɔ na fundanga ta jεri wu kpεεngε ki na.

36 Ga nε wi ge, yaaga katii bε ki jε nε sɛeri kemu ya ye Yohana wo sɛeri keree ki na ge. Bani kapyenεε kiimu To Kile ya kan nε mu ge, nε kee bε pyi. Kee kapyenεε ki bε jε nε sɛeri. Lee ya li shεε na To Kile w'a nε tun.

37 Nε To Kile wemu w'a nε tun ge, weeyε pyaa ki wa yu nε shizhaa na, ga yee ya ta sɔɔ bada na wee jomεε co wε. Le bε w'a shε yee na ge, yee ya ta lee jaha cε wε.

38 Yee ya ta sɔɔ wu jomɔ pu na yi zɔɔɔ pu na wε. Bani w'a wemu tun ge, yee ya ta dà wee na wε.

39 Samɔhɔrɔ wa yee ni na Kile Kafila kalaa xuuni, bani yee w'a giin na lee l'a da ba jii sicuumɔ nixhɔbaama kan yee mu, na ta wee Kafila we bε di nε ninumɔ kaa yu.

40 Lee bε na, yee funyɔ di jε yee pu pa nε mu, kɔnhɔ y'i jii sicuumɔ ta wε.

41 «Nε sipyii wo pεεηε ke shaa wε, bani yee jε sipyii piimu ge, nε yee cε.

42 Nε li cε bε jo Kile taanηεεge wa yee funyɔ ni wε.

43 Nε pa na To Kile mεge na, yee di ya ta sɔɔ nε na wε. Ga watii da bi ba wuyε pyaa mεge na, yee bi da zɔɔ wee na.

44 Pεεηε ke k'a foro sipyii ni ge, kee k'a dan yee ni tashaga ni; pεεηε ke k'a daa Kile yε nigin ni ge, yee ya kee shaa wε. Yee ma já dà dii nε na na yee yaha pee yahama pu ni wε?

⁴⁵ Ga yi ganha ba giin na ne w'a da ba yi jaagi To Kile naha taan we de! Ahayi! Ga Kile tudunmoo Musa wemu wu wa yee tadanja ge de, wee wu ne yee jaagivoo.

⁴⁶ Yee da bi da wee na, yee bi da da ne be na, bani ne kaa Musa ya jo wu Kitabu wu ni.

⁴⁷ Jomoo pemu Kile tudunmoo Musa ya ka ne shizhaa na ge, yee bye yee di ya da pee na we, yee na ba da dagana leke na ne jomoo pu na we?»

6

Yesu ya yalige kan sipyii kabofonoo kaguro mu (Macoo 14:13-21; Marika 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Ayiwa, lee kadugo na Yesu ya kari Galile Gba wu kadugo. Wee gba we ninumoo mege ki ne na Tibereyade Gba.

² Sipyiiire ti bi ma daha Yesu feni, bani p'a bi wu naa wu na yama fee cuunoo na kakanhaanaa pyi.

³ Ba Yesu ni wu kalaapiire t'a no wa we, na dugi tiin faabobonoo ka na.

⁴ Lee bi Yawutuu pu Nuwuuro ti wo Kalene li ta l'a teenje.

⁵ A Yesu di ba wu nunoo yirige, na sii sipyii nijeheme na pu na ma wu yiri. A wu Filipe pye: «Mii we di wa da ja yalige ta di zho pii sipyii pii beeri mu we?»

⁶ Yesu ya yee jo konho wu logo ye Filipe no na, lee be we, w'a bi yaa na lemu pye ge, wu bi lee ce.

⁷ A Filipe di wu no sho na: «Wu funnoo bi ne nago kannu pu beeri di pu noyo piri-para ye, ali we ne jehhe

wari deɲɛɛ* xhuu shuun (200) be taga yalige shɔ, kee da ga yafin be ɲɔ pii na we.»

⁸ Na pu yaha pee jomɔ pu na, Yesu kalaapire lemu meɣɛ ki ɲɛ na Andire ge, w'i ɲɛ Pyɛɛri cuun ge, a wee di jo:

⁹ «Funana la wa naha, buuri ɲuyɔ kaguro ni fyaa shuun wu wa li mu, ga ɲaha yee di wa da ɲɔ pii sipyiɲehemɛɛ pii na we?»

¹⁰ A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi sipyiire ti tenɛ ɲiɲɛ ki na.» Nagara ɲiɲehɛɛ ti bye wee xuu wu ni. A sipyiire t'i diin diin. P'a bi namaa kabɔfoɲɔ kaguro (5.000) shi tɔɔ pee sipyii pu ni.

¹¹ A Yesu di wee buuri we lɔ na baraga taha Kile na, na wu kan p'a loolo pee sipyii pu na. A wu fyaa pu be pye mu. A pu beɛri di li na din.

¹² Ba sipyiire t'a li xɔ we, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi buuri ɲukoroyo yi saya lɔ, kɔnhɔ yi ganha bu gyɛɛgi we.»

¹³ A p'i yee buuri ɲukoroyo yi lɔ, na taga saganɗaa ke ni shuun ɲi. Sipyiire t'a li xɔ buuri ɲuyɔ kaguro wu ni, a wemu di gori ge, wee kaa l'a jo me.

¹⁴ Ba sipyii p'a Yesu wo kakanhana li ɲa we, na jo: «Can na Kile tudunmɔ wemu kaa l'a jo na wu na ba ba koɲɔ na ge, wee w'a sii we.»

¹⁵ Ba Yesu ya pa li ce na fanha be na p'a giin di wee co di bye saan we, a wu laha pu taan, na gari faaboboɲɔ katii na wu ye.

*Yesu ya ɲaari gba lɔhɔ ɲuyɔ ni
(Macoo 14:22-33; Marika 6:45-52)*

* **6:7 Deɲɛɛ xhuu shuun:** Wee ɲɛ baaripye yeye gbarataanri saraa.

16 Ba caṅa k'a pa do wε, a kalaapiire t'i digi kari gba wu ɲɔ ki na.

17 Lee di Yesu ta wu sanha she pu yiri wε. A p'i jé kɔrɔgɔ ka ni na se Kaperinomɔ ni. Lee bi piige ki ta k'a wɔ xɔ.

18 Na pu yaha lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni, a kafεεgbɔhɔ ka di ba yiri, na ganha na lɔhɔ ki pyi ki na ɲeri xuuni.

19 Ba p'a kiloo kaguro kelee gbaara shishiin paa lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni tuun wemu ni wε, a p'i Yesu ɲa wu na ɲaari lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni na se kɔrɔgɔ ki mu. A pu jaalaa di yiri xuuni.

20 A Yesu di pu pye: «Nε wu wa, yi ganha bu da vya wε!»

21 Kalaapiire ti funɲɔ ki bi bye wu jé ni pu ni kɔrɔgɔ ki ni, ga xuu wemu ni pu bi se ge, taapile ni a p'i nɔ wee xuu wu kogoɲɔ ki na.

Sipyiire t'a Yesu shaa

22 Ba ɲiga k'a mugi wε, sipyiire ti t'a bye gba wu kadugo yiri ge, a pee di li sɛeri, na kɔrɔgɔ nigin ye ta wà. A p'i li cε na Yesu ya ta jé ni wu kalaapiire ti ni ke ki kɔrɔgɔ ki ni wε, ga na kalaapiire ti t'a jé ti ye na kee kɔrɔgɔ ki ni na kari.

23 Lee bi kɔrɔyɔ ya be ta y'a yiri Tiberεyade kulo li ni na pa. Xuu wemu ni Kafɔ bi baraga taha Kile na, na buuri wu kan p'a loolo sipyiire ti na ge, a yee di ba yere wee xuu wu tãan.

24 Sipyiire t'a pa Yesu ta wu ɲε wà wε, wu kalaapiire ti be di ɲε wà-ε ge, a p'i jé yee kɔrɔyɔ yi ni na kari wu tashaga ni Kaperinomɔ ni.

Yesu ɲε yalige, kemu k'a ɲi sicuumɔ kaan ge

25 Ba p'a kari Yesu yìri gba wu kadugo wε, a p'i wu pye: «Wù Karamɔgɔ, dii mu d'a pye na ba naha wε?»

26 A Yesu di pu nɔ shɔ na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee ya kakanhanɔaa kiimu na ge, yee wa nε shaa kee wuu na-ε dε! Ga yalige ke yee ya li na tin keki cana ge, kee ka wuu na yee wa nε shaa.

27 Ayiwa, yalige kemu ki da já gyεεgi ge, yi ganha ba kapyenεε pyi kee wuu na wε. Ga yalige kemu ki nε ki ya gyεεgi wε, na n̄ii sicuumɔ bε kaan ge, y'a kapyenεε pyi kee wuu na. Kee yalige ke, Sipya Ja wu da ba kee kan yee mu. Bani wee na To Kile ya wu fanha ki fε pu kpɔn.»

28 Wee tuun wu ni a p'i Yesu yege na: «Lekε wèe d'a yaa na pye lee di bye Kile n̄idaan wε?»

29 A Yesu di pu nɔ shɔ na: «Lemu Kile ya zhaa yee mu ge, lee li wa mε na wee ya sipya wemu tun yee mu ge, na yi dà wee na.»

30 A p'i Yesu pye sanha na: «Ga naha sheshεεε kakanhana lekε mu di da bye di zhεε wèe na, lee di wèe pye wèe p'a daa mu na wε? Kaa lekε mu di da bye di zhεε wèe na wε?

31 Li wii, Kile ya maanε* kan wèe sefελεε pu mu p'a li siponɔ ki ni ma na jo ba l'a ka Kile wo Kitabu wu ni wε na:

«W'a buuri tirige fugba we ni, na kan pu mu p'a li.»

32 Ga, a Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yalige ke k'a yìri fugba wu ni ge, kee ya pye

* **6:31 Maanε** [] yalige ka Kile yε pyaa ya kemu kan Izirayeli nagoo pu mu na pu yaha siponɔ ki ni ge. Ekizode 16: 4,15

Kilε tudunmɔɔ Musa wo niganga-ε dε! Nε To Kilε wu jε fugba yalijenε ki kanvɔɔ.

³³ Bani Kilε ya yalige kemu kaan ge, kee jε wemu w'a tigi na yiri fugba we ni ge. Wee shiin w'a niifεεεε kaan koŋɔ mu.»

³⁴ Ayiwa, a p'i Yesu pye: «Karamɔgɔna we, ta kee yalige ki kaan tuun bεeri ni wu mu ge!»

³⁵ A Yesu di pu pye: «Yalige kemu k'a jɔi sicuumɔ pu kaan ge, nεye pyaa ki jε kee yalige ke. Sipyaa wemu bu ba nε mu, xuugo da ga weefɔɔ ta sanha bada wε. Sipyaa wemu bu dā nε na, waga da ga weefɔɔ ta sanha bada wε.

³⁶ Ga nε yi jo xɔ yee mu; yee d'a nε ja bε. Ali lee bε na, yee di ya dā nε na wε.

³⁷ Nε To Kilε ya piimu bεeri kan nε mu ge, pee bεeri na ba nε mu. Sipyaa sipyaa bu ba nε mu, nε da ga weefɔɔ kɔri bada wε.

³⁸ Nε ta yiri fugba we ni na pa nayε pyaa jidaan tapyege ni wε. Ga na tunvɔɔ jidaan nε pa di ba bye.

³⁹ Wemu w'a nε tun ge, wee jidaan wu wa mε na, sipyaa sipyaa w'a kan nε mu ge, na wee wa shishiin ganha dā biin wε. Nε ba pee jε di yeege xu ni koŋɔ caxhɔgɔ bε na.

⁴⁰ Nε To wu jidaan wu wa mε na, sipyaa sipyaa w'a wu Ja wu ja na dā wu na ge, wee di jɔi sicuumɔ nixhɔbaama ta, bani nε na ba pee jε di yeege xu ni koŋɔ caxhɔgɔ.»

⁴¹ Ba Yesu ya jo na yalige ke k'a yiri fugba we ni ge, na wee wu jε kere wε, pee jomɔ pe ya ta taan Yawutuu pu ni wε. A p'i ganha na ηmunu-ηmunɔ puyε tãan.

⁴² A p'i jo: «Eεn! Ta Yusufu ja Yesu bε wu jε we

wε? Wèe ya wu to wu cε, na wu nu wu bε cε. Naha na wu yu na fugba we ni wee ya yìri wε?»

⁴³ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yee di ηmunu-ηmunɔ do! Yi ηmunu-ηmunumɔ pu bεeri jɔ yaha!

⁴⁴ Nε To we w'a nε tun ge, wa shishiin da já ba nε mu ni wee ya wufɔɔ yaha pa nε mu wε. Wa bεeri bu ba nε mu, nε na ba weefɔɔ jε na yeege xu ni, koŋɔ caxhɔɔ.

⁴⁵ Ayiwa, ta Kile wo tudunmɔ wa ya li ka na:

«Kile yε pyaa na ba pu bεeri kalaa wε?»*

Sipyaa sipya w'a To Kile Kafila nuri na sɔɔ wu kalaa wu na ge, pee bεeri na ba nε mu.

⁴⁶ Ga li wa nago sipya wa w'a jɔi taha Kile na wε. Wemu yε w'a pa na yìri wu yíri ge, wee yε w'a wu ja.

⁴⁷ Can na wa bεeri bu dà nε na, weefɔɔ na ba jɔi sicuumɔ nixhɔbaama ta.

⁴⁸ Yalige ke k'a jɔi sicuumɔ kaan sipyii mu ge, nε wu jε kere.

⁴⁹ Yalige ka ya fεnhε yìri fugba we ni, na pa gan yee sefεlεε pu mu p'a li siponɔ ki ni, ga lee bε na, pu bεeri ya xu.

⁵⁰ Ga nime, yalige ke ki jε naha ki d'a yìri fugba we ni ge, wa bu kee li, weefɔɔ na ba jɔi sicuumɔ ta pemu da xhɔ wε.

⁵¹ Nε jε jɔi sicuumɔ yalige kemu k'a yìri fugba we ni ge, wa bu kee li, weefɔɔ na jɔi sicuumɔ ta pemu da ga xhɔ wε. Yalige ke nε gaan ge, kee jε nεyε pyaa ceepuuro te. Nε tee kan saraga kɔnhɔ di ba koŋɔ sipyii munahaa jɔnɔ wolo.»

⁵² Pee jomɔ pu wuu na, a nakaagbɔɔrɔ di jé Yawutuu pu tε ni. A p'i jo: «Kangana leke na we

* 6:45 Ezayi 54:13

ná we di da já wu ceepuuro kan wèe mu wèe pu li wε?»

⁵³ A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee bye yee di ya Sipya Ja wu ceepuuro ti li, na wu shishan pu be gba wε, yee da ga j̄ni sicuumɔ ta wε.

⁵⁴ Wemu bu nε ceepuuro ti li, na nε shishan pu be gba, weefɔɔ na j̄ni sicuumɔ ta pemu da ga xhɔ wε. Nε na ba weefɔɔ j̄nε na yeege xu ni konɔ caxhɔgɔ.

⁵⁵ Bani nε ceepuuro ti j̄nε yalige nijenε, nε shishan pu be di j̄nε yagbaga nijenε

⁵⁶ Sipya wemu bu nε ceepuuro ti li, na nε shishan pu be gba, weefɔɔ na bye ni nε ni karij̄nεεge ni, nε be di bye ni weefɔɔ ni karij̄nεεge ni.

⁵⁷ To Kilε wemu w'a nε tun ge, wee wa j̄ni na, wee gbɔɔrɔ ni nε be wa j̄niifεεε ni. Lee na wa bu nε ceepuuro ti li, weefɔɔ be na bye j̄niifεεε ni nε gbɔɔrɔ ni.

⁵⁸ Yalige ke k'a tigi na ȳiri fugba wu ni ge, kee ki wa ke. Yee sefεεε piimu p'a xu siponɔ ki ni ge, pee ya yalige kemu li wà ge, kee ni ke wa nigin wε. Wemu bu ke yalige ke li, weefɔɔ na j̄ni sicuumɔ ta pemu da xhɔ wε.»

⁵⁹ Yesu ya pe jomɔ pe jo na pye kalaa sipyiire ti beeri mu Kaperinɔmɔ kulo li ni, na wu yaha Kilepεnε puga ki ni.

Yesu jomɔ p'a j̄ni sicuumɔ nixhɔbaama kaan

⁶⁰ Ayiwa, ba Yesu ya pee jomɔ pu jo wε, a kalaapiire nijehεεε di jo: «Pe jomɔ pe ya waha dε! Ma jo sipya na gbara wu lee pye gε?»

⁶¹ A Yesu di li cε wuyε ni na pee jomɔ pe p'a pu pye pu na ηmunu-ηmunɔ. A wu pu pye: «Pe jomɔ pe ya digi yee na gε?»

62 Xuu wemu ni Sipya Ja bye ge, yee ba wu ja wu na duri wà, yee di da ba yekε jo wε?

63 Kilε Munaa l'a jii sicuumɔ kaan sipya mu. Lee bε wε, sipya yε pyaa fanha jε yafiin bε wε. Jomɔ pe nε yu yee mu ge, pee jε Kilε Munaa ni jii sicuumɔ.

64 Ga pii wa yee ni, pee ya dà li na wε.» Yesu ya yee jo bani fo jɔkɔɔnrɔ ti na, piimu pu bye pu ya dà wu na-ε ge, w'a bi pee cε. Wemu bε w'a bi da ba wu le keŋε ni ge, w'a bi wee bε cε.

65 A Yesu di la fara wu jomɔ pu na sanha na: «Lee wuu na nε yee pye jo wa shishiin da já ba nε mu, ni To Kilε ya lee wo sefεεεε kan weefɔɔ mu wε.»

66 Na lɔ wee tuun wu na, a wu kalaapiire nijehεεε di guri wu feni. Pee ya ta sɔɔ na taha nige wu feni wε.

67 A Yesu di wu kalaapiire kε ni shuun wu yege na: «Yee do, yee bε funjɔ ki wa y'i guri na feni gε?»

68 A Simɔ Pyεeri di wu jɔ shɔ na: «Karamɔgɔ, jɔgɔ yiri wèe di wa da zhe sanha wε? Jii sicuumɔ nixhɔbaama jomɔ pe, muyε nigin mu pu wa.

69 Wèe ya dà mu na. Wèe ya li cε bε nime jo Fεfεεεε Ja we w'a foro Kilε ni ge, jo mu wu jε wii.»

70 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Ta nε bε w'a yee sipyii kε ni shuun wu bεeri jaha bulo wε? Lee bε na shen nigin di jε yee ni wee na jε Shitaanni sipya.»

71 Zhudasi kaa Yesu bi byi, wee wemu wu jε Isikariyɔti shεen Simɔ ja wu ge. Wee wu bi da ba Yesu le keŋε ni, wee di jε bε Yesu kalaapiire kε ni shuun wu wa nigin wa.

7

Yesu cebooloo pu ya ta dà wu na wε

¹ Lee kadugo na Yesu bi jaari na mari Galile fiige ki ni. Wu funṅɔ bye wu shε Zhude fiige ki ni wε, bani Yawutuu ṅunṅɔfεε p'a bi wu shaa di gbo wà.

² Kalenε la bye Yawutuu pu mu, p'a buguloo yàa. Ba lee ya tεεηε wε,

³ a Yesu cebooloo p'i ba wu feni na ba wu pye: «Foro naha, m'a shε Zhude fiige ki ni, kɔnhɔ kakanhaṅaa kii m'a byi ge, ma kalaapiire te ti wa wà ge, pee bε di shε kee ja.

⁴ Bani sipya wemu funṅɔ ki wa sipyii di wu cε ge, wee ya keree ηmɔhɔni na byi wε. Kakanhaṅaa kiimu mu ya byi ge, m'a yaa na mayε shεε, kɔnhɔ kɔṅɔ sipyii pu bεeri di ma cε.»

⁵ Ali Yesu cebooloo puyε pyaa bi ta dà wu na wε.

⁶ A Yesu di wu ciinneε pu ṅɔ shɔ na: «Lee pyeduun sanha nɔ nε mu wε. Lemu bu yee taan tuun wemu ni go lee yee ya byi.

⁷ Kɔṅɔ sipyii da já yee kɔ wε, ga, nε p'a kɔ, bani kakuuyo yemu pu wa byi ge, nε yee bεeri yu kpεεngε na.

⁸ Yee pu sii y'a se kalenε li ni, ga, nε kunni wa da zhe nime wε, bani nε shεduun sanha nɔ wε.»

⁹ Ba Yesu ya yee jo pu mu wε, na gori Galile ni.

Yesu ya shε buguloo kalenε li ni

¹⁰ Ba Yesu cebooloo p'a kari xɔ kalenε li ni wε, a wuyε pyaa di na kari. W'a kari sipyiire ti kategee, wu ya ta wuyε yaha wa shishiin ya ja wε.

¹¹ Lee bi Yawutuu ṅunṅɔfεε pu ta pu na Yesu shaa kalenε li sipyii pu tε ni, na ganha na puyε yegee na: «Mii wu wa wε?»

12 Pii bi jorɛhɛmɛ peelee na yu sipyiire ti ni Yesu shizhaa na. A pii di jo: «Sipyisaama wu wa we ná we.» Pii be di yu: «Kafinɛyɛ dɛ! Sipyii we ya biinɛ.»

13 P'a bi pee jomɔ pe beeri peelee na yu, bani pu bi fyagi Yawutuu ɲuɲɔfɛɛ pu na.

14 Ba kalenɛ l'a pa nɔ li niɛ ni tuun wemu ni wɛ, a Yesu di shɛ jé Kilɛ-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaɲa ki ni, na ganha na sipyiire ti kalaa.

15 A wu kalaa wu Yawutuu pu ɲaha wɔ, a p'i jo: «Mii we ná we d'a pe cemɛ pe beeri ta, na ta w'i ya kalaa pye-e wɛ?»

16 A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Kalaa wemu nɛ gaan ge, wee ya ta foro nɛyɛ pyaa ni wɛ, ga nɛ tunvɔɔ Kilɛ ni w'a foro.

17 Wemu bi giin wu da Kilɛ ɲidaan pyi, weefɔɔ na ba li cɛ, nɛ kalaa wu bi foro Kilɛ ni, kelee wu bi foro nɛ ni.

18 Sipyia wemu w'a yu ni wuyɛ pyaa fanha ni ge, pɛɛɛɛ weefɔɔ ya zhaa wuyɛ ni. Ga wemu funɲɔ wa wu tunvɔɔ wu w'a belee ge, wee wu ɲɛ can fɔɔ we, naɲmahara ta shishiin ɲɛ weefɔɔ keree ni wɛ.

19 Ta Kilɛ tudunmɔɔ Musa be w'a Kilɛ wo saliya wu kan yee mu wɛ? Ga yee wa shishiin ya se wu koo ni wɛ. ɲaha na yee di nɛ shaa di gbo na nɛ saliya kyɛɛgi wɛ?»

20 A p'i Yesu pye sipyiire ti niɛ ni na: «Jina wu wa mu ni. Jɔgɔ w'a mu shaa di gbo wɛ?»

21 A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Kakanhana nigin wemu nɛ pye ge, lee l'a sipyiire ti beeri ɲaha wɔ mɛ ge?»

22 Kilɛ tudunmɔɔ Musa mu yee ya saliya ta na funaɲaa k'a gɔɔn, ga lee be na yi li cɛ na wee ya ta pye li nɔhɔ shanvɔɔ-i dɛ. Ga wèe wo sefɛlɛɛ pu p'a li

nɔhɔ shan. Lee l'a li pye yee na funaŋaa ki kɔɔn ali cadεεngε ki bε ni.

23 Lemu l'a yee pye yee na funaŋaa ki kɔɔn cadεεngε ni, kɔnhɔ yi ganha bu da Musa wo saliya wu kyεεgi-i ge, ɲaha d'a li pye nε na sipyipomɔ cuuŋɔ cadεεngε ki na, a yee di logoo yirige nε tɔan wε?

24 Yi ganha ba kiiri kɔɔn keree ɲeɲaa feni wε, ga y'a kiiri wu kɔɔn can ɲuŋɔ ni.»

Ta Yesu wu ɲε Shɔvɔɔ we?

25 Na Yesu yaha wu na yu, a Zheruzalemu sipyii pii bε di ganha na yu: «Ná we p'a zhaa di gbo ge, ta wee bε wu ɲε we wε?

26 Wu wii wu na yu ni sipyiiire ti bεeri ni tafaga ni, pu d'a tiin na wu wii. Kile ya Shɔvɔɔ wemu ɲomεε lɔ wèe mu ge, kɔnhɔ wèe ɲuŋɔfεε p'a giin na wee wu ɲε we-e dε?

27 Wèe kunni ya we ná we tayirige cε, ga na ta Shɔvɔɔ wu ba ba, wa shishiin da ba wu tayirige cε wε.»

28 Na Yesu yaha wu na sipyii pu kalaa Kile-pεεɲε pugbɔhɔ ki kaanɔ ki ni, a wu ba jo ni fanha ni na: «Yee ya jo na yee ya nε cε, na nε tayirige ki bε cε gε? Ga yi li cε bε na nε ta pa nayε ni wε, na nε tunvɔɔ wu ɲε bε can fɔɔ. Ga yee di ya wu cε wε.

29 Nε kunni ya wu cε, bani wee ni nε foro. Wee w'a nε tun bε.»

30 Ba Yesu ya yee jo wε, a p'i ganha na cogana shaa wu na. Ga wa shishiin ya ta já wu co wε, bani wu wo tuun wu ɲɔ bi sanha fa wε.

31 Lee bε na shεɲɲεhεmεε ya dà Yesu na. A p'i ganha na yu: «Ali Shɔvɔɔ wu ɲεhε ba ba, kakan-

hana lekε w'i da bye lemu l'a ye we ná we wuu le na wε?»

Yawutuu nuɲɔfεε p'a pii tun na pu shε Yesu co

³² Sipyiire ti bi yemu yu Yesu shizhaa na ge, ba Farizhεεn ni saraya naha shɔɔnrivεε nuɲɔfεε p'a yee logo wε, a p'i Kilε-pεεηε pugbɔhɔ ki gεdii pu tun na pu shε Yesu co.

³³ Ba pee ya nɔ Yesu y'iri wε, a wu pu pye: «N'a da piiye ya bε pye ni yi ni sanha, lee kadugo na di na da se na tunvɔɔ wu y'iri.

³⁴ Ga yee na ba nε sha ganha yee da nε na wε; bani xuu wemu ni n'a da ba bye ge, yee wa da já zhε wà wε.»

³⁵ A Yawutuu nuɲɔfεε p'i ganha na puyε pyi na: «Wee tuun wu ni mii we ná we di giin di zhε na yu na wèe da ga ba já wee na-ε wε? Yawutuu pii p'a caaga na shε diin Girekii pu y'iri ge, kɔnhɔ pee y'iri w'a se, wu shε pee kalaa-i dε?

³⁶ Jomɔ pe w'a jo na: «Yee na ba nε sha ganha yee da nε na wε.» ni «Nε na ba bye xuu wemu ni ge, yee da já zhε wee xuu wu ni-i ge,» pee jomɔ pu kɔri nε dii wε?

Yesu ya Fεfεεε Munaa nɔmεε lɔ wu n'a daa fεε pu mu

³⁷ Kalenε li cabisana li p'a bi wii li cagbɔhɔ kiyε pyaa ge, ba lee ya nɔ wε, a Yesu di yere sipyii pu nahagbaa na na ganha na yu ni fanha ni na: «Waga bi nε wa na, wu pa na y'iri wu ba gba.

³⁸ Wemu bu dà nε na, lɔhɔ kemu k'a n̄ii sicuumɔ kaan ge, kee na ba fúu weefɔɔ zɔ wu ni ba gba lɔhɔ nε wε» ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε.

39 Fεfεεεε Munaa kaa Yesu bi yu mu, wu n'a daa fεε pu mu na pee na ba lee ta. Wee tuun wu bi Fεfεεεε Munaa li ta li sanha gan pu mu wε. Bani Yesu bi sanha guri shε jε wu nɔɔɔ wu ni fugba wu ni wε.

Yesu keree ya bεganhara lenε sipyiire ti tε ni, a p'i daa

40 Ba sipyii p'a Yesu jomɔ pu logo wε, a pii di ganha na yu pu ni na: «Nakaara baa Kile tudunmɔ wemu kaa l'a jo ge, wee wu jε we.»

41 Pii bε di yu: «Kile ya Shɔvɔɔ wemu jɔmεε lɔ ge, wee wu jε wii.» Ga, a pii di jo: «Dii Shɔvɔɔ wu da já voro Galile fiige ki ni wε?

42 Kile wo Kitabu w'a yi jo na saannaa Dawuda shi ni Shɔvɔɔ wu da ba foro. Na wu na ba foro Bεtilεhemu ni, kulo lemu ni saannaa Dawuda ya wu wo caɲa jii li pye ge.»

43 A Yesu kaa di bεganhara lenε sipyiire ti tε ni, a t'i daa taaya shuun.

44 Pii funɲɔ bye pu Yesu co, ga wa shishiin ya ta já wu co wε.

Yawutuu jɲɲɔfεε pu wo n'a daa baara te

45 Kile-pεεηε pugbɔhɔ ki gɛdii piimu p'a bi shε Yesu feni ge, a pee di guri kari saraya jaha shɔɔnrivεε jɲɲɔfεε ni Farizhεen pu yiri. A p'i pu yege na: «Naha na yee di ya ta wu co na pa-ε wε?»

46 A p'i pu jɔ shɔ na: «Wèe sanha we ná we wo jomɔ pe tuugo logo ja bada wε!»

47 A Farizhεen p'i pu pye: «Kɔnhɔ yee bε di ya yiye yaha w'a piinɲε-ε dε?»

⁴⁸ Mii yee d'a li logo, kelee na li ja, na wèe nɔɔfɔɔ wa, kelee Farizhen wa nigin be ya dà we ná we na wɛ?

⁴⁹ Pii sipyii pii p'a dà wu na ge, we wa shishiin ya Kile tudunmɔ Musa wo saliya wu ce wɛ, pii beeri na ba gyɛɛgi!»

⁵⁰ Farizhen wa be bye wà wu mɛge je na Nikodemu. Wee bi kari Yesu yiri piige ka ni. A wee di jomɔ pu lɔ na Farizhen pu pye:

⁵¹ «Na be ni wèe wo saliya wu ni, ta l'a saha na kiiri kɔn sipya wa na, na ta wèe ya fɛnhɛ wu yege na wu nibyii ce-ɛ ya?»

⁵² Ga, a p'i wee jɔ shɔ na: «Payi! Ta ma be yɛɛ w'a jɛri Galile shen wa? Maye pyaa ki be ki Kile Kafila wu kalaa, ma na li ja wà na Kile tudunmɔ wa shishiin da ga ba foro Galile fiige ki ni wɛ.» [

⁵³ Ba p'a pee jomɔ pu jo xɔ wɛ, a pu beeri di yiri caaga na kari pu piyɛɛ.

8

P'a pa ni cee wa ni Yesu yiri na dɔdɔrɔ w'a pye

¹ A Yesu di gari Oliviye faabobɔɔ ki na.

² Ayiwa, kee caɔa ki nimuguro nisɔɔgɔ ki na, a Yesu di soo kari sanha Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaɔɔa ki ni. Sipyiiire ti beeri bi pinne wu taan. A wu diin na ganha na pu kalaa.

³ Na Yesu yaha wu na sipyiiire ti kalaa, a saliya karamɔgɔlɔ ni Farizhen p'i ba ni cee wa ni wu yiri, na ba wu yereɛ sipyiiire ti nahagbaa na.

⁴ A p'i Yesu pye: «Karamɔgɔ, wèe ya we cee we co dɔdɔrɔ na ni ná watii ni.

⁵ Na ta Kile tudunmɔ Musa wo saliya wu ni l'a ka na we cee we tuugo ya yaa ni yafin be ni, ni na

kagereye taga wu wá gbo yε bε wε. Mu di w'a yeke yu lee shizhaa na wε?»

⁶ Kafila tufuuyo pu bi zhaan Yesu tàan kònho wuyε pyaa òjomò di wu le keñε ni. Ga, a Yesu di leele, na ganha na kama kani òjñε ki na ni wu kabee ni.

⁷ Ba ma na jo saliya karamògòlò ni Farizhεen p'a nòrò yaha wu na na yegee wε, a Yesu di wu òjñò yirige na pu pye: «Wemu wu wa yee ni wu sanha kakuunò pye òa bada-ε ge, wee wu kagerenε nizhiige ki wá wu na.»

⁸ Ba w'a yee jo wε, na wu òjñò sogi, na ganha na wu kama kani sanha òjñε ki na.

⁹ Piimu p'a she ni cee wu ni ge, ba pee ya Yesu jomò pu logo wε, [a pu zòlò di pu jaagi]; a pu bæri di ganha na foro nigin nigin na gaanji, na lò nòhòlee pu na, fo na she yaha Yesu ni cee wu yε Kile-pεenε pugbòhò ki kaanja ki ni.

¹⁰ Ba Yesu ya pa wu òjñò yirige wε, wu ya ta sipya wa shishiin òa nige ní cee wu yε bε wε. A wu jo: «Mii ma jaagivεε p'i òjñε wε? Shen nigin bε ya ta ma òjñò le nige-e ya?»

¹¹ A cee wu Yesu òa shò na: «Wù Karamògò, shen nigin bε wε.» A Yesu di jo: «Ayiwa, nε bε da ma òjñò le wε. Ta gaanji, ga m'a jurumu wu òa yaha.»]

Yesu òjñε Kile wo kpεenε, kemu k'a pa koñò na ge

¹² Lee kadugo na a Yesu di ba jomò pu lò sanha na sipyiire ti pye: «Nε wu òjñε kpεenε ke koñò sipyii pu mu. Sipya wemu bu daha nε feni wee da ga òaari nibiige ni nige wε. Ga wee na ba kpεenε ta kemu k'a òjñi sicuumò kaan ge.»

13 A Farizhεεn p'i wu pye: «Muyε pyaa na tεrε na mayε kaa yu ya? Can jε wε.»

14 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Ali nεyε pyaa jεhε da nayε kaa yu bε, nε kafila wu jε can. Bani xuu wemu ni nε yiri ge, nε wee cε; na na tashεgε bε cε sanha. Ga nε tayirige fara nε tashεgε na, yee ya kee ka shishiin cε wε.»

15 Yee kunni wa kiiri kɔɔn sipyii na na bε ni yee sipyii wo kiiri kɔngana ni. Nε kunni da ga kiiri kɔn sipya wa shishiin na wε.

16 Ali nε jεhε da nε na da wa kiiri kɔn, nε na wu kɔn na bε ni Kile wo can wu ni. Bani n'a da da kiiri wu kɔɔn na yε wε. Nε To Kile wu w'a nε tun ge, wee wa ni nε ni.

17 Ayiwa, ta li ya ka yee wo saliya wu ni na sipyii shuun bu bye kaa lemu wo sεeri, na lee jε can wε?

18 Ayiwa, nε nayε kaa yu; nε To we w'a nε tun ge, wee bε ya nε kaa yu.»

19 A p'i Yesu pye: «Mii mu to wuyε pyaa di jε wε?» A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yee ya nεyε pyaa cε di da nɔ nε To wu na wε. Yee da bi nε cε can na, yee bi da nε To wu bε cε.»

20 Yesu ya pe jomɔ pe jo na wu yaha wu na kalaa kaan Kile-pεεnε pugbɔhɔ ki kaɔɔa ki ni, keshii piimu ni p'a Kile yakanya yi leni ge, pee tɔan. Sipya wa shishiin di ya ta wu co wε, bani wu wo tuun wu bi sanha nɔ wε.

Yesu ya wu gari jo wu To Kile yiri

21 Ayiwa, a Yesu di pu pye sanha na: «Nε na ba gari, nε nigarixhɔgɔ na, yee na ba nε shaa. Ga yee kunni na ba xhu na yee yaha yi jurumu wu ni, bani xuu wemu ni n'a da ba she ge, yee wa da já zhε wà wε.»

22 Ba w'a yee jo wε, a Yawutuu nɔɔfεε p'i jo: «Aa! Wee tuun wu ni w'a giin wu wuyε gbo ge? W'a jo na wee na ba shε xuu wemu ni ge, na wεe da já zhe wà wε!»

23 A Yesu di pu pye: «Yee nε nɔɔ ke wo sipyii, ga nε nε fugba we wo. Yee nε koɔ wuu, ga nε nε koɔ wo-e dε.

24 Lee wuu na nε yee pye jo yee na ba xhu yi jurumu wu ni. Nakaara baa, yi dà li na na: «Nε nε wemu nε nε ge.»* Yee bye yee di ya dà lee na wε, yee na xhuu yi jurumu wu ni.»

25 A p'i Yesu pye: «Wee tuun wu ni jɔɔ mu di nε wε?» A Yesu di jo: «Fo taashiinε li ni nε nε wemu ge, nε yee jo yee mu.

26 Keree nɔɔnɔnεε wa wà, nε na já ki jo yee mu, na kiiri kɔn yee na ki wuu na. Ga wemu w'a nε tun ge, wee wu nε can we. Yemu nε logo wu mu ge, yee nε yu koɔ sipyii pu mu.»

27 Yawutuu pu bi ta li cε na To Kilε kaa Yesu bi yu pu mu wε.

28 Lee wuu na a Yesu di pu pye: «Yee ba Sipya Ja yirige fugba we ni tuun wemu ni, yee na ba li cε wee tuun wu ni na «Nε nε wemu nε nε ge.» Nε kaa la shishiin pyi nayε ni wε, ga To Kilε ya nε kalaa lemu ni ge, lee nε yu.

29 We w'a nε tun ge, wee wa ni nε ni. Wu ya ta nε yaha na yε nigin wε, bani le l'a dan wu ni ge, lee nε byi tuun bεeri ni.»

30 Ba Yesu ya pee jomɔ pu jo wε, a shenɔnεmεε di dà wu na.

Piimu pu nε Ibirayima wo nagoo puyε pyaa pyaa ge

* 8:24 Ekizode 3:14; Ezayi 43:10

³¹ Yawutuu piimu p'a dà Yesu na ge, a Yesu di pee pye: «Jomɔ pe n'a da jo yi mu ge, yi bu pee logo, na pu koro naari, yi na ba bye nε kalaapiire can na.

³² Lee na yee da ba can cε. Wee can wu jε na ba yee shɔ bulooro na.»

³³ A p'i Yesu pye: «Ibirayima shi shεen wèe jε, wèe ya ta bulooro pye ja sipya wa shishiin bε mu wε. Naha na mu di yu na wèe na zhɔ bulooro na wε?»

³⁴ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a jurumu pyi ge, wee jε jurumu wo bulo.

³⁵ Na ta bulo jε kpɔɔn lemu na ge, wu da ga já bye lee kpɔɔn li shen yε pyaa bada wε. Ga kpɔɔn fɔɔ ja w'a sii kpɔɔn li shen yε pyaa gbee.

³⁶ Kilε Ja wu bu yee pye yiyε wuu, wee tuun wu ni yi na na bye yiyε wuu can can na.

³⁷ Nε li cε yee jε Ibirayima shi shεen, ga lee bε na yee di nε shaa di gbo, bani yee wa nε jomɔ pu feni wε.

³⁸ Nε lemu ja na To wu mu ge, lee nε yu; le yee bε ya ta yi to wu mu ge, lee yee bε ya byi.»

³⁹ A Yawutuu p'i wu jɔ shɔ na: «Ibirayima wu jε wèe to.» A Yesu di pu pye: «Ibirayima da bi bye yee to can can na, yee kapyegeee ni Ibirayima wogo bi da bye nigin.

⁴⁰ Ga nimε, can we nε ta Kilε mu ge, wee nε yu yee mu, a yee di ganha na nε shaa di gbo. Ibirayima ya ta lee tuugo pye-e dε!

⁴¹ Yee to w'a keree kiimu pyi ge, kee tuugo yee bε ya byi.» A p'i Yesu pye: «Wèe ya ta se dɔdɔrɔ ni-i dε! To nigin wu jε wèe mu wee jε Kilε.»

Piimu pu jε Shitaanni wo nagoo pu ge

⁴² A Yesu di pu pye: «Kilɛ da bi ɲɛ yee to can na, nɛ kaa bi da da dan yee ni, bani wee ni nɛ foro. Nɛ ta pa nayɛ ni-i dɛ, ga wee w'a nɛ tun.

⁴³ Jomɔ pe nɛ yu yee mu ge, yee ya pu tashɛgɛ cɛ wɛ. Naha na wɛ? Bani y'a da gbara yi pu logo wɛ.

⁴⁴ Bani Shitaanni wu ɲɛ yee to. Le l'a dan yee to Shitaanni ni ge, lee yee wa giin di bye. Fo taashiinɛ ni sipyii gbovɔɔ wu ɲɛ were. Wu sanha can jo ɲa wɛ, bani can nigin bɛ wa wu funɲɔ ni wɛ. Wu ba da kafinɛyɛ jo, w'a yi jo na bɛ ni wuyɛ pyaa funɲɔ keree ni; bani kafinɛjo wu ɲɛ wii, na ɲɛ bɛ kafinɛyɛ wo to.

⁴⁵ Ga nɛ kunni di can yu. Lee shiin l'a yee pye yee ya daa nɛ na wɛ.

⁴⁶ Jɔgɔ wu wa yee ni wemu na já li shɛ na nɛ jurumu wa pye wɛ? Nɛ bi can yu yee mu, ɲaha na yee di ya dà nɛ na-ɛ wɛ?

⁴⁷ Sipya wemu bu bye Kilɛ sipya, wee ya Kilɛ jomɔ nuri na gbara bɛ pu na. Ga yee ɲɛ Kilɛ sipyii wɛ. Lee wuu na yee ya sɔɔ na Kilɛ jomɔ nuri wɛ.»

Yesu ya ye Ibirayima na

⁴⁸ A Yawutuu p'i Yesu pye: «Kajii wa wèe mu na jo Samari shɛn mu ɲɛ, na jinaa pu ɲɛ mu ni bɛ.»

⁴⁹ A Yesu di pu pye: «Jina wa nɛ ni-i dɛ, ga na To Kilɛ n'a bɛɛ. Yee kunni wa nɛ fanri.

⁵⁰ Nɛ ta na nayɛ pyaa pɛɛɲɛ shaa-i dɛ, ga wa wu wa ki shaa nɛ mu, wee shiin wu ɲɛ bɛ kiiri kɔnvɔɔ we.

⁵¹ Can can na, n'a da yi jo yi mu, wa bu nɛ jomɔ pu logo, na sɔɔ pu na, weefɔɔ da ga xhu bada wɛ.»

⁵² A Yawutuu p'i jo: «Nime kunni wèe ya li cɛ nakaara baa jo jinaa pu wa mu ni. Ibirayima ya xu, Kilɛ tudunmɔɔ pusamaa bɛ d'a xu, mu di yu

na wemu bu mu jomɔ pu co, na weefɔɔ da ba xhu bada wɛ.

⁵³ Wee tuun wu ni mu w'a ye wèe tolɛ Ibirayima na gɛ? Wee ya xu, a Kilɛ tudunmɔɔ pusamaa bɛ di xhu. Wee tuun wu ni mu di mayɛ wii jɔgɔ wɛ?»

⁵⁴ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Nɛ da bi nayɛ pɛlɛ, kee pɛɛɛɛ ki bi da bye jɔɔɔ baa wogo. Nɛ To Kilɛ w'a nɛ pɛlɛ, wee wemu yee wa byi na yi Kilɛ ge;

⁵⁵ na ta yeeyɛ pyaa ya ta wu cɛ wɛ. Nɛ w'a wu cɛ. Nɛ da bi jo nɛ wu cɛ wɛ, nɛ bɛ bi da bye yee tuugo kafinejo. Ga nɛ wu cɛ, na sɔɔ wu jomɔ pu na, na pu pyi.

⁵⁶ Yee to Ibirayima ya fundanga ta na wee na ba nɛ cana jii li ja. Ba w'a li ja wɛ, a l'i bye fundangbɔhɔ wu mu.»

⁵⁷ A Yawutuu p'i wu pye: «Ali mu sanha yee kelɛɛ kaguro (50) yɛ pyaa bɛ ta wɛ, mu di yu na mu ya Ibirayima ja ya?»

⁵⁸ A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yani Ibirayima wu se ge, nɛ jɛ wemu nɛ jɛ ge.»

⁵⁹ Pee jomɔ pu wuu na, a Yawutuu p'i kagereye lɔ wu na na p'i wu wá, ga, a Yesu di beele foro Kilɛ-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni, na gari.

9

Yesu ya fyɛnna wa cuuɔɔ

¹ Na Yesu yaha wu na gaanji koo li ni, a wu fyɛnna wa ja, wu fyɛn wo na se.

² A Yesu kalaapiire t'i wu yege na: «Wù Karamɔgɔ, jaha na we ná we d'a se fyɛn wɛ? Wu wo jurumu w'a wu pye mu laa, wu sefɛɛ wo jurumu?»

³ A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Li wa wuyɛ pyaa wo jurumu wɛ, l'i wa wu sefɛɛ bɛ wo jurumu wɛ; ga l'a pye, kɔnhɔ Kilɛ wo sefɛɛɛ t'i tiyɛ shɛ we ná we wo keree ki funɲɔ ni.

⁴ Wemu w'a nɛ tun ge, li waha l'i waha wɛɛ ya yaa na wee wo kapyɛɛɛ ki pyi na caɲa kɔɛɛngɛ ki yaha, ni lee bɛ wɛ, piige ki wa ma, ki ba nɔ, wa shishiin da já kapyɛɛɛ pye nige wɛ.

⁵ Na nɛ yaha kɔɲɔ na naha, kɔɛɛngɛ nɛ ɲɛ kɔɲɔ sipyii mu.»

⁶ Ba Yesu ya yee jo wɛ, na wu ɲɔlɔhɔ wo ɲiɲɛ ki na, na kee taga pogoo kii yɔɔɲɔ, na kee fara fyɛn wu ɲii ki na.

⁷ Na wu pye na wu shɛ wu ɲaha je Silowɛ lowege ki ni. (Silowɛ kɔri ɲɛ: «Tudunmɔ.») Ba ná w'a shɛ wu ɲaha ki je wà wɛ, a wu ɲii k'i mugi, a wu guri kari.

⁸ Ayiwa, yanmuyɔ we ná we bi ma ɲɛɛri. Wu tiinɲii ni wu ɛvɛɛ piimu p'a bi wu ɲaa wu na ɲɛɛɛɛ ki pyi taashiinɛ li ni ge, a pee di jo: «Fyɛn we wu bi ma ɲɛɛɛɛ ki pyi ge, ta wee bɛ wu ɲɛ we wɛ?»

⁹ A pii di jo: «Wee wu wa.» A pii bɛ di jo: «Wu ɲɛ were wɛ, w'a foro yɛ wee fɛni.» Ga, a ná wuyɛ pyaa di jo: «Nɛyɛ pyaa ki ɲɛ kii.»

¹⁰ A p'i wu pye: «Wee tuun wu ni a mu ɲii k'i bye dii na mugi wɛ?»

¹¹ A wu pu ɲɔ shɔ na: «Ná wemu mɛɛɛ ki ɲɛ Yesu ge, wee w'a puuro fara nɛ ɲii na, na nɛ pye na nɛ wu shɛ nayɛ je Silowɛ lowege ki ni. Ba nɛ shɛ na ɲaha ki je wà wɛ, a nɛ ɲii k'i mugi.»

¹² A p'i wu yege na: «Mii wu wa wɛ?» A wu jo: «Nɛ ɛ wɛ.»

Fyenna wu w'a cuuɲɔ ge, Farizhɛɛn p'a wu yiri na

yegee

¹³ Fyenna wu w'a cuuᅇ ge, p'a kari ni wee ni Farizhεen pu yiri.

¹⁴ Yesu ya puuro ti fara fyen wu ᅇni ki na na wu cuuᅇ caᅇa kemu ge, kee bye Yawutuu pu wo cadεengε.

¹⁵ Lee wuu na Farizhεen p'a fyen wu nijuuᅇ ki yiri, na wu yege na dii wu ᅇni k'a pye na mugι wε. A wu pu ᅇᅇ shᅇ na: «Puuro w'a fara nε ᅇni ki na, a nε shε na ᅇaha je, a nε ᅇni k'i mugι.»

¹⁶ Ba w'a yee jo wε, a Farizhεen pii di jo: «Ná wemu w'a le pye ge, wee da já voro Kile ni wε, bani wu ya wèe cadεengε ki wii yafin bε wε.» Ga, a pii bε di jo: «Jurumupye na já le kakanhana le la tuugo pye ya?» Yee nijoyo na, a nakaara di jé pu tε ni.

¹⁷ Fyεn wu w'a cuuᅇ ge, a p'i wu yege sanha na: «Ná we w'a mu ᅇni ki mugι ge, yekε yi wá mu mu na yu wu shizhaa na wε?» A wu pu ᅇᅇ shᅇ na: «Kile wo tudunmᅇ wa wu ᅇε wii.»

¹⁸ Ga Yawutuu ᅇuᅇfεε pu bi ta dà yi na na we ná we fyen wo w'a se, a wu ᅇni di na pa mugι wε. Lee wuu na a p'i wu sefεε pu yiri pa,

¹⁹ na ba pu yege na: «Yee ja wu ᅇε we ya? Yee na já yi jo can na na fyengεrε ni w'a se ya? Wu d'a pye dii na ᅇaa nime wε?»

²⁰ A wu sefεε p'i Yawutuu ᅇuᅇfεε pu ᅇᅇ shᅇ na: «Wèe kunni ya li cε jo wèe ja wu wu ᅇε we, wu d'a se bε fyen.»

²¹ Ga lemu l'a wu pye wu na ᅇaa nime ge, wèe ya lee cε wε. Sipyá wemu bε w'a wu ᅇni ki bε mugι ge, wèe ya wee bε cε wε. Yi wuyε pyaa ki yege, wu wa nige nᅇhᅇcεrεε wε, wuyε pyaa ki na yi ᅇaha jo yi

mu.»

22 Yawutuu ɲuɲɔfɛɛ pu ɲii fyaara wuu na ná wu sefɛɛ p'a ye jo, bani p'a bi be yi na na sipyaa sipya w'a yere li na na Shɔvɔɔ wu ɲe Yesu ge, p'i weefɔɔ tɔɔgɔ wolo pu Kile-pɛɛɲɛ puga ki keree ki ni fɛɛfɛɛ.

23 Lee wuu na ná wu sefɛɛ p'a jo na: «Wu wa nige nɔhɔcɛɛɛ wɛ, yi wuyɛ pyaa ki yege.»

24 Ayiwa, ná wu fyɛngɛɛɛ ti t'a xɔ ge, a p'i nɔhɔ wu yiri sanha tɔɔɲii shuun wuu li ni na wu pye: «Can jo Kile ɲii na, ná wemu w'a mu ɲii ki mugi ge, wèe ya li cɛ na jo jurumupye wu ɲe wii.»

25 A wu pu ɲɔ shɔ na: «Jurumupye wu ɲe la, wu ɲe jurumupye-e la, nɛ cɛ wɛ; ga kaa nigin kunni nɛ cɛ, lee ɲɛ: Nɛ kunni bye fyɛn, ga nimɛ nɛ w'a ɲaa, lee nɛ cɛ.»

26 A p'i wu pye: «Naha wu d'a pye mu na wɛ? Dii wu d'a mu ɲii ki mugi wɛ?»

27 A ná wu pu ɲɔ shɔ na: «Nɛ yee jo xɔ yee mu, ga yee ya ta dà yee na wɛ. Naha na yee di giin y'i yee logo sanha wɛ? Yee be funyɔ yi wa y'i bye wu kalaapiire gɛ?»

28 Ayiwa, a p'i ganha na wu shehele na yu: «Mu wu ɲe we ná we wo kalaapiire; wèe kunni di ɲe Kile tudunmɔɔ Musa wo kalaapiire.

29 Bani wèe ya li cɛ jo Kile ya jo ni Kile tudunmɔɔ Musa ni. Ga we ná we kunni wèe ya we tayirige cɛ wɛ.»

30 Fyɛn wu w'a cuuɲɔ ge, a wee di Yawutuu ɲuɲɔfɛɛ pu ɲɔ shɔ na: «Le ɲe kakanhana dɛ, yee na yu na yee ya we tayirige cɛ wɛ, na ta wu d'a nɛ ɲii mugi.

31 Wèe ya li cɛ jo Kile ya jurumupye nijoyo nuri wɛ, ga fo wemu bu bye Kile ɲii fyaara sipya, na wu

nidaan pyi, weefɔɔ nijoyo w'a nuri.

³² Fo taashiine li ni koŋɔ nɔkɔɔnrɔ na, wa shishiin sanha logo na wa ya se fyen, a wa di wu ni mugi we.

³³ We ná we da bye wu ya foro Kile ni we, wu bi da já yafiin be pye we.»

³⁴ A p'i wu nɔ shɔ na: «Jurumupye mu ya sii tii se, mu di giin da wèe kalaa nime ge?» Ba p'a yee jo we, na ná wu kɔri yeege Kile-peɛɛɛɛ puga ki ni.

Yesu ya jo na fyenmɛɛ pu nɛ Farizhɛɛn pee

³⁵ Ayiwa, Yesu ya logo na Farizhɛɛn p'a ná wu kɔri ge; ba w'a she jíri wu na we, na jo: «Ta mu ya dà Sipya Ja wu na?»

³⁶ A ná wu wu nɔ shɔ na: «Karamɔgɔna we, jɔgɔ wu nɛ wii we? Wu she na na, kɔnhɔ di dà wu na.»

³⁷ A Yesu di jo: «Weeye pyaa mu wa nɔa mɛ wu na yu ni ma ni.»

³⁸ A ná wu jo: «Kafɔɔ, nɛ dà ma na.» A wu nuguro sin Yesu fɛɛ ni na wu pɛɛ.

³⁹ A Yesu di jo sanha: «Kiiri kaa na nɛ pa koŋɔ na, kɔnhɔ piimu ya nɔa we, pee di da nɔa; piimu p'a nɔa ge, pee di bye fyenmɛɛ.»

⁴⁰ Farizhɛɛn piimu pu bye Yesu tàan ge, ba pee ya yee logo we, na wu yege na: «Wèe be pu nɛ fyenmɛɛ p'a ge?»

⁴¹ A Yesu di pu nɔ shɔ na: «Yee da bi bye fyenmɛɛ, yee bi da jaagi we. Ga yee d'a jo na yee wa nɔa, lee l'a yee wo jurumu wu pye w'a kori yee nɔnɔ ni.»

10

Yatɔɔnahama ni dubyaa pu wo talenɛ le

¹ Ayiwa, a Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu w'a li she wu da jé yatōgbaha ki kujō li ni we, fo na sirani na duri kasōrōgō na na jin ge, wee ne naga, na nōhō na dun sipyii na.

² Ga wemu w'a jin kujō li ni ge, wee wu ne yatōnahama wuyε pyaa.

³ Yatōgbaha ki kasεεge pyevō wu na yiri na gbura ki mugu wee mu. Dubyaa pu ma wee nōmεε coni. Wee ma wu dubyaa pu bεeri nigin nigin yiri pu mεyε na, na foro ni pu ni kpεenge na.

⁴ Wu bu foro ni pu ni kpεenge na, w'a doro pu nahagbaa na. Dubyaa pu bεeri nigin nigin bε na daha wu feni, bani p'a wu mujuu li cε.

⁵ Ga dubyaa pu ya dεri sipya watii feni we, p'a ganha na fe na gbee bε yεε weefō nahaha na, bani pu ya sipya watii mujuu cε we.

⁶ Yesu ya le talenε le jo sipyii pu mu, ga pu ya ta li kori cε we.»

Yesu wu ne yatōnaha-jemε we

⁷ A Yesu di pu pye sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, ne wu ne yatōgbaha ki kujō le.

⁸ Piimu bεeri p'a pa ne nahaha na ge, pee bεeri ne nagaalaa ni pii p'a dun sipyii na ge. Dubyaa pu ya ta sō na pee jomō logo we.

⁹ Ne wu ne kujō le. Sipyaa sipya w'a jé lee kujō li ni ge, wee na ba shō. Wee na da jin, na fōro nahinε na. Ne na da yalige bε kaan wu mu.

¹⁰ Naga ya ma yafin na, ni nagaara, ni gbuuro, ni kakara wuu na bε we. Ga ne kunni ya pa, kōnhō sipyii di n̄i sicuumō nijemε ta, p'i sii pu funjō ninε wo ta.»

11 A Yesu di jo sanha na: «Nε wu jε yatɔɔnaha-jemε we. Yatɔɔnaha-jemε ya wu munaa kaan wu dubyaa pu wuu na.

12 Ga kapyebye we w'a dubyaa pu kasεεge pyi saraa na ge, wee jε pu nahavɔɔ wε. Dubyaa pu bε di jε wu wuu wε. Lee wuu na, ba w'a yacɔɔɔ ja ki na ma wε, w'a baa na dubyaa pu yaha. Yacɔɔɔ ki na dubyaa pii co, pusamaa na jaaga.

13 Kapyebye wu ma baa na dubyaa pu yaha bani wari shavɔɔ wee jε. Dubyaa pu funzhaga jε ma bye wu ni wε.

14 Nε kunni wu jε yatɔɔnaha-jemε we.

15 Ba To Kile ya nε cε cεgana lemu na, a nε bε di wu cε cεgana lemu na wε, mu nε bε ya na wo dubyaa pu cε, a nε wo dubyaa pu bε di nε cε mu. Nε na na munaa li kan na wo dubyaa pu wuu na.

16 Dubyaa piitiilee bε pu wa nε mu piimu jε ke yatɔɔgbaha ke ni wε. Li waha l'i waha, nε yaa na pee bε kɔri pa; pu na ba nε jomɔ nuri. Pu bεeri na ba binne bye dubyagbaha nigin. Yatɔɔnahama nigin na ba bye pu jɔɔɔ ni.

17 Lee wuu na nε kaa ya dan na To Kile ni. Bani nε na na munaa kan na xhu, kɔnhɔ di guri ba li ta sanha.

18 Sipyaa wa shishiin da ga já nε munaa karamu wolo wε. Naye ni n'a da li kan. Se wa nε ni na li kan, se wa nε ni na li shɔ bε sanha. Yee nε To Kile ya jo nε mu.»

19 A Yawutuu p'i daa sanha Yesu jomɔ pu wuu na.

20 A pu nijεhemεε di jo: «Jina wu wa wu ni, lee l'a wu jɔɔɔmuu yirige. Naha na yee di wu jomɔ nuri wε?»

21 A pii be di jo: «Eyi! Pe ne nuḡmoyiri-jomɔ we de! Dii nuḡmoyirine fɔɔ di da já fyen ḡni mugi we?»

Yawutuu p'a Yesu she

22 Ayiwa, Yawutuu pu wo Kile-peene pugbɔhɔ ki wo kalene lemu l'a byi, p'i li pyi na Kile-peene pugbɔhɔ ki wo Dedikasi wu ge, a lee di ba nɔ Zheruzalemu ni. Lee bi byi yee beeri wiire see see wuuro tiye pyaa tuun ni.

23 Yesu bi jaari jaari Kile-peene pugbɔhɔ ki kaana ki ni gba wa nɔhɔ ni. P'a bi wee gba wu pyi na saannaa Solomani gba.

24 A Yawutuu p'i ba binne Yesu taan na wu pye: «Tuun weke ni mu di da ga ba nakaara wolo wè zɔlɔɔ pu ni we? Ma bi sii Shɔvɔɔ we, yi tii jo wù mu.»

25 A Yesu di pu ḡɔ shɔ na: «Ne yi jo xɔ yee mu, ga yee ya dà yi na we. Kapyegge kiimu ne pye na To Kile mege na ge, kee wa li shee na ye ne yu yee mu ge, na yee ne can.

26 Lee be na yee kunni ya giin di dà ne na we, bani yee ne wo dubyaa pu ni we.

27 Ne wo dubyaa p'a ne jomɔ nuri. Ne pu ce, p'i deri be ne feni.

28 Ne pee shɔ na ḡni sicuumɔ kan pu mu, ḡni sicuumɔ pemu da xhɔ we. Pee da ga gyeege bada we, wa shishiin di wa da já pu shɔ ne na we.

29 Ne To Kile wemu w'a pu kan ne mu ge, wee wo sefere t'a ye yanmuyɔ yi beeri wuuro na. Wa shishiin da já pu shɔ ne To Kile na we.

30 Ne ni na To Kile wu ne nigin.»

31 Ba Yesu ya lee ḡmeme li jo we, a Yawutuu p'i nɔhɔ kagereye lɔ na p'i wu wá gbo.

32 A Yesu di pu pye: «Nε kasaanᵗaa niᵗehεᵗεε pye yee jii na kiimu nε ta na To Kilε mu ge. Kee kapyegeε ki ni, nigin wekε wuu na yee di wa giin di nε wá gbo ni kagereye ni wε?»

33 A p'i Yesu pye: «Wèe ya giin di mu wá ni kagereye ni ma kasaanᵗaa ki wuu na-ε dε. Ga Kilε mekyεεgeεε jomᵗo pemu m'a jo ge, pee wuu na wèe ya giin di ma wá. Mu sipyitiire, mu di mayε taanna ni Kilε ni.»

34 A Yesu di pu pye: «Ta li ya ka Kilε Kafila wu ni xuu wà ni wε na Kilε ya jo: <Yee jε kilεεε wε?»

35 Na ta wèe d'a li cε na lemu l'a ka Kilε Kafila wu ni ge, lee wa da já jεri wε. Ayiwa, Kilε ya wu jomᵗo pu kan piimu mu ge, ni w'a pee yiri kilεεε,

36 wee tuun wu ni Kilε ya wemu jaha bulo na wu tun koᵗo mu ge, wee na jo na Kilε Ja wee jε, jaha na yee di yu na Kilε megeε w'a gyεεgi wε?

37 Nε bu da nε na To Kilε kapyegeε pyi wε, wee tuun wu ni, yi ganha bu dà na na wε.

38 Ga nε kapyegeε ki bye ki d'a saha ni na To Kilε wu jidaan ni, ali yi jεhε bye yi ya daa na na wε, yee ya yaa na dà li na na Kilε ni kii kapyegeε kii ya foro; kᵗnhᵗo y'i li cε fiinᵗε na nε To Kilε wu jε nε ni, nε bε di jε na To Kilε wu ni.»

39 A sipyii p'i ganha na wu shaa di joo sanha pee jomᵗo pe wuu na, ga, a wu shᵗo pu na.

40 Yohana Batizelipye bi sipyii pu batizeni xuu wemu ni taashiinε li ni Zhurudεn Gba wu kadugo ge, A Yesu di shε diin wà.

41 A shεᵗεhεmεε di gari wu feni wà. Pee sipyii p'a bi puyε pyi na: «Yohana Batizelipye ya ta kakanhana la shishiin pye wèe mu wε. Ga yemu bεeri w'a jo we ná we shizhaa na ge, yee bεeri y'a pye can.»

42 A shenɲehemεε di dà Yesu na wee xuu wu ni.

11

Lazari xu keree

¹ Ayiwa, ná wa bye Betani kulo li ni ni yama pa ni, wu mεge ɲε na Lazari. Wu ni wu ceboroshaa shuun wu bye: Marite ni Mariyama.

² Wee Mariyama we wu bi lasikoli wu wo Kafɔɔ Yesu tɔɔyɔ na, na wu ɲuzhiire taga yi jɔgɔ. Wee wo ceborona Lazari wu w'a bye ni yama pu ni.

³ A pee ceboroshaa shuun wu tuduro yaha p'a she jo Yesu mu na: «Wu Kafɔɔ, ma naɲii wu ya cuunɔ we dε!»

⁴ Ba tee tuduro t'a nɔ Yesu na wε, a wu jo: «Pe yama pe ya ta ɲɔ wolo p'i Lazari tii gbo wε, ga pεɲε pu da ba daha Kilε mεge na. Pu na ba bye kaɲunɔ na pεɲε taha Kilε Ja wu mεge ki na.»

⁵ Marite ni Mariyama ni Lazari ni, lee bi pee taanri wu bεeri kaa ta li na dan Yesu ni fo xuuni.

⁶ Ba Yesu ya Lazari sicutubaara ti kaa logo mu wε, xuu wemu ni wu bye ge, a wu sanha di diin wà fo na ta cabyaa shuun.

⁷ Lee kadugo na a wu ba wu kalaapiire ti pye: «Yi pa wu guri she Zhude fiige ki ni.»

⁸ A kalaapiire t'i wu pye: «Wù Karamɔgɔ, Yawu-tuu pu na bi mu shaa wee xuu wu ni p'i mu wá gbo ni kagereye ni li sanha mɔ wε, mu sanha di giin m'a guri m'a se wà ya?»

⁹ A Yesu di pu pye: «Ta lεεrεε ke ni shuun bε wu ɲε caɲa ɲii funɲɔ ni wε? Sipyba ba ɲaari caɲa kpεεngε na wu da da gurunɔ wε, bani wu ma ɲaa xuuni.

¹⁰ Ga sipyba ba ɲaari nibiige ni, w'a ganha na gurunɔ, bani kpεεngε ɲε ma bye wε.»

11 Lee kadugo na a wu pu pye: «Wèè nanii Lazari w'a ñmunɔɔ, ga n'a da zhe di she wu ñe.»

12 A kalaapiire t'i wu pye: «Wù Kafɔɔ, wu bi ta wu na ñmunɔɔ ye, go wu na ba juunɔ ge.»

13 Yesu jomɔ pu bi li shee na Lazari ya xu. Ga, a wu kalaapiire t'i ganha na giin na ñmunumɔ nidiime kaa w'a byi.

14 Wee tuun wu ni a Yesu di na yi finnje jo pu mu na: «Lazari ya xu.

15 Ga ne pye ne she wà we a wu xhu ge, lee ya taan ne ni yee wuu na. Bani lee kaa le na ba bye kañunɔ, na yee pye yee ya dà ne na fo xuuni. Yi yiri wù she wu yiri!»

16 Kalaapiire la mege ki bye na Tomasi, p'i wu pyi na «ñmami.» A wee di wu kaafee pusamaa pye: «Wee tuun wu ni wù be pu pinne w'à se ni wu ni, wù na zhe xhu ni wu ni wà shiizhan.»

Yesu wu ñe ñii sicuumɔ kanvɔɔ

17 Ayiwa, tuun wemu ni Yesu ya nɔ Betani kulo li ni ge, lee bi Lazari ta p'a wu le fo wu nixhugo k'a cabyaa shisheere ta xɔ faña ni.

18 Betani kulo li bi lii Zheruzalɛmu kulo li na we, laraga ki bi kiloo taanri xɔ we.

19 A Yawutuu ñneheme di ba na pa diin Marite ni Mariyama taan, na ganha na sege tan pu na pu ceborona wu xhu wu na.

20 Ba Marite ya pa Yesu kaa logo na w'a ma we, a wu yiri kari di zhe jiri wu na. Ga, a Mariyama di diin deeye ni.

21 Ba w'a she jiri wu na we, na wu pye: «Wù Kafɔɔ, mu da bi bye naha, ne ceborona wu bi da xhuu we.

22 Ga, ali nime we be ni, ne li ce sanha jo mu bu yaaga beeri ñeeri Kile mu, wu na kee kan mu mu.»

23 A Yesu di wu pye: «Marite, ma ceborona wu na ba ɲɛ.»

24 A Marite di wu pye: «Nɛ li cɛ jo nɛ ceborona wu na ba ɲɛ xuu pu ɲɛduun wu ni koŋɔ ki caxhɔgɔ ki na.»

25 A Yesu di wu pye: «Nɛ w'a xuu pu ɲɛni, na ɲii sicuumɔ pu bɛ kaan. Sipyaa sipyaa w'a daa nɛ na ge, ali wufɔɔ ɲɛhɛ xhu bɛ, nɛ na ɲii sicuumɔ nivomɔ kan wu mu.

26 Wemu di bu ɲii sicuumɔ nivomɔ pu ta, na daa nɛ na, weefɔɔ da xhuu bada wɛ. Mu wa daa yee na gɛ, Marite?»

27 A Marite di jo: «Uun, wù Kafɔɔ, nɛ dà li na jo mu w'a sii pye Shɔvɔɔ we, Kile Ja we, wemu wu bi yaa wu pa koŋɔ ki na ge, mu wu ɲɛ wii.»

Yesu ya mɛɛ su Lazari kaa na

28 Ayiwa, Marite ya yee jo mu ge, na guri pa deeye ni, na ba wu cuun Mariyama peelee yiri, na wu pye: «Wèe Karamɔgɔ w'a pa, w'a ma yiri na ma shɛ.»

29 Ba Mariyama ya yee logo wɛ, a wu gɔn yiri, na gari tɔvuyo na Yesu yiri.

30 Lee bi Yesu ta wu sanha jé kanha ki ni wɛ. Marite ya shɛ wu ɲuŋɔ círi xuu wemu ni ge, wee xuu wu ni wu bye sanha.

31 Yawutuu piimu pu bi pa diin na sɛɛgɛ tan Mariyama na puga ki ni ge, ba pee ya wu ɲa w'a yiri foro mu tɔvuyo na wɛ, a pu bɛ di yiri taha wu feni. Pu bi giin na w'a gaanji di zhe mɛɛ suu faɲa ki na.

32 Xuu wemu ni Yesu ɲɛ ge, a Mariyama di shɛ nɔ wà. Ba w'a Yesu ɲa wɛ, na shɛ nuguro sin wu fɛɛ

ni na wu pye: «Wù Kafɔɔ, mu da bi bye naha, nɛ ceborona wu bi da xhuu wɛ.»

³³ Ba Yesu ya Mariyama na wu na mɛɛ suu wɛ, Yawutuu piimu p'a taha wu fɛni ge, pu bɛ di mɛhɛɛ suu wɛ, a lee di waha wu na fo xuuni, a wu hakili di wuregi.

³⁴ A Yesu di pu pye: «Mii y'a wu le wɛ?» A p'i wu na shɔ na: «Kafɔɔ, pa ma na zhɛ xuu wu na.»

³⁵ A mɛɛ di shɔ Yesu yɛ pyaa bɛ na.

³⁶ Yawutuu piimu p'a wu na wu na mɛɛ li suu ge, a pee di jo: «Yi wii! we ná we kaa bi dan wu ni dɛ!»

³⁷ Ga, a pii di jo pu ni na: «Wee wemu w'a fyɛn wu ni mugi ge, ta wu bi já Lazari bɛ naha kɔn wu ganha bu xhu wɛ?»

Yesu ya Lazari nɛ yeege xu ni

³⁸ A pee jomɔ pe bɛ di nɔhɔ waha Yesu na fo na doro. A p'i gari faɲa ki na. Faaga wege ki bye faɲa ke, a p'i kagegbɔhɔ ka taga ki na tɔ.

³⁹ Ba p'a shɛ nɔ ki na wɛ, a Yesu di pu pye: «Yi kagerɛɲɛ ki laha faɲa ki na!» Gbo wu ceboroshɔ wemu bɛ wu bye ni pu ni na Marite ge, a wee di Yesu pye: «Wù Kafɔɔ, wu nugo ya karaa yaa ki ta ki na foro dɛ, bani niɲaa nɛ wu caɲa shishɛɛɛ wogo faɲa ki ni.»

⁴⁰ A Yesu di wu pye: «Marite, ta nɛ mu pye jo mu bu da mu na daa nɛ na jo nimɛ ma da Kile wo sefɛɛɛ ti na wɛ?»

⁴¹ Wee tuun wu ni a p'i kagerɛɲɛ ki laha faɲa ki na. A Yesu di wu naha yirige fugba we ni na Kile nɛɛri na: «Na To Kile, m'a na nɛɛɛɛ ki shɔ, n'a baraga taha ma na lee wuu na.

42 Nε sii li cε jo tuun bεeri ni mu ya nε nεrεge shuu. Ga sipyii pii p'a nε maha mε ge, pee wuu na nε ye jo, kōnhō p'i dà li na na muyε pyaa k'a nε tun.»

43 Ba Yesu ya yee jo wε, na mujuu wá na: «Lazari, foro naha kpεεnge ke na!»

44 A Lazari di nε na foro faɲa ki ni. Fasicoro li bi taga keye ye ni tōoyō ye pō wu mu, na faxuugo ka taga naha ke migile. A Yesu di pu pye: «Yi fāya yi sanha laha wu na, y'i wu yaha wu da se!»

*Yawutuu nūɲɔfεε p'a woni pye Yesu kaa na
(Macao 26:1-5; Marika 14:1-2; Luka 22:1-2)*

45 Yawutuu piimu p'a bi pa na pa diin Mariyama ye tãan kpōn pu ni ge, le Yesu ya pye ge, ba p'a lee na wε, a pu niɲehεmεε di dà Yesu na.

46 Ga, a pii di gari pu ni, na shε kii keree kii paari Farizhεen pu mu.

47 Wee tuun wu ni a saraya naha shōnrivεε nūɲɔfεε ni Farizhεen p'i kiirikōon kuruɲō ki yiri na jo: «Lεkε wèe di da bye nime wε? Bani we ná we, kakanhanāa niɲehεɲεε w'a byi l'a toro!»

48 Wèe di bu sii we yaha wu na kii pyi le pyegana le na, sipyii pu bεeri pu da ba dà wu na. Lee di bu bye bε, Oromε sōrōsii pu na ba wù Kile-pεεɲε pugbōhō ki ja, na ki kyεεgi, na wù shi wu bε kyεεgi!»

49 Ná wa bye pu ni wee mεge nε na Kayifε, wee wu bye saraya naha shōnrivεε wo nūɲɔfōgbō we lee yee le. A wee di pu pye: «Yee kunni ya keree naha ceni wε!»

50 Ta yee ya li cε na jo l'a pōrō yee mu na shen nigin wu xu sipyii pu bεeri wuu na, kōnhō wèe shi wu bεeri di shō wε?»

51 Ayiwa, Kayife bi ta pe jomɔ pe ta wuyɛ ni na jo wɛ. Ga ma na jo w'a pye lee yee le saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu ge, lee funɲɔ ni Kile ya pe jomɔ pe tirige wu funɲɔ ni w'a jo mɛ na Yesu w'a yaa wu xu Izirayeli shɛɛn pu bɛɛri wuu na.

52 Ga wu bi da ba xhu Izirayeli shɛɛn ye nigin wuu na wɛ. Kile wo sipyii piimu bɛɛri p'a caaga koɲɔ ke bɛɛri na ge, wu na ba xhu kɔnhɔ wu pee bɛɛri pinne wu pu pye nigin.

53 A Yawutuu ɲuɲɔfɛɛ p'i li she kee caɲa kiyɛ pyaa na p'a yaa na Yesu gbo.

54 A Yesu di bye wu ya sɔɔ w'a ɲaari nige Yawutuu pu tɛ ni ni sipyiiire ti ni wɛ. A wu yiri wee xuu wu ni, na gari kulo la ni sipoɲɔ ki kabanugo ki na. Lee kulo li mɛgɛ ki bye na Efirayimu. A wu ni wu kalaapiire t'i she diin wà.

55 Lee bi Yawutuu pu wo Nuwuuro ti wo Kalenɛ li ta l'a tɛɛɲɛ. A fiige ki sipyii niɲehemɛɛ di digi na pa Zheruzalemɛ ni na ta kalenɛ li sanha nɔ wɛ, kɔnhɔ p'i ba puyɛ pye fɛɛfɛɛ na bɛ ni pu wo kalɛgɛɛ ki ni.

56 A sipyii p'i ganha na Yesu shaa. A p'i she puyɛ pinne Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki kaɲa ki ni, na ganha na puyɛ yegee na: «ɛɛ, y'i wa dii wɛ? Wu w'a ma kalenɛ li ni-i gɛ?»

57 Lee bi saraya naha shɔɔnrivɛɛ ɲuɲɔfɛɛ ni Farizhɛɛn pu ta p'a yi jo sipyii pu mu na wa bɛɛri ba Yesu sanha cɛ, na wu she yi jo pee mu, kɔnhɔ p'i she wu co.

12

*Mariyama ya lasikoli wo Yesu tɔɔyɔ na
(Maco 26:6-13; Marika 14:3-9)*

¹ Ayiwa, cabyaa gbaara wu bi kori Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalenɛ l'i nɔ, a Yesu di gari Betani ni. Lazari wemu nixhugo Yesu bi jɛ ge, wee wu bye lee kulo li ni.

² A p'i yalige ka yàa wà lee kulo li ni Yesu mu. Marite wu bi kee yalige ki keree shɔɔnri. Sipyii piimu pu bye na li ni Yesu ni ge, Lazari bɛ di jɛ pee ni.

³ Wee tuun wu ni a Mariyama di pu yaha pu na li, na shɛ lasikoli gbuu la lɔ, lemu mɛgɛ ki jɛ na naari ge, li pɛrɛmɛ bɛ d'a waha. A wu ba wee lasikoli wu wo Yesu tɔɔyɔ na; na xhɔ na wu juzhiire taga tɔɔyɔ yi tuu tuu. Wee lasikoli wu bi litiri taaga xɔ. A wu nugo k'i puga ki bɛɛri círi.

⁴ Yesu kalaapire la mɛgɛ ki bye na Zhuda Isikariyɔti, wee wu bi da ba Yesu le kenɛ ni, a wee di jo:

⁵ «Naha na we lasikoli we di ya ta pɛrɛ kabɔfonɔɔ kɛlɛɛ shishɛɛɛ ni kaguro (w 45.000) shishiin, na wee kan funmɔ fɛɛ mu-i wɛ?»

⁶ Zhudasi bi ta ye jo funmɔ fɛɛ wo jɪnaara wuu na-ɛ dɛ, ga nagaa wu bye wii. Wee mu wari keshi wu bye. Wari we pu bi leni wu ni ge, wu bi ma wee wo.

⁷ Ga, a Yesu di wu pye: «Yi laha wu na! Caɲa ke p'a da ba na le faɲa ni ge, kee caɲa ke wuu na wu wa ni we lasikoli we ni.

⁸ Bani funmɔ fɛɛ na ba bye ni yee ni tuun bɛɛri ni, ga nɛ wa da ba bye ni yee ni tuun bɛɛri ni naha wɛ.»

Saraya naha shɔɔnriwɛɛ jɪnɔɔfɛɛ p'a jo na pee da Lazari gbo

⁹ Ayiwa, ba Yawutuu p'a pa logo na Yesu wa Betani ni wɛ, a pu nijɛhɛmɛɛ di gari wà. Pu bi gaanji

wà Yesu yε nigin wuu na wε, ga w'a Lazari wemu jε na yeege xu ni ge, wee bε tajaaga ni p'a bi se.

¹⁰ Ba Saraya jaha shɔɔnrivεε jɔɔfεε p'a yee logo wε, na jo na ni li wa mu, na pee da Lazari bε gbo.

¹¹ Bani Yawutuu nijehεmεε pu bi guroo pu feni na ma na daa Yesu na Lazari wuu na.

*Yesu ya jé Zheruzalεmu ni ba saan jε wε
(Macao 21:1-11; Marika 11:1-11; Luka 19:28-40)*

¹² Ayiwa, kee caja ki jimuguro, sipyi jehεnε lemu li bi pa Zheruzalεmu ni Nuwuuro Kalenε li ni ge, a pee di yi logo na Yesu wa koo na na se Zheruzalεmu ni.

¹³ A p'i fεnhεgeye kɔn, na foro na gaanji di zhe Yesu cīri ni yee ni. A p'i ganha na xhuulo na yu na:

«Hosana! W'à Kile sɔni!
We w'a ma mε Kafɔɔ mεge na ge,
Izirayeli wo saan wu jε wii,
duba w'a byi wee mu!»*

¹⁴ Lee bi Yesu ta w'a kafabige ka ta na dugi kee na ma na jo ba l'a ka Kile wo Kitabu wu ni wε na:

¹⁵ «Siyɔn kulo, ma ganha bu fya wε!
Wii, ma saan wu wa ma;
kafabige na w'a dugi tiin.»*

¹⁶ Kalaapiire ti bi ta kii keree kii jaha cε wee tuun wuyε pyaa ni wε. Ga ba Yesu ya pa jε na foro xu ni, na jé Kile wo nɔɔrɔ wu ni wε, a pu funyɔ di na to na Yesu shizhaa jomɔ pu bye Kile Kafila we, lee shiin p'i bi pye bε wu na.

* **12:13** Zaburuu 118:26 * **12:15** Zakari 9:9

17 Sipyii piimu beeri pu bye ni Yesu ni a wu Lazari yiri yeege faɲa ki ni, na wu ɲe na yeege xu ni ge, pee bi kii keree kii ɲaha yu sipyii pu mu.

18 Yesu ya le kakanhana le pye, a sipyii p'i li kaa logo, lee wuu na be p'a bi foro na she wu ɲuɲɔ círi.

19 Wee tuun wu ni a Farizheen p'i ganha na puyɛ pyi: «Go yiyɛ pyaa ɲii wa li ni ge, yee da já yafin be na we; bani sipyii pu beeri p'a taha wu na.»

Girékii pii ya Yesu shaa p'i jo ni wu ni

20 Sipyii piimu pu bi pa kalene li ni Zheruzalemu ni di ba Kile peɛ ge, Girékii piimu pu bi jé Yawutuu pu wo koo li ni ge, pee p'a be bye pii sipyii pii ni.

21 A pee Girékii p'i fulo Filipe na, na jo ni wee ni. Filipe bi bye Betisayida shen, Galile fiige ki ni. A p'i wu pye: «Najii, wù funɲɔ ki wa wù Yesu ɲa, wù jo ni wu ni.»

22 A Filipe di gari na she yee ɲaha jo Andire mu, a pu shuun wu beeri di na pinne kari na she yi jo Yesu mu.

23 A Yesu di pu pye: «Kile na ba peɛɲɛ taha Sipya Ja wu na tuun wemu ni ge, wee tuun wu w'a nɔ nime.

24 Can can na, n'a da yi jo yi mu, shinma pile bye l'i ya le ɲiɲɛ ni l'i fɔnhɔ we, li ye li da gori, ga li bu le ɲiɲɛ ni na fɔnhɔ, wee tuun wu ni l'a fin, na nagoo ɲiɲehemɛɛ pye.

25 Sipya wemu munaa kaa l'a dan wu ni ke koɲɔ ke na ge, wee na ba buun li ni ɲiga na. Ga sipya wemu munaa kaa l'a pen wu mu ke koɲɔ ke na ge, weefɔɔ w'a li gbegele yaha ɲi sicuumɔ nixhɔbaama kaa na.

26 Sipyaa sipya w'a giin wu da kapyenɛɛ pyi ne mu ge, w'a yaa wu taha na feni. Bani xuu wemu ni

nε nε ge, nε kapyebye wu bε na ba bye wà. Sipya wemu ba kapyeηεε pyi nε mu, nε To Kile na ba weefɔɔ pελε.

Yesu ya wu xhu jo

²⁷ «Nime we ni, nε zɔ we bεeri w'a wuregi. Dii n'a da jo wε? Di jo Kile wu na tanha we tuun we wo kanhama pu na laa? N'a da já yee jo wε, bani we tuun we wo kanhama pu wuu na nε pa koηɔ na.»

²⁸ A Yesu di jo sanha na: «Na To Kile, ma mεγε ki pελε!» Ba w'a yee jo wε, a mujuu la di foro fugba we ni na: «Nε ki pελε na xɔ, di wa da ba la fara sanha ki pεεηε ki na.»

²⁹ Sipyiire te ti bye wà na le mujuu le logo ge, a pee di jo: «Kile w'a tin mε!» A pii bε di jo: «Mελεκε wa w'a pa jo ni wu ni!»

³⁰ Ga, a Yesu di pu pye: «Le mujuu le ya ta foro nε wuu na wε, ga yee wuu na l'a foro.

³¹ Nime kiiri w'a da ba gɔn ke koηɔ ke wo sefεεεε ti na. Nime ke koηɔ ke wo ηuηɔfɔɔ wu wa da ba gɔri wá.

³² Sipyii pu ba nε yirige na laha ηiηε ke na tuun wemu ni, nε na ba sipyii bεeri yiri na pa nayε mu.»

³³ Xugana lemu na Yesu bi da ba xhu ge, lee xugana le w'a zhεε pe jomɔ pe funηɔ ni.

³⁴ A sipyiire t'i wu ηɔ shɔ na: «L'a ka Kile wo saliya wu ni na Shɔvɔɔ wu da ba xhu bada wε. Mu di yu dii na li waha l'i waha, na sipyii na ba Sipya Ja wu yirige na laha ηiηε ke na wε? Wee tuun wu ni, weke di nε wee Sipya Ja wu wε?»

³⁵ A Yesu di pu ηɔ shɔ na: «Kpεengε ki wa sanha yee tε ni, ga jεri yε k'a da bye. Na kpεengε ki yaha yi tε ni, y'a ηaari ki na kɔnhɔ nibiige ki ganha bu ba

yi fo di joo wε; bani sipya wemu ba jaari nibiige ni, wee ya wu tashεε ceni wε.

³⁶ Na kpεεngε ki yaha yi tε ni, y'a daa ki na kɔnhɔ yiyε pyaa bε di ba bye kpεεngε nagoo.» Ba Yesu ya pee jo wε, na laha pu taaan, na shε lara xuu wa ni.

Yawutuu ya dà Yesu na wε

³⁷ Ayiwa, na Yesu yaha w'a sii kakanhaɲaa niɲehεɲεε pye Yawutuu pu ɲii na. Ali pu ya dà wu na lee bε na wε.

³⁸ Lee ya pye mu kɔnhɔ Kilε tudunmɔɔ Ezayi bi jomɔ pemu jo ge, pee ɲɔ di fa na:

«Kafɔɔ, wèe ya kafila wemu wo yεε pye ge,
wekε wu d'a dà wee na wε?

Wekε wu d'a Kafɔɔ wo sefεεε ti cε wε?»*

³⁹ Lemu bε l'a bi pu pye pu bi da ga já dà Yesu na sanha wε ge, lee li wa mε na jo Kilε tudunmɔɔ Ezayi ya jo sanha na:

⁴⁰ «Kilε ya pu pye fyεnmεε na pu fungɔnyɔ tɔ,
kɔnhɔ pu ɲii ki ganha ba ɲaa wε,
pu fungɔnyɔ ganha bu yi cε wε.

Lee funɲɔ ni pu da ba nε mu,
kɔnhɔ nε pu cuuɲɔ wε.»*

⁴¹ Kilε tudunmɔɔ Ezayi ya yee jo bani Yesu wo nɔɔrɔ wu bi shε wu na, a wu ye jo wu shizhaa na.

⁴² Ali lee bε na Yawutuu ɲuɲɔfεε pu niɲehεmεε pu bi dà Yesu na, ga Farizhεεn pu wuu na, pu ya sɔɔ na puyε yeege kpεεngε na wε, kɔnhɔ pu ganha bu pu niɲε kɔn wolo Kilε-pεεɲε puga ki wo sipyii pu ni wε.

* **12:38** Ezayi 53:1 * **12:40** Ezayi 6:10

43 Bani sipyii na pu pɛɛ, lee li bi dan pu ni na toro Kile w'a pu pɛɛ na.

Yesu jomɔ pu na ba kiiri kɔn sipyii na

44 Caɲa ka Yesu ya pa sii jo fanha na na: «Sipya wemu bu dà nɛ na, wu ya ta dà nɛ yɛ nigin na wɛ, ga wemu w'a nɛ tun ge, wee bɛ na w'a dà.

45 Sipya wemu bu nɛ ja, we w'a nɛ tun ge, wee bɛ w'a ja.

46 Nɛ jɛ ba kpɛɛngɛ jɛ wɛ, nɛ pa koŋɔ puga ni, kɔnhɔ sipyaa sipya w'a dà nɛ na ge, weefɔɔ ganha ba jaari nibiige ni nige wɛ?

47 Wa bu nɛ jomɔ logo, wu ya pu koro jaari wɛ, n'a da kiiri kɔn wufɔɔ na wɛ. Bani nɛ ta pa di ba kiiri kɔn koŋɔ sipyii na wɛ, ga nɛ pa di ba pu juŋɔ wolo.

48 Sipya wemu bu zhe nɛ ni, w'i ya sɔɔ na nɛ jomɔ logo wɛ, weefɔɔ ya kiiri kɔnvɔɔ ta xɔ wuyɛ na. Nɛ jomɔ pemu jo ge, pee pu da ba kiiri kɔn wufɔɔ na koŋɔ caxhɔɔ.

49 Bani nɛ ta pe jomɔ pe ta nayɛ ni na jo wɛ. Ga nɛ To Kile wu w'a nɛ tun ge, wee w'a nɛ wo nijoyo yi bɛɛri she nɛ na.

50 Nɛ d'a li cɛ bɛ na jo jomɔ pe w'a yu ge, pee pu wa jii sicuumɔ nixhɔbaama kaan sipya mu. Ba To Kile ya pu she na da nɛ na wɛ, mu nɛ w'a pu yu na dani.»

13

Yesu ya wu kalaapiire ti tɔɔyɔ je

1 Ayiwa, caɲa nigin wu bi kori Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalenɛ l'i nɔ. Yesu bi li cɛ na wee foroduun w'a nɔ xɔ koŋɔ puga na se wu To Kile yiri.

Sipyii pii pu bi dà wu na ge, pee kaa bi dan wu ni; a pu kaa di sii taan wu ni fo na doro.

² Yesu ni wu kalaapiire ti bye na pu piige yalige li, lee bi Shitaanni ta w'a she fungɔngɔ ka tirige Zhuda Isikariyɔti zɔ na, Simɔ ja we, na wu Yesu le keɲɛ ni.

³ Yesu bi li cɛ bɛ na Kilɛ ya sefɛɛɛɛ ti bɛɛri kan wee mu. Wu bi li cɛ na Kilɛ ni wee ya foro, wee di wa da ba guri gari bɛ Kilɛ mu.

⁴ Ayiwa, a Yesu di yìri yalige ki ɲuɲɔ ni na wu fadegbɔhɔ wolo yaha, na fàɲa ka lɔ na kee taga wuyɛ pɔ niɲɛ ke ni.

⁵ Lee kadugo na a wu lohɔ le yaaga ka ni, na ganha na wu kalaapiire ti tɔɔyɔ jii nigin nigin na; fàɲa ke w'a taga wuyɛ pɔ ge, na kee taga na yi turi.

⁶ A wu ba she nɔ Simɔ Pyɛɛri na, a Pyɛɛri di wu pye: «Wù Kafɔɔ, mu w'a da na nɛ tɔɔyɔ je ya?»

⁷ A Yesu di wu pye: «Le nɛ byi mɛ ge, mu wa da li kɔri cɛ nime wɛ, ga kadugo yìri ma na ba li kɔri cɛ.»

⁸ A Pyɛɛri di wu pye: «Nɛ kunni wa da gbara mu wu na tɔɔyɔ je bada wɛ.» A Yesu di wu pye: «Mu bye mu di ya yere nɛ ma tɔɔyɔ je wɛ, mu niɲɛ wa da bye ni nɛ ni kaa la shishiin ni wɛ.»

⁹ A Pyɛɛri di jo: «Wee tuun wu ni Kafɔɔ, ma ganha bu da na tɔɔyɔ ye ye na wɛ, ga na keye ye ni na ɲuɲɔ ke bɛ je.»

¹⁰ A Yesu di wu pye: «Sipyia wemu w'a wuu ge, wee kawuunɔ ɲuɲɔ ɲɛ nige wee tuun we ninumɔ ni wɛ, bani wu bɛɛri wu ma bye fɛɛfɛɛ; ga wu kunni na já wu tɔɔyɔ je. Yee bɛ pu wa fɛɛfɛɛ, ga yee bɛɛri bɛ wɛ dɛ!»

¹¹ Kalaapire le li bi da ba Yesu le keɲɛ ni ge, wu bi lee cɛ, lee wuu na w'a jo na pu bɛɛri ya ta pye fɛɛfɛɛ

Wε.

¹² Ba Yesu ya pu tɔɔyɔ yi je xɔ wε, na wu fadegbɔhɔ ki lɔ le, na shε diin wu tatεεngε ni. A wu wu kalaapiire ti pye: «Kaa le nε pye mε yee na ge, yee ya li kɔri cε ya?»

¹³ Yee wa nε pyi: «Wù Karamɔgɔ» kelee «Wù Kafɔɔ.» L'a saha, bani wee nε jε.

¹⁴ Ayiwa, nε wemu wu jε yee Karamɔgɔ ni yee Kafɔɔ ge, nε bi yee tɔɔyɔ je, wee tuun wu ni yee bε ya yaa na yiyε tɔɔyɔ jii lee jegana li na.

¹⁵ Nε le pye na shε yee na. Nε li pye pyegana lemu na ge, yi bε di da li pyi yiyε na lee pyegana li na.

¹⁶ Can can na, n'a da yi jo yi mu, kapyebye ya pελε wu jɔɔfɔɔ na wε; tudunmɔ bε di ya pελε wu tunvɔɔ na wε.

¹⁷ Yi wa li naha cε nimε, yi ba li pyi, yi na ba bye duba nagoo.

¹⁸ «Di wa ta na yi bεeri kaa pyi-i dε, nε piimu shɔɔnri ge, nε w'a pee cε. Ga Kile tudunmɔɔ p'a yemu jo Kitabu wu ni ge, fo yee jɔ bu fa na: «Wemu wu wa li ni nε ni ge, wee w'a nε pye wu pεn.»*

¹⁹ N'a yi yu na yeri yi mu nimε, yani li pyeduun wu pa nɔ ge, kɔnhɔ li ba ba bye, y'i li cε na: «Nε jε wemu nε ge.»

²⁰ Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a nε tudunmɔ wa bεeri co na jɔ ge, neyε pyaa m'a co na jɔ; wemu di bu nε co na jɔ, we w'a nε tun ge, weefɔɔ m'a co na jɔ.»

*Yesu ya jo na Zhudasi na ba wee nɔhɔ yaha
(Maco 26:20-25; Marika 14:17-21; Luka 22:21-23)*

* **13:18** Zaburuu 41:9

21 Ba Yesu ya yee jo xɔ wɛ, a wu hakili wu wuregi fo xuuni. A wu yi fiinŋɛ jo pu mu na: «Can na n'a da yi jo yi mu, wa na ba nɛ le keŋɛ ni yee ni.»

22 Ba w'a yee jo wɛ, a wu kalaapiire t'i ganha na puyɛ wii, pu ya cɛ shɛn nigin wekɛ kaa w'a byi pu ni wɛ.

23 Yesu kalaapiire la bye wà, lee kaa bi dan wù ni fo xuuni, lee bi tiin na sozi wu na.

24 A Simɔ Pyɛɛri di keŋɛ ka lee kalaapiire li mu na wu Yesu yege wee sipya we keree na.

25 A wee di wu ɲaha ɲɛri Yesu y'iri, na fulo wu na, na wu pye: «Wù Kafɔɔ, wee ɲɛ wekɛ wɛ?»

26 A Yesu di wu pye: «Wemu mu n'a da ba buuri we niŋɛ di gan ge, wee wu wa.» A wu buuri wa lɔ na wu niŋɛ na kan Simɔ Isikariyɔti ja Zhudasi mu.

27 Buuri w'a kan yɛ Zhudasi mu, a Shitaanni di ba diin wu zɔ na. A Yesu di wu pye: «Le m'a giin di bye ge, fyaala li pye.»

28 Ga sipyii piimu bɛɛri pu bi li ni Yesu ni ge, wa shishiin ya cɛ pu ni leke na w'a yee jo ni Zhudasi ni wɛ.

29 Zhudasi wu bi bye pu wari yahavɔɔ, a pii di ganha na giin na Yesu w'a wu pyi na wu shɛ yanmuyɔ ya shɔ, wu ba Nuwuuro Kalenɛ li yalige ki gbegele ni yee ni; kelee na wu shɛ funmɔ fɛɛ pii kan.

30 Ba Zhudasi ya buuri wu li yɛ wɛ, na y'iri foro kpɛɛngɛ ki na. Lee bi piige ki ta k'a wɔ.

Yesu ya ɲɔmɛɛ nivonɔ la jo wu kalaapiire ti mu

31 Ayiwa ba Zhuda Isikariyɔti ya foro wɛ, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Nime kunni, sipyii pu bɛɛri p'a da ba Sipya Ja wu wo sefɛɛɛɛ ti cɛ. Wee w'a da ba sipyii pu bɛɛri pye p'a Kile bɛ wo sefɛɛɛɛ ti cɛ. [

³² Ba ni wee na ba sipyii bɛɛri pye p'a Kile wo sefɛɛɛ ti cɛ,] Kile ye pyaa bɛ na ba sipyii pye p'a Sipya Ja wu wo sefɛɛɛ ti cɛ, lee w'a da mɔ l'i bye wɛ.

³³ Na nagoo, n'a da já gori yaha ni yee ni di mɔ nige wɛ. Yee na ba nɛ xuu shaa, ga nɛ yemu jo Yawutuu ɲuɲɔfɛɛ pu mu ge, yee ninuyɔ n'a da jo yi bɛ mu jo nɛ na ba shɛ xuu wemu ni ge, yee wa da já zhɛ wà wɛ.

³⁴ Lee wuu na ɲomɛɛ nivonɔ n'a da jo yi mu, yi taan yiyɛ mu. Yee ya taan nɛ mu taangana lemu na ge, y'a yaa yi taan yiyɛ mu lee taangana li na.

³⁵ Taanɲɛɛge bu bye yee tɛ ni, sipyii bɛɛri na ba li cɛ lee na na yee ɲɛ nɛ wo kalaapiire.»

Yesu ya jo na Pyɛɛri na ba foro wee kaa tàan

(Macao 26:31-35; Marika 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ A Simɔ Pyɛɛri di Yesu yege na: «Wù Kafɔɔ, wee tuun wu ni mu di wa se mii wɛ.» A Yesu di wu pye: «Xuu wemu ni nɛ se ge, mu wa da já binne zhɛ wà ni nɛ ni nime wɛ; ga caɲa ka wa ma, ma na ba shɛ nɛ yíri.»

³⁷ A Pyɛɛri di wu pye: «Wù Kafɔɔ, ɲaha na nɛ da já binne ni mu ni-i wɛ? Ali nɛ na zɔɔ na na munaa li kan, na xhu bɛ mu wuu na.»

³⁸ A Yesu di wu pye: «Can na mu na zɔɔ na ma munaa li kan, na xhu nɛ wuu na ya? Can can na, n'a da yi jo ma mu, yani xhupoo wu pa mɛɛ su ge, mu na ba foro nɛ kaa tàan tɔɔɲii taanri.»

14

Yesu ya jo na wee wu ɲɛ koo le na se Kile yíri

1 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Yi funyɔ ganha bu da bɛn wɛ. Y'a daa Kilɛ na, yi da daa nɛ bɛ na.

2 Tatiinyɛ nijɛhɛyɛ yi wa nɛ To Kilɛ mu, yee da bye yi jɛ can wɛ, nɛ bi da ga yee pye jo n'a da zɦɛ tatiinyɛ yàa yi mu wɛ.

3 Nɛ ba shɛ tatiinyɛ yi yàa xɔ tuun wemu ni, n'a da guri ba na ba yee lɔ, nɛ wa xuu wemu ni ge, kɔnhɔ yi bɛ di shɛ bye wà.

4 Xuu wemu ni nɛ w'a gaanjɛ ge, yee wa lee koo li cɛ xɔ.»

5 A Tomasi di wu pye: «Wù Kafɔɔ, xuu wemu ni mu wa se ge, wèe ya wee xuu wuyɛ pyaa cɛ wɛ, wèe na bye dii na lee koo li cɛ wɛ?»

6 A Yesu di wu pye: «Nɛ wu jɛ koo le, ni can we, ni jɔi sicuumɔ fɔɔ we. Sipyaa sipya wu jɛ wu ya toro nɛ yiri wɛ ge, weefɔɔ da nɔ To Kilɛ na wɛ.

7 Yee bi ta yee ya nɛ cɛ, yee na ba nɛ To Kilɛ wu bɛ cɛ; yee d'a wu cɛ xɔ nime do, na wu ja bɛ.»

8 A Filipe di wu pye: «Wù Kafɔɔ, To Kilɛ wu shɛ wù na, lee na wèe yaa.»

9 A Yesu di wu pye: «Filipe, nijaa shi kaa ya nɛ yaha ni yee ni shiizhan wɛ, mu di sanha nɛ cɛ-ɛ ya Filipe? Sipyaa wemu w'a nɛ ja ge, To Kilɛ w'a ja. Mu di yu dii na nɛ wu To Kilɛ shɛ yi na wɛ?

10 Wee tuun wu ni mu ya dà li na na nɛ wu jɛ ni To Kilɛ ni nigin; To Kilɛ bɛ di jɛ ni nɛ ni nigin wɛ gɛ? Jomɔ pe nɛ yu mɛ yee mu ge, nɛ pu taa nayɛ ni wɛ; ga nɛ To Kilɛ we wu wa ni nɛ ni ge, wee w'a wu jɔidaan keree pyi.

11 Yi dà na na! Nɛ ni na To wu bɛeri wu jɛ nigin; nɛ To wu bɛ ni nɛ ni, wèe bɛeri pu jɛ nigin. Lee bu bye l'i wa yi yaa wɛ, kapyegɛe kiimu n'a byi yi jii

na ge, yi dà na na kee wuu na.

¹² Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu bu dà ne na, keree kiimu beeri ne byi ge, wu na ba kee tuugo pyi. Wufɔɔ na ba keree kii pyi be kiimu ya pele ne wogoo ki na ge, bani ne wa gaanji na To Kile wu yiri.

¹³ Yi ba yaaga tuugo beeri jɛeri Kile mu wee tuun wu ni ne mege na, ne na kee kan yi mu; kɔnhɔ Jafɔɔ wu To Kile wu wo sefeere ti she.

¹⁴ Yi bu yaaga tuugo beeri jɛeri ne mege na, ne na kee kan yi mu.»

Yesu ya Fefere Munaa jɔmɛɛ lɔ n'a daa fe pu mu

¹⁵ «Ne bu da ne kaa ya dan yi ni can can na, ne jɔmɛheɛ kiimu jo yi mu ge, yi na da ki koro jaari.

¹⁶ Ne na ba na To Kile wu jɛeri wu Tɛgeɔɔ watii kan yi mu, kɔnhɔ wee di ba bye ni yi ni gbee.

¹⁷ Wee jɛ Fefere Munaa lemu l'a Kile wo can wu sheɛ sipyii pu na ge. Koɔ ke sipyii wa da ja wee ta we, bani pu wa wu naa we, p'i wa wu ce be we. Ga yee kunni d'a wu ce, bani wu wa ni yee ni, wu na ba bye yee zɔɔ pu na.

¹⁸ N'a da ga yi yaha ba cirimeɛ jɛ we. Ne na ba she guri ba yi mu sanha.

¹⁹ Jɛri bu bye ke koɔ ke sipyii na wii ɔɔ ne ni. Ga yee kunni na ba ne ja, bani ne jɛ jiiɛere ni, lee wuu na yee be na ba bye jiiɛere ni.

²⁰ Kee cana ki ba nɔ, yee na ba li ce na ne ni na To wu ni, na we beeri pu jɛ nigin; yee ni ne be di jɛ nigin, ne be ni yee beeri be di jɛ nigin.

²¹ Sipya wemu ba ne jomɔ nuri na pu koro jaari, weefɔɔ ni ne kaa ya dan can can na. Ne kaa ba dan sipya wemu ni, weefɔɔ kaa na da dan To Kile be ni;

wu kaa na da dan ne be ni, ne na ganha na naye shee wu na.»

²² Yesu kalaapire la be mege ki bye na Zhuda, (wee ni Zhuda Isikariyoti wa nigin we.) A wee di wu yege na: «Wu Kafoo, naha na mu di da ba maye she wee na, mu di da maye she konjo ki sipyii pusamaa na-e we?»

²³ A Yesu di wu pye: «Ne ba dan sipya wemu ni, jomoo pemu ne jo ge, wufoo na da pee koro naari. Lee funjo ni, weefoo na da dan ne To Kile be ni. Ne ni na To Kile na ba ba weefoo mu na ba bye ni wu ni.

²⁴ Ne bu bye ne ya dan sipya wemu ni we, wee da da ne jomoo pu be koro naari we. Jomoo pe ne di wa yu yee mu ge, pee ya foro neye pyaa ni we, ga ne tunvoo To Kile ni p'a yiri.

²⁵ «Na ne yaha ni yee ni shiizhan nime, ne ye beeri jo yee mu.

²⁶ To Kile na ba Fefere Munaa lemu kan yee mu ne mege na li bye yee Tegenvoo ge, lee na ba yee kalaa keree beeri ni. Ne keree kiimu beeri jo yee mu ge, li na ba yi funyo tirige kee beeri na.

²⁷ N'a da lojine kan yi mu. Lojine le li wa ne ni ge, lee tuugo n'a da ba gan yi mu. Ga n'a da li kan ke konjo ke wuu li kangana na we. Yi ganha bu fyaara yaha yi zobo pu na we, yi ganha bu yi hakilee pu be yirige we.

²⁸ Ne yi jo xoyi mu jo: «Ne gaanji, ga n'a da zhe guri ba yi mu sanha.» Ne bu da ne na dan yee ni, ne na se To Kile yiri, lee ya yaa li pye yee mu fundanga. Bani To Kile ya pele ne na.

²⁹ Ayiwa, ne kii keree kii jo yi mu nime, yani ki pyeduun wu pa no ge, konho ki pyeduun ba no, yi

dà na jomɔ pu na.

³⁰ N'a da já jo di mɔ nige ni yi ni wɛ, bani ke konɔ ke wo ɲunɔfɔɔ wu w'a ma. Wu se wa nɛ na kaa la shishiin na wɛ.

³¹ Ga konɔ sipyii bɛɛri ya yaa pu li cɛ na nɛ To Kile ya dan nɛ ni, keree kii w'a yu nɛ mu ge, nɛ di kee bɛ pyi.» Ba Yesu ya yee jo xɔ wɛ, na jo: «Yi yiri wù da se, wù laha naha!»

15

Yesu ɲɛ ɛɛɛɛn tige can can wogo

¹ Ayiwa Yesu ya jo na: «Nɛ ɲɛ ɛɛɛɛn tige can can wogo, nɛ To Kile di ɲɛ ki faapyevɔɔ.

² Geɲɛ bɛɛri k'a foro nɛ na, k'i ya nagoo pyi wɛ, wu na kee kɔn. Ga geɲɛ bɛɛri k'a foro nɛ na na nagoo pyi ge, wu na ba kee yiile, kɔnhɔ ki da nagoo ɲiɲɛɛɛ pyi na toro taashiinɛ li tàan.

³ Nɛ kalaa wemu kan na xɔ yee mu ge, wee kalaa w'a yee pye fɛɛfɛɛ.

⁴ Yi kori yaha nɛ wo kariɲɛɛɛɛ ki ni, nɛ bɛ na gori yaha ni yi ni kariɲɛɛɛɛ ni. Ba ɛɛɛɛn geɲɛ ɲɛ mɛ wɛ, ki da já nagoo pye kiyɛ mu ni ki ya kori yaha tige ki ceefuu li na wɛ, mu yee bɛ ɲɛ. Yee bye yee di ya kori yaha nɛ wo kariɲɛɛɛɛ ki ni wɛ, yee da já nagoo pye piimu kaa na daan Kile ni wɛ.

⁵ «Nɛ wu ɲɛ ɛɛɛɛn tige ke, yee di ɲɛ geye ye. Sipya wemu w'a kori yaha nɛ wo kariɲɛɛɛɛ ki ni, a nɛ bɛ di gori yaha kariɲɛɛɛɛ ni ni wufɔɔ ni ge, weefɔɔ wu da já nagoo ɲiɲɛɛɛɛ pye. Bani nɛ bye nɛ ɲɛ ni yee ni wɛ, yee da já yafiin bɛ pye Kile mu wɛ.

⁶ Sipya wemu bu bye wu ya sɔɔ na gori yaha nɛ wo kariɲɛɛɛɛ ki ni wɛ, wee na ba wá kpɛɛngɛ na.

Wu na ba bye ba ερεZen γεηε ηε we, p'a kemu kōn na laha tige ki na ge, k'a waha. Yee gewaya yi na ba binne na yi le na ni, y'a sogi.

⁷ Yi bu gori yaha ηε wo kariηεεγε ki ni, a ηε jomō be di gori yaha yi funyō ni, yaaga beeri kaa li ηε yi na ge, yi ki ηεeri, kee na gan yi mu.

⁸ Yee bu nagoo niηεhemεε pye, lee l'a li shεε na yee ηε ηε wo kalaapiire, lee shiin l'i wa Kile mεγε pελε.

⁹ Ne taan na To Kile mu taangana lemu na ge, lee taangana le ninunō na yee be ya taan ηε mu. Lee na nime, yi kori yaha ηε wo taanηεεγε ki ni.

¹⁰ Yi ba ηε wo ηōmεεjogoo ki coni, yi na ba gori yaha ηε wo taanηεεγε ki ni. Ba ηε ya na To Kile wo ηōmεεjogoo ki koro ηaari, na gori yaha wu wo taanηεεγε ki be ni we.

¹¹ «Ne kii keree kii beeri jo yee mu, kōnhō ηε wo fundanga ki já pye yi ni, kōnhō yi wo fundanga ki ηō di fa.

¹² Nōmεε le n'a da jo yi mu ge, lee li wa mε. Yee ya taan ηε mu taangana lemu na ge, yi taan yiyε mu lee taangana li na.

¹³ Na ma munaa kan na xhu ma naniinεε wuu na, taanηεεγε ka shishiin ya pελε kee na we.

¹⁴ Keree kiimu ηε yu yee mu ge, yi ba kee pyi, wee tuun wu ni y'a ηεeri na naniinεε.

¹⁵ Ne da da yee pyi nige kapyebyii we, bani kapyebye ya wu ηunηōfō kapyegeε beeri ceni we. Ga ηε yee pye na naniinεε, bani kaa lemu beeri ηε ta na To Kile mu ge, ηε yee kalaa kee beeri ni.

¹⁶ Yi ganha ba giin na yee pu wa ηε ηaha bulo we de! Ga ηε wu wa yee ηaha bulo, na yee pye

na tudunmɔɔ. Y'a kapyegeee nizaanɔaa pyi, kiimu wo kuduun wu da gori yaha ge; kɔnhɔ yi ba yaaga bɛɛri jɛɛri To Kile mu nɛ mɛgɛ na, wu kee kan yi mu.

¹⁷ Le n'a zhaa yi mu ge, lee li wa mɛ jo yi taan ni yiyɛ ni.

Koŋɔ sipyii na ba n'a daa fɛɛ pu kɔ

¹⁸ «Koŋɔ sipyii bu yi kɔ, y'a yaa yi fɛnhɛ li cɛ na nɛ koŋɔ ya fɛnhɛ kɔ yee jaha na.

¹⁹ Yee da bi bye ni koŋɔ ke wo sipyii ni nigin, yee bi da da dan koŋɔ ke ni, bani yee bi da bye koŋɔ wuu. Ga yee jɛ ke koŋɔ ke wuu wɛ, bani nɛ yee jaha bulo, na yee niŋɛ wolo ke koŋɔ ke ni. Lee wuu na koŋɔ k'a tɔnbɛɛnrɛ shan yee na.

²⁰ Nɛ fɛnhɛ jomɔ pemu jo yi mu ge, yi pee yaha yiyɛ funyɔ ni na jo: «Kapyebye ya pɛɛ wu jɔŋɔfɔɔ na wɛ.» Pu bi ta p'a nɛ kanha, pu na ba yee bɛ kanha mu. Pu bi ta p'a nɛ jomɔ pu co, pu na ba yee bɛ wo jomɔ pu co.

²¹ Ga pu na ba kee keree ki bɛɛri pye yee na nɛ wuu na, bani wemu w'a nɛ tun ge, pu ya wee cɛ wɛ.

²² Nɛ da bye nɛ pa na ba jo ni pu ni wɛ, pu bi da ba jaagi pu jurumu wu na wɛ. Ga nime, kanii tagana wa pu mu pu jurumu wu na wɛ.

²³ Sipya wemu bu nɛ kɔ, nɛ To Kile wu bɛ ma w'a kɔ.

²⁴ Kakanhanɔaa kii ki jɛ sipya wa shishiin sanha ki pye ja-ɛ ge, nɛ da bye nɛ kee pye pu niŋɛ ni wɛ, pu bi da ba jaagi pu jurumu wu na wɛ. Ga nime kunni p'a kee bɛɛri ja pu jii na, na nɔhɔ nɛ ni na To Kile wu kɔ.

²⁵ Ga kee bɛɛri ya pye mu, kɔnhɔ yemu y'a ka pu wo saliya wu ni ge, yee jɔ di fa na:

⟨P'a na kɔ tawaga ni.⟩*

²⁶ «Ayiwa, Tεγεvɔɔ we n'a da ba dun na pa yi mu na yiri To Kile yiri ge, wee ηε Fεfεερε Munaa, lemu l'a can wu shεε sipyii pu na ge. Lee ba ba, lee na ba nε kaa yu.

²⁷ Yi bε di ba na kaa yu sipyii pu mu, bani nε ni yee pu bye shiizhan fo nε keree ki ηɔ kɔnduun wu ni.

16

Fεfεερε Munaa li na ba lemu pyi ge

¹ «Nε kii keree kii bεeri jo yi mu, kɔnhɔ kaa la shishiin ganha bu yi yeege n'a daa wu ni wε.

² Pu na ba yi niηε kɔɔn na wo Kile-pεεηε piyεyε sipyii ni. Caηa ka yεε wa ma, wa ba yee wa gbo, wufɔɔ na wuyε ta na pεεηε kaa wee ya pye Kile mu.

³ Pu na ba kee keree ki bεeri pyi yi na, bani pu ya nε To Kile cε wε, p'i wa nεyε pyaa ki bε cε wε.

⁴ Nε kii keree kii bεeri yu yi mu, kɔnhɔ ki pye-duun ba nɔ, yi funyɔ di do li na na nε ki bεeri jo toro yi mu.

«Nε ta ye ηaha jo yee mu fo taashiine li ni wε, bani nεyε pyaa ki bi bye ni yee ni.

⁵ Ga we w'a nε tun ge, wee yiri n'a da guri da gaanji nimε; sipya bε di wa ta yee ni na nε pye: «Mii m'a se wε?»

⁶ Nε pe jomɔ pe jo yee mu ge, lee l'a yee ηahaya pye y'a tanha.

⁷ Ga lee bε na can n'a yu mε yi mu, nε na kari, lee l'a pɔrɔ yee mu, bani nε bu bye nε ya kari wε,

* 15:25 Zaburuu 35:19; 69:5; 109:3

Τεγεῖνῶ wu da ba yee mu wε. Ga nε bu gari nε na zhe wu tun ba yi mu.

⁸ Ga wee Τεγεῖνῶ wu ba ba, wu na ba li she koηῶ sipyii na, na puyε pu wa faanna jurumu shizhaa na, na puyε faanna Kile wo tiime pu keree shizhaa na, na puyε faanna Kile wo kiiri wu keree shizhaa na.

⁹ Puyε pu wa faanna jurumu shizhaa na, bani pu ya da nε na wε.

¹⁰ Puyε pu wa faanna Kile wo tiime keree ki shizhaa na, bani nε gaanji na To Kile yiri; lee funηῶ ni yi wa da ba na ηa nige wε.

¹¹ Puyε pu wa faanna Kile wo kiiri wu keree shizhaa na, bani kiiri ya kῶn xῶ ke koηῶ ke wo ηuηῶfῶ wu na.

¹² «Keree niηehηεε wa nε mu na jo yee mu sanha, ga l'a waha yee mu yee pu ja kee ηaha ce nime.

¹³ Can Munaa lemu l'a can wu sheε ge, lee ba ba tuun wemu ni, lee na ba yi ηaha co, na can wu beeri sheε yi na. Bani jomῶ pe l'a da ba yu yi mu ge, l'a da ba pee yu liyε pyaa wo sefeεεε ni wε. Ga jomῶ pemu l'a da ba nuri Kile ηῶ na ge, li na ba pee yu yi mu. Li na ba keree nibaηaa be yu yi mu.

¹⁴ Li na ba nε meεε ki peλε, bani jomῶ pe pu wa nε mu ge, li na ba pee luu na yu yi mu.

¹⁵ Yaaga tuugo beeri ki ηε To Kile mu ge, yee beeri ηε nε woyo. Lee wuu na nε yu jo Kile Munaa l'a da ba nε wo kafila wu luu na yu yee mu.»

Natanhaka li na ba ηeri fundanga kaa

¹⁶ Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Jeri tapyege ni y'a da wii vῶῶ na ni; ga jeri wa be bu bye sanha lee kadugo na, yi na nῶhῶ na ηa.»

17 Ba Yesu ya yee jo wε, a wu kalaapiire ta di ganha na puyε yegee na: «Aa, ye w'a jo mε ge, yee kɔri di wa dii wε? W'a jo na: <Jeri tapyege ni y'a da wii vɔɔ na ni, ga jeri wa bε bu bye sanha lee kadugo na, yi na nɔhɔ na ja.> Na jo sanha na: <Nε gaanji To Kile yiri.>

18 Wee <Jeri> we kaa w'a yu ge, wee kɔri jε dii wε? Ye w'a yu ge, wèe kunni ya yee ja wε.»

19 A Yesu di li cε na kalaapiire ti funɲɔ ki bye t'i wu yege, a wu pu pye: «Nε yee pye jo: <Jeri tapyege ni y'a da wii vɔɔ na ni, ga jeri wa bε bu bye sanha lee kadugo na, yi na nɔhɔ na ja ge,> pee jomɔ pe na bε yee wa yiyε yegee wε?

20 Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee kunni na ba sii mεhεε su xuuni, na tataara jomɔ yu; lee di ke koɲɔ ke sipyii ta pee na fundanga pyi. Yee jahaya na ba danha, ga yi jatanhaɲa ki na ba jeri yi mu fundanga.

21 Cee yacεε bu yiri, wu jaha ki ma danha fo xuuni, bani wu tigiduun wu ma nɔ. Ga wu bu digi xɔ, pya wemu na w'a tigi ge, wee pya wu wo jεjɲaa wo fundanga funɲɔ ni, wu funɲɔ na wɔ wu kanhama pu bεeri na.

22 Mu li wa yee bε mu, yee jahaya kunni wa tanha nimε. Ga nε na ba guri yee ja sanha, yee zɔlɔɔ pu na ji fundanga na. Kee fundanga ke, wa shishiin wa da já ba kee shɔ yi na wε.

23 Kee caɲa ki ba jo k'a nɔ ge, yee wa da nε yege nige kaa la shishiin na wε. Can can na, n'a da yi jo yi mu, yaaga tuugo bεeri y'a da ba jeri To Kile mu nε mεgε na ge, wu na kee kan yi mu.

24 Ali nimε bε ni yee sanha yaaga jeri To Kile

mu ne mege na we. Y'a Kile berei, wu na da yi kaan, k'nh' yi fundanga ki n' di fa.»

Yesu ya se ta na x' ke kon' ke na

²⁵ A Yesu di jo sanha na: «Ayiwa, ne kunni wa kafila talenge taga yee kalaa kii keree kii berei ni. Ga cana ka na ba n', n'a da ba yee kalaa nige ni kafila talenge ni we; n'a da ba To Kile wo keree ki finne da yu yi mu.

²⁶ Kee cana ki ba n', yi na ba yi nidaan berei To Kile mu ne mege na. Nun' wa da ba bye lee na kanna ne wu na pa To Kile berei yee mu, wu na yee wo nenge ki co we.

²⁷ Bani yee ya dan To Kile ye pyaa ki ni. Yee ya dan wu ni, bani ne be ya dan yee ni, yee d'a n'ho da be li na na Kile ni ne foro.

²⁸ Can wu ne wii To Kile yiri ne yiri na pa kon' puga; nime n'a da voro kon' puga di guri da se To Kile yiri.»

²⁹ A wu kalaapiire t'i wu pye: «Nime kunni, m'a yi finne na yu wu mu, nime woyo yi wa kafila talenge we.

³⁰ Nime kunni, w'a li ce na m'a keree berei ce, yegeye yemu be yi da ba bye mu na ge, mu ya yee be ce na ta pu sanha yi pye mu na we. Lee na we ya da li na na Kile ni mu ya foro.»

³¹ A Yesu di pu pye: «Y'a jo na yee wa daa ne na nime ge?»

³² Ayiwa, cana ka wa ma, k'a n' x' be, yee berei na ba baa jaaga na ne ye nigin yaha wa, wa berei w'a ganha na ganji wu kaban. Ga ne wa da ba bye na ye nigin we de, bani na To Kile wu wa ni na ni.

³³ Ne kii keree kii berei jo yi mu, k'nh' y'i lojine ta ne wo karienge ki ni. Kanhama nigbo na ba n'

yi na ke koŋɔ ke na, ga yi la le yiyɛ ni! Nɛ kunni ya se ta na xɔ koŋɔ na.»

17

Yesu ya Kile jɛɛri wuyɛ pyaa ki mu

¹ Ba Yesu ya yee jo mu wɛ, na wu juŋɔ yirige fugba we ni na Kile jɛɛri na: «To Kile, tuun w'a nɔ nimɛ. Pɛɛŋɛ taha ma Ja wu na, kɔnhɔ ma Ja wu bɛ di pɛɛŋɛ taha ma na.

² Bani m'a sefɛɛɛ kan wu mu, na wu tenɛ koŋɔ ke sipyii pu bɛɛri juŋɔ ni, sipyii piimu bɛɛri m'a yiri pa wu mu ge, kɔnhɔ wu jii sicuumɔ nixhɔbaama kan pee mu.

³ Nii sicuumɔ nixhɔbaama pe, pee jɛ na mu Kile cɛ, mu wemu wu jɛ nigin pe na jɛ can can wo ge. Yesu Kirisa wemu bɛ m'a tun na pa ge, p'i wee bɛ cɛ.

⁴ Nɛ mu pɛlɛ jinɛ ki na; kapyɛŋɛɛ kii ma bi kan na mu di bye ge, nɛ kee bɛɛri pye na ki jɔ fa.

⁵ Nɔɔɔ taha na na nimɛ To Kile, di binne bye ni ma ni. Nɔɔɔ we wu bi fɛnhɛ pye nɛ na na koŋɔ ta ki sanha jɔ kɔn wɛ ge, wee nɔɔɔ we taha na na.»

Yesu ya Kile jɛɛri wu kalaapiire ti mu

⁶ «Sipyii piimu m'a lɔ koŋɔ sipyii pu ni na kan nɛ mu ge, nɛ mu kaa jo pu mu, kɔnhɔ p'i ma cɛ. Mu wuu pu bye pii, a mu di pu kan nɛ mu. A pu bɛ di sɔɔ na ma jomɔ pu co.

⁷ Nimɛ kunni, p'a li cɛ na lemu bɛɛri mu ya kan nɛ mu ge, na lee bɛɛri ya foro muyɛ pyaa ki ni.

⁸ Bani jomɔ pemu mu ya kan nɛ mu ge, pee jomɔ pe nɛ kan pu mu, a p'i sɔɔ pu na. P'a li cɛ can can na na mu ni nɛ foro, na dɔ bɛ li na na mu w'a nɛ tun.

9 Pee wuu na ne mu jɛeri. Ne ta na ma jɛeri koŋɔ ke wo sipyii pii wuu na-ε de, ga piimu m'a kan ne mu ge, pee wuu na, bani mu wuu pu jɛ pii.

10 Yaaga kemu bɛeri ki jɛ ne wogo ge, mu wogo ki jɛ kii, yaaga kemu bɛeri ki jɛ mu be wogo ge, ne be wogo ki jɛ kii. Pɛɛɛ ke ki wa ne na ge, Kalaapiire ti t'a kee pɛɛɛ ki shɛɛ.

11 Ne na ba foro koŋɔ puga ni, ga pee kunni na gori naha ke koŋɔ ke na. Ne na ba shɛ ma yiri. To Kile, mu wemu wu wa fɛfɛɛ ge, pu mara ma mɛge ki sefɛɛɛ ti gbɔɔɔ ni, tee sefɛɛɛ temu m'a kan na mu ge; kɔnhɔ p'i binne, p'i bye nigin ba ne ni mu wa nigin mɛ wɛ.

12 Ne bye ni pu ni koŋɔ na tuun wemu ni ge, ne bi pu mara ni mu wo sefɛɛɛ ti ni, m'a bi tee sefɛɛɛ temu kan ne mu ge. Ne pu bɛeri mara, nigin be ya ta buun wu munaa ni wɛ, fo wemu wu bi yaa wu buun wu munaa ni, kɔnhɔ yemu y'a ka Kile wo Kitabu wu ni ge, yee jɔ di fa ge, fo wee yɛ.

13 «Ga mu yiri n'a da zhe nime. Ne ye bɛeri yu na na yaha naha sanha koŋɔ ke na, kɔnhɔ fundanga ke ki jɛ ne ni, ki jɔ na fa ge, kee di bye pu be ni.

14 Ne mu wo jomɔ pu kan pu mu, a koŋɔ sipyii di pu kɔ; bani pu jɛ ke koŋɔ ke wuu wɛ, ma na jo ba ne be wa mɛ ne jɛ ke koŋɔ ke wo wɛ.

15 Di w'a ma jɛeri na go ma pu lɔ yeege ke koŋɔ puga ke ni wɛ, ga n'a ma jɛeri jo ma pu mara, m'a pu tanha Shitaanni na.

16 Pu jɛ ke koŋɔ ke wuu wɛ, ma na jo ba ne be wa mɛ ne jɛ ke koŋɔ ke wo wɛ.

17 Ma wo can wu taga pu pye fɛfɛɛ. Mu wo kafila wu wu jɛ can we.

18 Tungana lemu na m'a na tun na pa konɔ puga ge, lee tungana le na ne be ya pu tun she konɔ ki na.

19 Ne naye waa yaha fεfεεε ni mu mu pee wuu na, kɔnhɔ pu be di puyε waa yaha p'i bye fεfεεε can wu ni.

Yesu ya Kile jεeri wu n'a daa fεε pu beeri mu

20 «Ne ta na ma jεeri pii ye wuu na-ε dε, ga piimu be pu da ba dā ne na pu jomɔ pu funɔ ni ge, pee be wuu na n'a ma jεeri,

21 kɔnhɔ pu beeri di binne, p'i bye nigin, ba mu To Kile jε me ni ne ni, ne be di jε mu ni mu ni wε. P'i binne, p'i bye nigin ni wε be ni, kɔnhɔ konɔ sipyii di dā li na na mu w'a ne tun.

22 Pεεε ke mu ya kan ne mu ge, kee pεεε ke ne kan pu be mu, kɔnhɔ p'i binne p'i bye nigin ba ne ni mu jε me nigin wε.

23 Ne pinne ni pee ni na pye nigin, mu be d'a pinne ni ne ni na pye nigin; kɔnhɔ pu be di já pinne p'i bye nigin can can na. Lee bu bye, konɔ sipyii na li ce na mu w'a ne tun, na pee be ya taan mu mu ba ne taan mu mu wε.

24 «Na To Kile, piimu m'a kan ne mu ge, ne na ba she bye xuu wemu ni ge, na funɔ ki wa pu be di ba she bye wā ni na ni. Nɔɔɔ we m'a kan na mu ge, kɔnhɔ p'i wee nɔɔɔ we ja, bani ne taan mu mu na ta konɔ sanha nɔhɔ shan wε.

25 To Kile, mu wemu w'a tii ge, konɔ ya ta mu ce wε; ga ne kunni d'a mu ce. Piimu m'a kan ne mu ge, pee be ya li ce na mu w'a ne tun.

26 Ne pu pye p'a mu ce, ne sanha di wa da da pu pyi p'a ma ceni. N'a taan ma mu taangana lemu na ge, kɔnhɔ kee taan jεεε ke tuugo di já pye pu tε ni, ne be di binne bye ni pu ni nigin.»

18

Yawutuu p'a Yesu co

(Macao 26:47-56; Marika 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Ayiwa, ba Yesu ya yee jo xɔ wɛ, a wu ni wu kalaapiire t'i yiri kari Sedɔrɔn dugo ki kadugo yiri. Tiire kɛɛyɛ ya yi bye wee xuu wu ni, a p'i shɛ jɛ yee ni.

² Zhudasi we wu bi da ba Yesu nɔhɔ yaha ge, lee bi wee ta wee bɛ ya yee tiire kɛɛyɛ yi sanha cɛ. Bani Yesu bi tee na se wà ni wu kalaapiire ti ni.

³ Na Yesu ni wu kalaapiire ti yaha wee xuu wu ni, a Zhudasi di nɔ. Wu ni sɔrɔsii ni Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki gɛdii pii pu bye. Saraya nahà shɔɔnrivɛɛ juɔɔfɛɛ ni Farizhɛɛn pu bi pee pinne ni Zhudasi ni. Namuuyɔ ni sokinnaa ni pu bye, yagboyo bɛ di jɛ pu mu.

⁴ Keree kiimu bɛɛri ki bi da ba bye Yesu na ge, wu bi kee bɛɛri cɛ xɔ. A wu fulo pii sipyii pii na na pu yege na: «Jɔgɔ yee di zhaa wɛ?»

⁵ A p'i jo: «Nazarɛti shɛɛn Yesu.» A Yesu di pu pye: «Nɛ wu jɛ wii!» Zhudasi we wu bi Yesu nɔhɔ yaha ge, lee bi wee bɛ ta ni pu ni.

⁶ Ba Yesu ya pu pye: «Nɛ wu jɛ wii!» wɛ, a p'i guri guri kaduma, na laha laha to jinɛ na.

⁷ A Yesu di guri pu yege sanha na: «Jɔgɔ yee di zhaa wɛ?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Nazarɛti shɛɛn Yesu.»

⁸ A Yesu di pu pye: «Go nɛ yee pye jo nɛ wu jɛ wii. Yee bu da yee na nɛ shaa, yi pii samaa yaha pee di da gaɔɔi.»

⁹ Lee funɔɔ ni jomɔ pemu Yesu bi jo ge, a pee di bye can, na: «Na To Kile, piimu bɛɛri m'a kan nɛ mu ge, nigin bɛ ya piin nɛ mu pu ni wɛ.»

¹⁰ Lee bi ηmōpara la ta Simō Pyεeri mu, a wee di lee kō li forogo ni, na saraya naha shōnriβεε wo nηηfōgbō wu wo bulo kanige ce niwεηε paa laha. Wee kapyebye we mεge ki bye na Malikusi.

¹¹ A Yesu di Pyεeri pye: «Ma ηmōpara le le wà li forogo ki ni! Wee tuun wu ni, nε To Kilε w'a kanhama pemu gbegele yaha nε naha na ge, mu funηō wa nε wu jé pee ni-i γε?»

¹² Ayiwa, ba Yesu ya yee jo wε, a sōrōsii ni pu wo nηηfōō we, ni Yawutuu gedii p'i Yesu co na wu keye ye pō.

¹³ A p'i fεnhε she ni wu ni Anε mu, wee bye Kayifε wo yafena; Kayifε di bi bye saraya naha shōnriβεε wo nηηfōgbō we lee yee le.

¹⁴ Wee Kayifε wu w'a bi pe jomō pe taga Yawutuu nηηfōεε pu yeri na: «Ta yee ya li ce na jo l'a pōrō yee mu na shen nigin wu xu sipyii pu bεeri wuu na wε?»

Pyεeri ya foro Yesu kaa tãan

(Macoo 26:69-70; Marika 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Ayiwa, ba p'a gaanji ni Yesu ni wε, a Simō Pyεeri ni kalaapire la be di daha pu feni na gaanji. Macεηε ki bye lee kalaapire le ni saraya naha shōnriβεε wo nηηfōgbō wu tε ni; lee l'a pye kapηηō a lee kalaapire l'i jé ni pu ni saraya naha shōnriβεε wo nηηfōgbō wu kaanηa ki ni.

¹⁶ A Pyεeri di ba yere kpεεnge ki na, kujōō li jō na. Lee kalaapire lemu l'a pye saraya naha shōnriβεε wo nηηfōgbō wu cevōō ge, a lee di guri foro kpεεnge ki na. Cee wemu wu bi kujōō li jō

sigege ge, a wu ba jo ni wee ni, na Pyεeri lenε kaanja ki ni.

¹⁷ Ayiwa, ba Pyεeri ya jin kaanja ki ni wε, cee we w'a kujɔɔ li sigege ge, a wee di wu pye: «Ta mu be be wu wa we ná we wo kalaapiire ti ni wε?» A Pyεeri di wu jɔ shɔ na: «Ahayi, nε wa pu ni-i de!»

¹⁸ Wiire tuun wu bye wii, a kapyebyii pu ni sɔrɔsii p'i na gberi na wahani. A Pyεeri be di ba yere pu tãan na ganha na wahani.

Saraya naha shɔɔnrivεε wo jɔɔfɔgbɔ w'a Yesu yege

(Macoo 26:59-66; Marika 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Ayiwa, a saraya naha shɔɔnrivεε wo jɔɔfɔgbɔ wu Yesu yege wu kalaapiire te ni wu kalaa wu keree na.

²⁰ A Yesu di wu pye: «Nε kunni, kpεεngε na nε bi ma yu sipyii pu beeri jii na. Nε bi sipyii pu kalaa Kile-pεεnε piyεye ye, ni Kile-pεεnε pugbɔhɔ ki ni. Wee xuu wu ni be Yawutuu pu beeri bi ma puyε pinne. Nε ta na jomɔ pa shishiin jo ηmɔhɔrɔ ni wε.

²¹ Naha na ma di na yegee wε? Piimu p'a na jomɔ pu logo ge, pee yege na dii nε d'a pu kalaa wε. Nε yemu jo ge, p'a yi cε can can na.»

²² Ba Yesu ya yee jo wε, lee di Kile-pεεnε pugbɔhɔ ki gedi wa ta wu tãan. A wee di kadaa ja wu jibεge ni, na wu pye: «Saraya naha shɔɔnrivεε wo jɔɔfɔgbɔ wu wo jɔ shɔgana li wa le mu mu ya?»

²³ A Yesu di wu pye: «Nε bu da nε kafilakuumɔ jo, lemu l'a wu kolo ge, lee jo. Ga ye nε jo ge, yee bu da y'a tii tajogo ni, naha na ma d'a na kpɔn wε?»

24 A Anε di p̄ōr̄ō ti yaha wà Yesu na, na wu yaha shε gan Kayifε mu, saraya jaha sh̄ōnrivεε wo j̄ūn̄ɔ̄f̄ōgb̄ō we.

Pyεeri ya foro Yesu kaa t̄aan sanha

(Macoo 26:71-75; Marika 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Lee bi Sim̄o Pyεeri ta sanha na ki t̄aan na wahani. A sipyii pii di wu yege na: «Ta mu bε bε wu wa we ná we wo kalaapiire ti ni wε?» Ga, a Pyεeri di foro wu kaa t̄aan na jo: «Ahayi, nε wa pu ni-i dε!»

26 Ná wemu wo niwεηε Pyεeri ya paa laha ge, wee wo ceborona wa bε wu bye saraya jaha sh̄ōnrivεε wo j̄ūn̄ɔ̄f̄ōgb̄ō wu kapyebye wa. A wee di Pyεeri pye: «Wee tuun wu ni, ta nεyε pyaa ya mu ja ni wu ni shiizhan tiire kerεyε yi ni wε?»

27 Ga, a Pyεeri di guri jo sanha na yi jε can wε, a xhupoo di mεε su taapile ni.

P'a shε ni Yesu ni Pilate mu

(Macoo 27:1-2, 11-14; Marika 15:1-5; Luka 23:1-5)

28 Lee kadugo na a p'i foro ni Yesu ni Kayifε kaban, na gari ni wu ni Oromε gbafeñεeri wu kaaja ki ni. Lee ya pye j̄imuguj̄ō wu na. Yawutuu j̄ūn̄ɔ̄f̄εε pu ya ta s̄ō na jé kaaja ki ni wε, k̄onh̄ō p'i gori yaha fεεfεε na bε ni pu wo kalεgεε ki ni, k̄onh̄ō pu bε di ba já Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li.

29 Lee l'a Pilate pye w'a foro pa pu yiri kpεengε ki na, na ba pu yege na: «Leke we ná we d'a pye y'i wu jaagi lee na wε?»

30 A p'i Pilate pye: «We ná we da bye wu jε kakuubye wε, wèe bi da ga ba ni wu ni mu mu wε.»

³¹ A Pilate di pu pye: «Y'a se ni wu ni yiyε pyaa di she kiiri kɔn wu na na bε ni yi wo saliya wu ni.» A p'i Pilate pye: «Li ya saha wèe pu sipya wa shishiin gbo wε.»

³² Lee ya pye mu, kɔnhɔ Yesu bi jomɔ pemu jo na wee na ba xhu xugana lemu na ge, pee jɔ di fa.

³³ Wee tuun wu ni a Pilate di guri jé gbafεnεeri wu kaanɔ ki ni, na Yesu yiri na wu yege na: «Yawutu wu wo saan mu jε ya?»

³⁴ A Yesu di Pilate pye: «Muyε pyaa k'a ye kɔn mayε funjɔ ni na jo laa, ta watii w'a yi jo mu jii na?»

³⁵ A Pilate di wu pye: «Wee tuun wu ni, ma na ja Yawutu gε? Muyε pyaa shishiin ni saraya jaha shɔnrivεε jɔjɔfεε, pee p'a pa ni ma ni nε mu, na nε wu kiiri kɔn ma na. Lekε ma d'a pye pu na wε?»

³⁶ A Yesu di wu pye: «Nε wo saanra ti wa naha ke kɔjɔ ke na wε. Nε wo saanra ti da bi bye naha ke kɔjɔ ke na, nε wo sipyii pu bi da kashen ηmɔ nε kaa na, kɔnhɔ Yawutuu jɔjɔfεε pu ganha bu já nε co wε. Ga nε wo saanra ti jε naha ke kɔjɔ ke na wε.»

³⁷ A Pilate di Yesu pye: «Wee tuun wu ni saan mu jε gε?» A Yesu di wu pye: «Mayε pyaa ki wa yi yu na saan nε jε; can wu jε wii. Ga lemu na nε se kɔjɔ ke na ge, lee li wa mε, na can wu shεε sipyii pu na. Sipya wemu funjɔ ki jε wu da jaari can ni ge, weefɔɔ wu da da nε jomɔ nuri.»

³⁸ A Pilate di wu pye: «Naha ki jε can wε?»

*P'a Yesu jaagi na pu wu gbo
(Macoo 27:15-18, 20-21; Marika 15:6-11; Luka 23:13-19)*

Ba Pilate ya yee jo wε, na foro kari sanha Yawutuu pu yíri na she pu pye: «Nε mu kunni, nε kaa la shishiin ja we ná we na lemu l'a wu kagbuu xɔ wε.

³⁹ Ayiwa, ma na jo lee wa wù mu kalεε, na jo yee bεeri, ba Nuwuuro ti wo Kalenε l'a nɔ wε, di ma kasolemε wa yaha yi mu. Lee funɲɔ ni yi la je di Yawutuu pu wo saan wu yaha ya?»

⁴⁰ A p'i ganha na seλε na yu: «Ahayi de! ma ganha bu wee yaha wε, Barabasi yaha!» Na ta wee Barabasi we di bi dun sipyii na.

19

Pilate ya sɔɔ li na na pu Yesu gbo

(Macoo 27:22-31; Marika 15:12-20; Luka 23:20-25)

¹ Ayiwa, Pilate ya li ta mu ge, a wu jo na pu Yesu kpɔn ni susɔɔ ni.

² A sɔrɔsii p'i xhuyo shin na pye saanra ɲudɔnɔ, na lee tɔ wu ɲunɔ ni. Na saannaa fadegbɔhɔ nijiga ka le wu na.

³ A p'i ganha na fuloo wu na na yu: «Naabye Yawutuu saan!» Na ganha na kadawahaa leni wu ni.

⁴ A Pilate di guri foro sanha kpεεngε ki na na she sipyiire ti pye: «N'a da pu pye p'i foro naha ni wu ni kpεεngε ki na, kɔnhɔ y'i li cε na jo nε ta kaa la shishiin ja we ná we na lemu l'a wu kagbuu xɔ wε.»

⁵ A p'i foro ni Yesu ni, xhuyo ɲudɔnɔ li na je wu na, saannaa fadegbɔhɔ nijiga ki be di je wu na. A Pilate di sipyiire ti pye: «Ayiwa, ná wu we!»

⁶ Ba saraya ɲaha shɔɔnrivεε ɲunɔfεε ni Kile-pεεɲε pugbɔhɔ ki gedii p'a Yesu ja wε, na ganha na

xhuulo, na yu: «Yi wu kori tige na! Yi wu kori tige na!» A Pilate di pu pye: «Yiyε pyaa ki pa wu co she gori tige ki na, bani nε kunni wa kaa la shishiin ja we ná we na lemu ya wu kagbuu xɔ wε.»

⁷ A Yawutuu ηunɔfεε p'i Pilate pye: «Saliya wa wu ηε wee mu, na saha ni wee saliya wu ni, w'a yaa na gbo; bani w'a wuyε yaha na Kile ja wee ηε.»

⁸ Ba Pilate ya pee jomɔ pu logo wε, a wusama di fya.

⁹ A wu guri jé ni Yesu ni gbafeηεeri wu kaanja ki ni sanha, na she wu yege na: «Mii mu d'a yiri wε?» Ga Yesu ya ta wu ηɔ shɔ wε.

¹⁰ A Pilate di Yesu pye: «Go nε na m'a fehe ge? Ta mu ya li ce na jo se wa nε ni nε wu mu yaha wε? Se d'a nɔhɔ pye be nε ni sanha nε wu mu kori tige na wε?»

¹¹ A Yesu di wu pye: «Kile w'a wee se wu kan mu mu nijaa, lee be wε muyε pyaa wo se bi da ga já bye nε na kaa la shishiin na wε. Lee funηɔ ni, wemu w'a nε co na pa gan mu mu ge, lee l'a wee wo jurumu wu pye w'a ηehε mu wo wu na.»

¹² Ba Yesu ya yee jo wε, a Pilate di ganha na yahagana shaa wee tuun wuyε pyaa ni Yesu na. Ga, a Yawutuu p'i ganha na seλε na yu: «Ma bu sii we ná we yaha, ma ηε nige Oromε saannaa ηunɔfɔɔ Sezari nanii wε. Sipyaa sipyaa w'a jo na saan wee ηε ge, weefɔɔ ya ηeri Oromε saannaa ηunɔfɔɔ wu pεn.»

¹³ Ba Pilate ya yee logo wε, na Yesu yeege sanha kpεεngε ki na. Pu bi xuu wa yaa wà nɔhɔdaan wu ni ni kagereye ni kaanja ki ni. Wee xuu wu mεge ki bye Yawutuu jomɔ pu ni na: «Gabata.» A Pilate di ba diin wu kiirikɔɔn koro li ni wee tuun wu ni.

14 Kee caŋa ki j̄imuguro ti bi da bye Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalenε le. Na caŋa ki ta k'a nɔ̄ niŋε niŋε ni, a Pilate di Yawutuu j̄uŋɔ̄fεε pu pye: «Yi saan wu we.»

15 A p'i ganha na xhuulo na yu: «Yi wu yeege naha! Yi wu yeege naha! Yi wu kori tige na!» A Pilate di pu pye: «Nε wu da yee wo saan wu kori tige na ya?» A saraya j̄aha shɔ̄ɔnrivεε j̄uŋɔ̄fεε p'i wu pye: «Saan watii j̄ε nige wèe mu Oromε saannaa j̄uŋɔ̄fɔ̄ Sezari kadugo na wε.»

16 Wee tuun wu ni a Pilate di Yesu j̄ɔ̄ yaha pu mu, na pu shε wu kori tige na.

P'a shε Yesu kori tige na

(Macao 27:32-44; Marika 15:21-32; Luka 23:26-43)

A sɔ̄rɔ̄sii p'i Yesu co, na foro ni wu ni kanha ki ni,

17 na wuyε pyaa wo korikoritige ki taha wu j̄uŋɔ̄ ni. A p'i ganha na gaan̄i xuu wà ni, wee mεge j̄ε na: «Nugɔ̄rɔ̄gɔ̄ xuu» p'i wu yiri Yawutuu jomɔ̄ pu ni na «Goligota.»

18 A p'i shε wu kori tige na wà. A p'i sipyii shuun wa bε pinne kori ni wu ni. Wa j̄ε wu kanige cε; wa j̄ε wu kamεnε cε. A Yesu yε pyaa di bye pu niŋε ni.

19 A Pilate di pu pye p'a kama pa ka kɔ̄ɔ̄rɔ̄ la na, na lee kori korikoritige ki na wu j̄uŋɔ̄ na. Pee kama pu pe na:

NAZARĒTI SHĒEN YESU, YAWUTUU WO SAAN
WE.

20 Yawutuu niŋehεmεε pu bi pee kama pu kalaa, bani p'a bi Yesu kori xuu wemu ni ge, wee xuu wu bi lii kanha ki na wε. Pee kama pu bε di bi ka Yawutuu jomɔ̄ pu ni, na pu ka Oromε shεen jomɔ̄ pu ni, na pu ka Girekii jomɔ̄ pu bε ni.

21 Wee tuun wu ni a saraya ꝓaha shəonrivεε ꝓuɲɔfεε p'i shε Pilate pye: «Mu bi yaa mu yi ka na <Yawutuu saan wε,> ga mu bi yaa mu yi ka na: <We ná we ya jo na Yawutuu saan wee ꝓε.»»

22 A Pilate di pu pye: «Nε yemu ka na xɔ ge, yee y'a da bye wà.»

23 Ayiwa, ba sɔrɔsii p'a Yesu kori xɔ tige ki na wε, na wu fàya yi shan tahaa shishεεrε, wa bεeri w'a taa la lɔ. A p'i wu fadegbɔhɔ ki bε lɔ, kee fadegbɔhɔ ke di bye fàɲa nigin, joomɔ baa. Na lɔ fugba wu na, na digi nɔhɔdaan, tajɔɔgɔ bye ki na xuu wa shishiin ni wε.

24 A sɔrɔsii p'i puyε pye: «Wù ganha bu da wu fadegbɔhɔ ki shεengi wε, wù kagaanshaan pye ki na, ki na nɔ wemu na ge, kɔnhɔ wù wee cε.» Ba lee ya pye mu wε, yemu y'a ka Kilε Kafila wu ni ge, a yee ꝓɔ di fa na:

«P'a na fàya yi taa taa puyε na,

na kagaanshaan pye na fadegbɔhɔ ki wuu na.»*

Lee sɔrɔsii p'a pye.

25 Lee bi Yesu nu Mariyama, ni wu nu wu ceboroshɔ, ni Kilopasi shɔ Mariyama, ni Magadala shεen Mariyama yε ta pee ya yere Yesu korikoritige ki tàan.

26 Ba Yesu ya wu nu wu ꝓa wε, kalaapire lemu kaa li bi dan wu ni ge, na lee bε ꝓa nufɔɔ wu tàan wε, a wu wu nu wu pye: «Nufɔɔ we, ma ja wu we.»

27 Lee kadugo na a wu lee kalaapire li bε pye: «Ma nu wu we.» Na co kee caɲa ki na, a lee kalaapire l'i gari ni Yesu nu wu ni wu kaban, na wu co xuuni.

* 19:24 Zaburuu 22:19

Yesu xugana

(*Macao 27:45-56; Marika 15:33-41; Luka 23:44-49*)

²⁸ Lee kadugo na ba Yesu ya li cε na keree ki bεeri nɔ ya fani fo na pa nɔ we tuun we na wε, a wu jo: «Waga ki wa nε na.» W'a yee jo, yemu y'a ka Kile Kafila wu ni ge, kɔnhɔ yee bε nɔ di fa.

²⁹ Lee bi shɔɔ la ta wà lee ya ni vinεgiri na. A p'i yoro ta lɔ fyenmi wee vinεgiri wu ni, na tee migile kagaanga ka na na taha Yesu nɔ na. Tige kemu wo genε k'a bye kagaanga ki ge, kee mεge ki jε na «Izopu.»

³⁰ Ba w'a tee yoro ti sɔn sɔn wε, na jo: «Keree ki bεeri nɔ ya fa nime.» Ba w'a yee jo wε, na wu nɔnɔɔ sɔgi, na wu munaa li kan Kile mu.

Sɔrɔsi wa ya Yesu firi wu kabanugo na

³¹ Ayiwa, kee caɲa ki bye Yawutuu wo cadεengε ki cadanga. Sipyii piimu p'a kori tiye yi na ge, Yawutuu nɔnɔfεε pu funnɔɔ bye pee pu cadεengε ki ta wà wε. Bani kee cadεengε ki bi kiyε waa cadεenyε yi saya na. Lee wuu na p'a she Pilate nεeri, sipyii piimu p'a kori kori ge, na wu pee yaha p'i she pee tɔɔyɔ kegi kegi p'i xhu tɔvuyo na, kɔnhɔ p'i pu tirige laha tiye yi na.

³² A sɔrɔsii p'i gari, sipyii shuun wemu p'a pinne kori ni Yesu ni ge, a p'i she nɔ na nizhiime wu tɔɔyɔ kegi kegi, na neri shuun wo wu y'iri, na wee bε tɔɔyɔ kegi kegi.

³³ Ba p'a nɔ Yesu na wε, na wee ta wee ya xu xɔ, na bye pu ya wee wo tɔɔyɔ yi kegi kegi wε.

34 Ga, a sɔrɔsi nigin wa di wu canmi taga Yesu firi wu kabanugo na. Taapile ni, a shishan ni lɔhɔ di foro tafirige ki ni.

35 Sipyaa wemu w'a pe jomɔ pe paari mε ge, weefɔɔ yε pyaa k'a le ja nii na. Wu nii kanagaa ki bε di jε can. Wuyε pyaa ki bε wa dā li na na wee nii kanagaa ki jε can. W'a kii keree kii paari, kɔnhɔ yee bε di dā ki na.

36 Ayiwa, kii keree kii bεeri ya pye mu ge, yemu y'a ka Kilε Kafila wu ni ge, a yee jɔ di fa na:
«Wu kaciige ka shishiin wa da ba gεgi wε.»*

37 L'a ka sanha xuu wa bε ni Kilε Kafila wu ni na:
«Sipyaa wemu p'a firi ge, wee p'a da ba wii.»*

Yesu legana fanani

(Macoo 27:57-61; Marika 15:42-47; Luka 23:50-56)

38 Lee kadugo na a Arimate shεen Yusufu di shε Pilate jεeri na wu sɔɔ pee mu, p'i shε Yesu nixhugo ki tirige laha tige ki na. A Pilate di sɔɔ pu mu. Yusufu bε bi bye Yesu wo kalaapire la, ga Yawutuu pu wo jɔi fyaara ti bi wu pye wu na ηmɔhɔni. A wu gari na shε Yesu nixhugo ki tirige.

39 Ayiwa, Nikodemu wemu wu bi shε Yesu yiri cana ka piige ge, a wee bε di ba ni nudanga yanmuyɔ tɛhεε shuun wa ni, na yi suri yiyε ni. Nigin wa mεge jε na Izopu, nigin wusama mεge di jε na alowεsi. Yi bεeri bi yaa yi kiloo keλεε taanri (30) xɔ.

40 A pee shuun wu Yesu nixhugo ki lɔ, na nudanga yanmuyɔ yi le fatɔɔ ka ni, na kee migile wu na, na bε ni Yawutuu pu wo xuu legana li ni.

* 19:36 Zaburuu 34:21, Ekizode 12:46, Nɔburuu 9:12
Zakari 12:10

* 19:37

⁴¹ Tiire tεγε ka bye wà kee bi lii Yesu takorogo ki na wε. Faņa ka nidugiyahaņa di bye kee tεγε ki wo faaya yi ni, sipya bi sanha le ɲa kee ni wε.

⁴² Ba ma na jo kee caņa ki bye Yawutuu pu wo cadεengε ki cadanga ge, a p'i fyaala shε Yesu le kee faņa ki ni, bani faņa ki bε bi lii wε.

20

Yesu ya ɲε na foro xu ni

(Macao 28:1-8; Marika 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Ayiwa, Dimazhi wu ɲisɔɔgbɔhɔ ki na, na kpεengε ta ki sanha wo wε, a Magadala shεen Mariyama di gari faņa ki na. Kageegbɔhɔ ke pu bi gologolo taga faņa ki ɲɔ tɔ ge, a wu shε kee ta k'a laha faņa ki ɲɔ na.

² Kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a wu baa kari Pyεeri ni lee yiri, na shε pee pɛ: «P'a Kafɔɔ nixhugo ki lɔ yeege faņa ki ni, wèe di ya cε mii p'a wu yaha wε!»

³ Ba Pyεeri ni lee kalaapire l'a pee jomɔ pu logo wε, a p'i foro, na gari faņa ki na.

⁴ Pu shuun wu bεeri wu bi fe na gaanɲi faņa ki na. Ga, a lee kalaapire li tɔrɔ di wεri Pyεeri na, a lee di baa toro Pyεeri tãan, na shε nɔ wu ɲaha na faņa ki na.

⁵ Ba wee ya nɔ faņa ki na wε, na jaari wii ki funɲɔ ni; faviire te pu bi taga Yesu migile ge, a wu tee faviire ti ɲa wà ɲiɲε ki na. Ga wu kunni di ya jé faņa ki ni wε.

⁶ A ɲeri di bye, a Simɔ Pyεeri di nɔ. Ba wee ya nɔ wε, na jé faņa ki ni, na faviire ti ɲa wà ɲiɲε ki na.

7 fàŋa kemu ki bi taga Yesu ɲuŋɔ ki migile ge, a wu kee ta p'a kee kurulo, na ki yaha ki ye xuu ni. Kee bi ta pinnε ni te ti faviire ti ni wε.

8 Wee tuun wu ni, kalaapire lemu l'a fεnhε nɔ faŋa ki na ɲaha na ge, a lee bε di na jé faŋa ki ni. A wee bε di li ɲa mu, na dà li na na Yesu ya ɲε.

9 Jomɔ pemu pu bi ka Kilε Kafila wu ni ge, na li waha l'i waha, Yesu ya yaa na ɲε na foro xu ni ge, kalaapiire ti bi sanha pee cε ta wε.

10 Wee tuun wu ni a kalaapiire t'i guri na ma deeye ni.

Yesu ya wuyε shε Magadala shεn Mariyama na (Macao 28:9-10; Marika 16:9-11)

11 Ayiwa, lee di Mariyama ta w'a shε yere faŋa ki ɲɔ na, na ganha na mεε suu. A wu mεsuwo wu ba leele, na jaari wii faŋa ki funŋɔ ni.

12 Na mεlεkεε shuun wa ɲa wà, faviire di ɲε pu na. Xuu wemu ni pu bi Yesu sinniŋε ge, wee xuu wu ni pu bi tiin. Nigin wa wu bye ɲuŋɔ ke xuu we ni, wusama di ɲε tɔɔyɔ ye xuu we ni.

13 A pee mεlεkεε p'i Mariyama pye: «Cee we, ɲaha na mu di wa mεε suu wε?» A wu jo: «Nε Kafɔɔ wu nixhugo p'a lɔ, nε di ya cε mii p'a wu yaha wε.»

14 Ba w'a pee jomɔ pu yu wε, na ba ɲmahana ɲeri, na Yesu niyerege ɲa wà; ga wu bi ta li cε na jo Yesu wu ɲε wii wε.

15 A Yesu di wu yege na: «Cee we, ɲaha na mu di wa mεε suu wε? Jɔgɔ mu di wa zhaa wε?» Ayiwa, a Mariyama di ganha na giin na tiire tεge ki kafɔɔ wu wi, na wu pye: «Yesu n'a zhaa, ma bi ta m'a wu lɔ, wu sanha shε na na di shε wu lɔ da gaanji.»

16 A Yesu di wu pye: «Mariyama!» A Mariyama di ηmahana ηeri wu yiri na wu pye Yawutuu jomɔ pu ni na: «Rabuni!» (Lee kəri ηe «Karamɔgɔ.»)

17 A Yesu di wu pye: «Ma ganha bu da gbɔn na na wε, bani nε sanha dugi fɔlɔ na kari na To wu yiri wε. She yi jo na cebooloo pu mu na nε w'a duri na gaaji na To wu yiri, yee bε wo To we; wee wemu wu ηe nε Kile, na ηe yee bε wo Kile ge.»

18 A Magadala shεen Mariyama di shε kalaapiire ti pye na wee ya Kafɔɔ ηa. Yesu ya yemu jo wu mu ge, a wu yee jo pu mu.

Yesu ya wuyε shε wu kalaapiire ti na

(Macao 28:16-20; Marika 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Wee Dimazhi wuyε pyaa yakonɔ, kalaapiire ti bye puga ka ni. Pu bi kee gburaya yi shɔhɔ wá puyε na Yawutuu ηunɔfεε pu ηii fyaara wuu na. A kalaapiire t'i ba binnε Yesu fo ηa w'a yere pu niηε ni. A wu pu pye: «Kile wu ηajinε kan yi mu.»

20 Ba w'a yee jo wε, na wu keye ni wu kabanugo ki shε pu na. Ba kalaapiire t'a Kafɔɔ wu ηa wε, a pu funyɔ di sii taan xuuni.

21 A Yesu di pu pye sanha na: «Kile wu ηajinε kan yi mu. Na To Kile w'a na tun tungana lemu na ge, lee tungana le ninunɔ na nε bε w'a da yi tun.»

22 Ba w'a yee jo wε, na ηɔ kafεεεε fɔ wá pu na, na pu pye: «Yi Fεfεεεε Munaa li shɔ.»

23 Yi bu sipya bεeri wo jurumu yafa wu mu, weefɔɔ wo jurumu wu na yafa wu mu. Ga yee bye yee di ya sipya wemu wo jurumu wu yafa wu mu wε, weefɔɔ wo jurumu wu da yafa wu mu wε.»

Yesu ya wuyε shε Tomasi na

24 Yesu ya wuyε she wu kalaapiire ti na caɲa kemu ge, kalaapiire lemu meγε ki ɲε na Tomasi, p'i wu pyi sanha na «Ŋmami» ge, wee bye ni pusamaa ni kee caɲa wε.

25 A Kalaapiire tisara di ba wee pye: «Wèe ya Kafɔɔ ɲa!» A Tomasi di pu pye: «Nε kunni bye nε tɔɔɔ ti fε pu ɲa wu keye yi na, na na kabee taha tee tɔɔɔ te wɔ fε pu na, na na keɲε bε taha ɲmaga ki wo fε pu bε na wu kabanugo ki na wε, nε da ga dà yi na bada wε.»

26 Ayiwa, a cewuu nigin di doro, a kalaapiire t'i ba she tiyε pinne sanha puga ki ni. Tomasi bε di bi bye ni pu ni kee caɲa. A p'i gburaya yi shɔhɔ. A p'i ba binne Yesu fo ɲa puyε niɲε ni. A wu pu pye: «Kile wu ɲaɲiɲε kan yi mu.»

27 Lee kadugo na a wu Tomasi pye: «Tomasi, fulo naha, m'a ma keɲε ki taha na keye yi na ma wii; ma bu xhɔ m'a ki taha na kabanugo ki bε na wii. N'a daa baara ti yaha, m'a da daa na na.»

28 A Tomasi di wu pye: «Ebe! Mu wu ɲε nε Kafɔɔ ni nε Kile!»

29 A Yesu di wu pye: «Mu ya nε ɲa ge, lee bε l'a mu pye mu ya dà nε na wε! Piimu pu ɲε pu ya nε ɲa wε, na dà nε na ge, pee ɲε duba nagoo.»

Yohana Kitabu wu kakana ɲuɲɔ

30 Yesu ya kakanhaɲaa niɲεheɲεε kii bε pye wu kalaapiire ti ɲii na, kee ya ta ka naha we Kitabu we ni wε.

31 Ga kiimu k'a ka ge, kee wo kakana ɲuɲɔ ki wa kɔnhɔ y'i li cε, y'i dà bε li na na Yesu wu wa Shɔvɔɔ we, na wee wu ɲε Kile Ja we. Y'i nɔhɔ ɲi sicuumɔ ta wee n'a daa we funɲɔ ni wu meγε ki fanha ni.

21

Yesu ya wuyε shε wu kalaapiire gbarashuun na

¹ Ayiwa, kii keree kii kadugo na, Yesu ya wuyε shε sanha wu kalaapiire ti na Tiberεyade Gba wu jɔ na. Le shεgana le na w'a wuyε shε.

² Simɔ Pyεeri, ni Tomasi wemu p'a byi sanha na «ŋmami» ge, ni Nataneli wemu w'a yiri Kana kulo li ni, Galile fiige ki ni ge, ni Zebede jalaa shuun, ni kalaapiire shuun wa bε, lee bi pee ta pee bεeri na jε shiizhan.

³ A Simɔ Pyεeri di pu pye: «N'a da zhe fyaa sha.» A kalaapiire tisara bε di jo: «Wèe bε pu wa da zhe ni ma ni.» A p'i foro kari, na shε jé kɔrɔgɔ ka ni, na pu jɔlɔɔ pu jɔ kɔn na waa. Ga pu ya fyara bε ta kee caŋa ki wo piige ki ni wε.

⁴ Nimugunɔ wu na, a kalaapiire t'i Yesu niyerege ja gba wu jɔ na; ga pu bi ta wu cε na jo Yesu wu jε wii wε.

⁵ A Yesu di pu pye: «Na naniinεε, ta yee ya fyaa pii ta?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Wèe ya ta yaaga bε ta wε.»

⁶ A Yesu di pu pye: «Yi jɔ wu wá kɔrɔgɔ ki kanige cε wu ni, yi na fyaa ta. Ba p'a jɔ wu wá wà wε, fyaa pu jεhεjε kenε ni, pu ya já jɔ wu kile yeege lɔhɔ ki ni wε.»

⁷ Kalaapiire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a lee di Pyεeri pye: «Pyεeri, go Kafɔɔ w'a wii!» Ba Pyεeri ya logo na Kafɔɔ w'a wii wε, na wu fadenε lɔ le, bani wu fadenε baa wo wu bye. Na do lɔhɔ ki ni, na ganha na gaaji Yesu feni.

⁸ A kalaapiire tisara di ganha na ma ni kɔrɔgɔ ki ni, na jɔ wu bε kilee na ma ni fyaa pu ni. Bani pu bi

lii kogoŋɔ ki na wε. Pu ni kogoŋɔ ki bye meterεεε xhuu nigin (100) shi.

⁹ Ba p'a nɔ kogoŋɔ ki na wε, na naganhaa ja wà, fyaa d'a taha ki jaŋɔ ni, na buuri bε ja wà.

¹⁰ A Yesu di pu pye: «Fyaa piimu y'a co ge, yi pa ni pii ni naha.»

¹¹ A Simɔ Pyεeri di jé kɔrɔgɔ ki ni, na jò wu kile yeege, na foro ni wu ni kpεengε ki na, wu bεeri ya sii ja fya nagaya na fo yi xhuu nigin ni kelεε kaguro ni taanri (153). Ga fyaa pu ni pu jahehe ni, jò wu ya kɔn wε.

¹² A Yesu di pu pye: «Yi pa y'i ba li!» Sipyaa ya ta kalaapiire ti ni wemu ya sɔɔ na wu yege na jo: «Mu di ja jɔgɔ wε?» Bani pu bεeri bi li cε na Kafɔɔ wu ja wiil.

¹³ A Yesu di fulo na buuri wu lɔ kan pu mu, na fyaa pu bε lɔ kan pu mu.

¹⁴ Na co fo Yesu jaɛduun wu na, wu tɔɔpii taanri wuu l'a pye lere na wuyε shεε wu kalaapiire ti na.

Yesu ya Pyεeri yegee

¹⁵ Ba p'a li xɔ wε, a Yesu di Simɔ Pyεeri pye: «Yohana ja Simɔ, ta nε kaa ya dan mu ni xuuni na toro pii samaa taaŋ?» A Pyεeri di jo: «Uun gε, Kafɔɔ! Muye pyaa ki bε ya li cε na mu kaa ya dan nε ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyapiye yi ja shaa.»

¹⁶ A Yesu di wu pye sanha tɔɔpii shuun wuu li ni na: «Yohana ja Simɔ, ta nε kaa ya dan mu ni xuuni?» A Pyεeri di jo: «Uun gε, Kafɔɔ! Muye pyaa ki bε ya li cε na mu kaa ya dan nε ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyaa pu naha.»

¹⁷ A Yesu di wu yege taanri wuu li ni na: «Yohana ja Simɔ, ta nε kaa ya dan mu ni?» A Pyεeri naha

di danha, bani Yesu ya wu yege fo tɔɔɲii taanri na: «Ta nɛ kaa ya dan mu ni?» Lee na a wu Yesu pye: «Kafɔɔ, mu ya keree bɛeri cɛ. Muyɛ pyaa k'a li cɛ na mu kaa ya dan nɛ ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyaa pu ɲɔ shaa!»

¹⁸ A Yesu di Simɔ pye sanha na: «Can can na, n'a da yi jo ma mu, ma lɛvɛɛɛ ti tuun wu ni, mu bi ma ma kirige taga mayɛ pɔ. Xuu wemu w'a ma taan ge, m'a ganha na se wà. Ga mu ba ba lɛ, ma na ba ma keye yirige, sipya watii na kirige ki pɔ ma na. P'a ganha na se ni ma ni xuu wa ni ma funɲɔ ɲɛ ma shɛ wemu ni wɛ.»

¹⁹ Pyɛɛri bi da ba xhu xugana leke na lee di baraga taha Kilɛ mɛgɛ na ge, lee xugana le Yesu ya shɛ ni le kafila talenɛ le ni. Lee kadugo na a wu Pyɛɛri pye: «Ta ma na fɛni!»

Kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge

²⁰ Ba Pyɛɛri ya kara wii wɛ, kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a wu lee ɲa li na ma pu kadugo yiri. Lee kalaapire le li bi shɛ diin Yesu tãan na pu yaha pu na li caɲa ka piige, na wu yege na: «Wù Kafɔɔ, sipya wekɛ wu wa da ba mu nɔhɔ yaha wɛ?»

²¹ Ayiwa, ba Pyɛɛri ya lee kalaapire li ɲa wɛ, na jo: «Wù Kafɔɔ, we do, leke di da ba we ta wɛ?»

²² A Yesu di wu pye: «Li ɲɛɛ daan nɛ mu nago kannu wu gori yaha ɲiifɛɛɛ na fo di zhe nɛ caguribaɲa pye k'a nɔ, mu ɲaha wa yee ni wɛ? Mu kunni w'a ma nɛ fɛni yɛ sa!»

²³ A kalaapiire t'i pee jomɔ pe caaga na xuu wu bɛeri círi na lee kalaapire le da ga xhu wɛ. Na ta Yesu di ya ta Pyɛɛri pye na jo wu da xhuu wɛ, ga Yesu ya jo na: «Li ɲɛɛ daan nɛ mu nago kannu wu

gori yaha niifεεε na fo di zhe ne caguribanja pye k'a na, mu naha wa yee ni we?»

Jomɔ pu taxagɔ

²⁴ Lee kalaapire le ninunɔ li wa pe jomɔ pe naha yu. Wee shiin wu d'a pe jomɔ pe ka be. Wée be ya li ce na can wu ne wu jomɔ pe.

²⁵ Ayiwa, Yesu ya keree ni ne he ne kiitiigee be pye. Pu da bi jo p'i kee be eri nigin nigin ka, ne giin jo pee Kitabuu pu be eri bi da ja je konɔ puga ni we.

KARINĒĒGE NŌMĒE NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara S noufo (S noufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

  2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423